

ทวยราชภูรรักบาทแม่ ยิ่งด้วยบิตุรงค์

เล่ม ๓

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๕๒

ทวยราษฎร์รักบาทแม่ ยิ่งด้วยบิตุรงค์ เล่ม ๓

คณะกรรมการจัดทำเอกสารและบทความสดุดีบุคคลสำคัญ
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๔๒

เรื่อง ทวยราษฎร์รักบาทแม่ ยิ่งด้วยบิตุรงค์ เล่ม ๓

คณะกรรมการจัดทำเอกสารและบทความสดุดีบุคคลสำคัญ

ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

จัดพิมพ์เผยแพร่ ครั้งที่ ๑ พุทธศักราช ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๐๐๐ เล่ม

ผู้ออกแบบปก นายพินิจ สุชะลันดี

๙๒๓.๑๕๕๓ เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, สำนักงาน.

ทวยราษฎร์รักบาทแม่ ยิ่งด้วยบิตุรงค์ เล่ม ๓.-- กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๒.

๑๑๒ หน้า ภาพประกอบ

๑. ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา, ๒๕๓๐

๒. ชื่อเรื่อง.

ISBN 978-974-643-772-1

บรรณาธิการ

นางสาวทรงสรรค์

นิตกัมแพง

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นางเบญจมาศ

แพทอง

นางสุมาลี

เกตุแก้ว

นางสมจิตต์

เทียนสว่าง

นางสาววณิษา

พินธุวัฒน์

พิมพ์ที่ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา

ถนนสามเสน แขวงวชิรพยาบาล เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๓ ๐๖๑๑ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๐๖๐๖

คำปรารภ

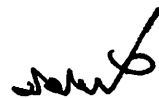
คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ และสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติในสังกัดของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นหน่วยหลักในการปลูกฝังและเผยแพร่เอกลักษณ์ของชาติให้ปรากฏแพร่หลาย ประกอบด้วย งานที่เกี่ยวข้องกับสถาบันชาติ สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ และสถาบันการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งล้วนสะท้อนถึงความเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมอันดีงามของชาวไทยที่มีมาแต่ครั้งโบราณกาล บ่งบอกให้เห็นถึงพัฒนาการตามยุคสมัยตราบกระทั่งถึงปัจจุบัน ชาวไทยมีจารีตประเพณี พิธีกรรม ที่ถือปฏิบัติตามโอกาสต่างๆ เป็นเอกลักษณ์ที่มีเสน่ห์ ชวนให้หลายประเทศในโลกสนใจและหาโอกาส มาศึกษาชื่นชม

คณะกรรมการจัดทำเอกสารและบทความชุดดีบุคคผลสำคัญ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ มีหน้าที่ผลิตบทความที่เป็นเอกสารสำคัญของชาติ ซึ่งเกี่ยวพันกับเหตุการณ์ สถานที่และบุคคลที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ชาติไทยทุกกาลสมัย จำแนกได้ดังนี้

หมวดเหตุการณ์ และหมวดสถานที่ หมายถึง เรื่องราวในประวัติศาสตร์ที่ประกอบขึ้นเป็นประวัติศาสตร์ชาติไทยในแต่ละสมัย

หมวดบุคคล หมายถึง ผู้ที่ประกอบคุณงามความดีสาขาต่างๆ นับตั้งแต่พระมหากษัตริย์ วีรมหาราช วีรชน พระสงฆ์ ศิลปิน ตลอดจนผู้กระทำความดีให้เป็นประโยชน์ ต่อชาติบ้านเมือง อันจะเป็นแบบอย่างที่ดีงามแก่อนุชน

โดยจัดทำเป็นบทความเผยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยตลอดทั้งปี แล้วนำมาจัดพิมพ์รวมเล่มอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งในการจัดพิมพ์นั้นได้จัดลักษณะของเรื่องออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ ชุดดีบุคคผลสำคัญ หวยราชภูริรักษาแม่ ยิ่งด้วยบิตุงค์ และสารตถสตุติ บทความทั้งหลาย แสดงความเป็นชาติที่ชาวไทยทุกหมู่เหล่าควรแก่การศึกษาอย่างยิ่ง เพราะจะได้รู้สำนึกและมีความภาคภูมิใจในความชาติไทยที่ดำรงความเป็นเอกราชและมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

(นายณัฏฐ์ เปรมรค์มี)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

คำนำ

การที่ประเทศไทยมีสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เป็นหลักยึดเหนี่ยวในการปกครอง มีเอกลักษณ์ที่แสดงออกถึงความมั่งคั่งและเจริญรุ่งเรืองทางวัฒนธรรมยาวนานสั่งสมความรู้เป็นประจักษ์พยานที่ควรแก่ความภูมิใจ ดังที่คณะอนุกรรมการจัดทำเอกสารและบทความสดุดีบุคคลสำคัญ ได้ดำเนินการเผยแพร่บทความทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยอย่างต่อเนื่องยาวนานนั้น เป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวกทางการศึกษา และให้มีความเข้าใจในความเป็นชาติไทย เป็นแนวทางในการช่วยกันธำรงรักษาเอกลักษณ์ของชาติไว้ คณะอนุกรรมการจัดทำเอกสารและบทความสดุดีบุคคลสำคัญ จึงได้รวบรวมบทความที่จัดทำขึ้นในแต่ละปีมาจัดพิมพ์เป็นหนังสือ โดยจำแนก ตามสาระของบทความ เป็น

๑. สดุดีบุคคลสำคัญ

๒. ทวยราษฎร์รักบาทแม่ ยิ่งด้วยบิตุรงค์

๓. สวรรค์สถิต

บทความทั้งหลายที่นำมาประมวลไว้ในหนังสือ ทวยราษฎร์รักบาทแม่ ยิ่งด้วยบิตุรงค์ เล่ม ๓ นี้ คือ จิตสำนึกของพสกนิกรที่ซาบซึ้งในน้ำพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นพระมิ่งขวัญและสถิตอยู่ในดวงใจของชาวไทยทั้งชาติ ด้วยเจตจำนงเพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณของพระองค์ให้แผ่ไพศาล น้อมถวายเป็นราชสักการะสนองพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นประมาณมิได้

คณะอนุกรรมการจัดทำเอกสารและบทความสดุดีบุคคลสำคัญ
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

สารบัญ

๑.	พระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแก่ผู้ป่วยโรคเรื้อน นางสาวฉวีงาม มาเจริญ	๒
๒.	พระผู้พระราชทานการศึกษาตลอดชีวิต นางสายไหม จบกมลศึก	๗
๓.	ในหลวงของปวงชน นางสาวมยุรี สุขไย	๑๒
๔.	พระบารมีแผ่ไกลในสากล นางสาวฉวีงาม มาเจริญ	๑๖
๕.	พระราชสมัญญาในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน นางเบญจมาศ แพทอง	๒๒
๖.	การจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ นางเบญจมาศ แพทอง	๒๗
๗.	การจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา นางเบญจมาศ แพทอง	๓๑
๘.	พระราชกรณียกิจในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ด้านศาสนา นางสาวฉวีงาม มาเจริญ	๓๖
๙.	พระบิดาแห่งการอนุรักษ์มรดกไทย นางเบญจมาศ แพทอง	๔๐
๑๐.	“ทุกข์ของราษฎร คือทุกข์ของแผ่นดิน ทุกข์ของแผ่นดิน คือทุกข์ของพระองค์” พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน กับภูมิจำรัสทุกข์ของราษฎร นางสาวทรงสวรรค์ นิลกำแหง	๔๔

๑๑. วันสำคัญที่เกี่ยวข้องเนื่องในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
นางเบญจมาศ แพทอง ๕๒
๑๒. โครงการหลวง : จากการประพาสต้นบนดอย
สู่การพัฒนาการเกษตรอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน ๕๗
นางสาวปริญญา ฤทธิ์เจริญ
๑๓. พระราชพิธีขึ้นปีใหม่ ๖๒
นางสาวเพลินพิศ กำราญ
๑๔. พระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๖๕
ในการรักษาความมั่นคงของชาติ
นางสายไหม จบกมลศึก
๑๕. พระมหากษัตริย์ในการพระราชทานเกียรติยศ ๖๙
อันเป็นเครื่องสนับสนุนพาณิชยกรรมของประเทศไทย
นายชัชพล ไชยพร
๑๖. พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน ๗๓
นางสาวเพลินพิศ กำราญ
๑๗. พระราชพิธีรัชชมงคลสมโภชสิริราชสมบัติครั้งแรกในรัชกาลปัจจุบัน ๗๗
นางสาวทรงสรรค์ นิลกำแหง
๑๘. พระพุทธนารวันตบพิตร ๘๓
นางสาวเพลินพิศ กำราญ
๑๙. หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ๘๖
รัชกาลปัจจุบัน
นางสาวทรงสรรค์ นิลกำแหง

ทวยราษฎร์รักบาทแม่ ยิ่งด้วยบิตุรงค์

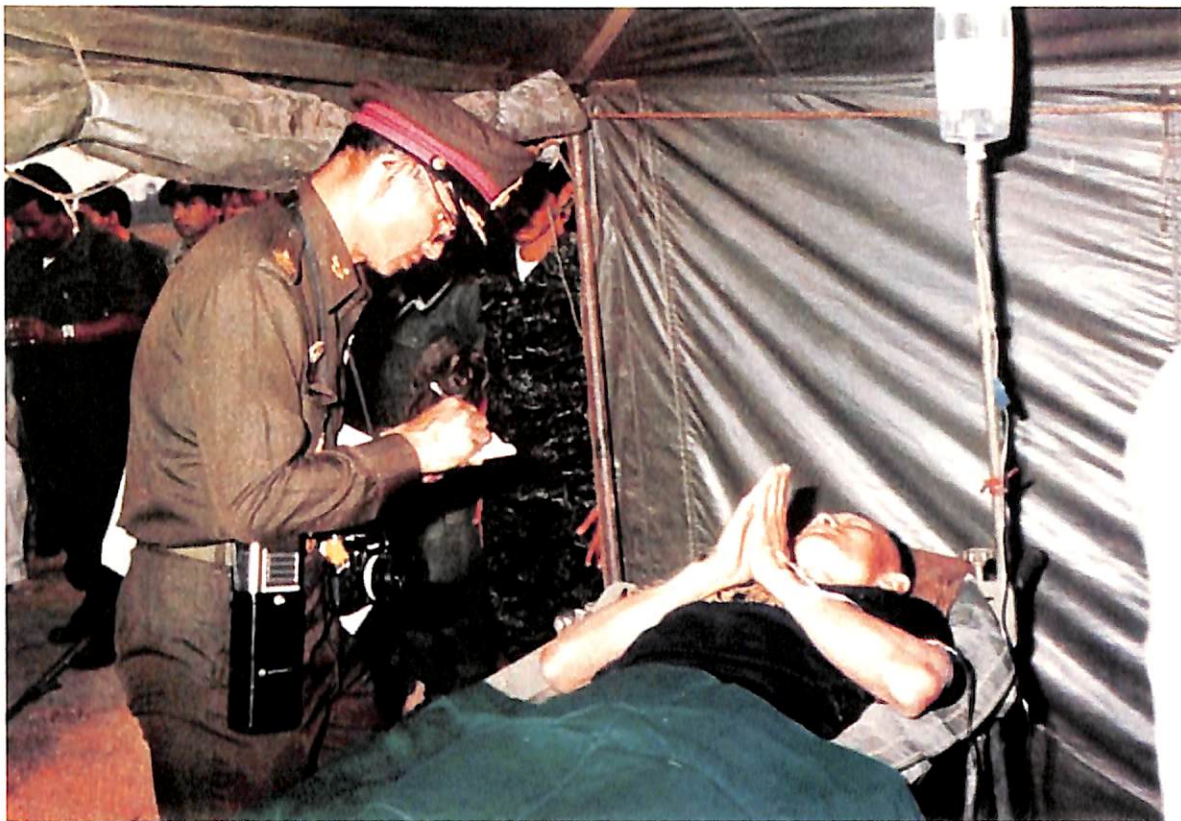
เล่ม ๓

ทวยราษฎร์รักบาทแม่ ยิ่งด้วยบิตุรงค์

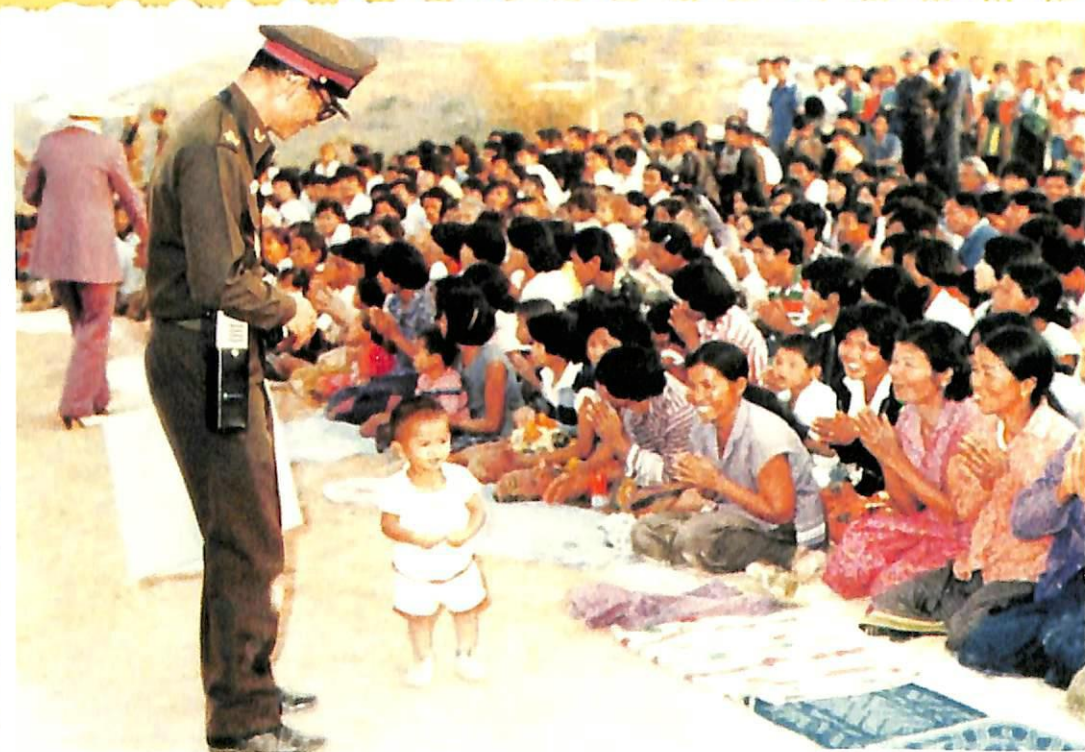
เล่ม ๓

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
จัดพิมพ์เผยแพร่ พุทธศักราช ๒๕๕๒

ทวยราษฎร์รักษาแม่ ยิ่งด้วยบิตุรงค์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แก่ผู้ป่วยโรคเรื้อน

นางสาวฉวีงาม มาเจริญ

โรคเรื้อน เป็นโรคติดต่อร้ายแรงชนิดหนึ่ง ที่สร้างความทุกข์ทรมานแก่ผู้ป่วยทั้งร่างกายและจิตใจอย่างยิ่ง เพราะต้องทนทุกข์จากโรคซึ่งเชื่อกันมาตั้งแต่สมัยโบราณว่ารักษาไม่หาย ทุกข์จากความพิการทุพพลภาพ และกลายเป็นผู้ที่สังคมรังเกียจ ไร้อาชีพ ถูกทอดทิ้งหรือถูกขับไล่ไปอยู่ตามลำพัง นอกจากนี้ ลูกหลานยังพลอยได้รับเคราะห์กรรมถูกกีดกันจากสังคมไปด้วยทั้งๆ ที่ไม่ได้เป็นโรคเรื้อน ดังนั้น ชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อนจึงเท่ากับตกอยู่ในความมืดมิด มองไม่เห็นอนาคต หรือวิถีทางที่จะดำรงชีวิตอยู่ต่อไปได้อย่างไร แต่ด้วยพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ชุบชีวิตของผู้ป่วยโรคเรื้อนให้มีความหวังที่จะมีชีวิตอยู่อย่างมีคุณภาพในสังคมร่วมกับปวงชนทั่วไป

โรคเรื้อนมีอยู่ในประเทศไทยเป็นเวลานานแล้ว แต่เพิ่งมีการก่อตั้งสถานพยาบาลเฉพาะ

ทางในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คือเมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๒ ได้มีการจัดตั้งโรงพยาบาลรักษาโรคเรื้อนของเอกชนขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนสถานพยาบาลสำหรับผู้ป่วยโรคเรื้อนของทางราชการนั้น สมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ได้โปรดเกล้าฯ ให้สภากาชาดไทยจัดตั้งขึ้น ณ ป้อมปูล้ำสมิงพราย อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๔ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อถึงรัชกาลปัจจุบัน หน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามโรคเป็นของกระทรวงสาธารณสุข ได้มีความพยายามที่จะสร้างสถาบันวิจัยโรคและฝึกอบรมบุคลากร แต่ยังคงขาดงบประมาณสนับสนุน

ในพุทธศักราช ๒๔๙๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ปกแผ่ไปยังผู้ที่

ประสบเคราะห์กรรมจากโรคเรื้อน เนื่องจากทรง
สนพระราชหฤทัยสุขอนามัยของพลกนิกรและทรง
ตระหนักว่าผู้ป่วยโรคเรื้อนเมื่ออยู่ทั่วทุกภูมิภาค ไม่เว้น
แม้แต่ในกรุงเทพฯ เมื่อได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยม
ราษฎรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก็ทอดพระเนตร
เห็นประชาชนป่วยเป็นโรคเรื้อนกันมากประกอบกับ
ทรงสนพระราชหฤทัยการดำเนินงานควบคุมโรค
เรื้อนที่กระทรวงสาธารณสุขดำเนินการอยู่ที่จังหวัด
ขอนแก่น ดังนั้น เมื่อกระทรวงสาธารณสุขได้เข้า
เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทเพื่อรับพระราชทานหน่วย
เคลื่อนที่สำหรับรักษาประชาชนภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน จึงพระราช-
ทานพระบรมราชโองาสให้อธิบดีกรมอนามัย
กราบบังคมทูลถึงโครงการปราบปรามโรคเรื้อน
ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขจะดำเนินการร่วมกับ
องค์การอนามัยโลกและกองทุนสงเคราะห์เด็กแห่ง
สหประชาชาติจัดตั้งสถาบันวิจัยโรคและฝึกอบรม
บุคลากร พร้อมทั้งจัดตั้งสถานพยาบาลโรคเรื้อน
พระประแดง มีระยะเวลาดำเนินโครงการ ๑๒ ปี ใช้
งบประมาณทั้งสิ้นกว่า ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
ให้รั้งระยะเวลาดำเนินการให้เร็วขึ้นโดยจะพระราช-
ทานการช่วยเหลือ กรมอนามัยจึงปรับปรุงโครงการ
ใหม่ให้มีกำหนดเวลาไม่เกิน ๘ ปี เมื่อความทราบ
ฝ่าละอองธุลีพระบาทจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
พระราชทานเงินจากทุนอานันทมหิดลเป็นเงิน
๑๗๔,๐๖๔.๗๔ บาท เป็นทุนเริ่มแรกในการจัดตั้ง
สถานที่ฝึกอบรมเจ้าพนักงาน ณ สถานพยาบาล
พระประแดง และในวันที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช
๒๕๐๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระ-

ราชดำเนินพร้อมด้วย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระ-
บรมราชินีนาถ ไปทรงวางศิลาฤกษ์อาคารหลังแรก
ของสถาบัน ณ สถานพยาบาลโรคเรื้อน อำเภอบาง
พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ การเสด็จ
พระราชดำเนินครั้งนั้นต้องใช้เรือเป็นพระราชพาหนะ
ไปตามแม่น้ำเจ้าพระยา เนื่องจากยังไม่มีถนนเข้าสู่
สถานพยาบาล เพราะวัดและชาวบ้านแถบนั้นยังกลัว
โรคเรื้อนอยู่มาก ไม่ยอมให้ผู้ป่วยหรือแม้แต่เจ้า-
หน้าที่ผ่าน

การเสด็จพระราชดำเนินด้วยพระองค์เอง
คราวนั้น มีเสียงทัดทานอยู่บ้าง แต่เข้าใจว่าน่าจะจะมี
พระราชประสงค์ ๓ ประการ คือ ประการแรก เพื่อ
สร้างสิริมงคลแก่สถานที่และโครงการให้ดำเนินงาน
ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ประการที่ ๒ ก็เพื่อพระราชทาน
กำลังใจแก่ผู้ป่วยซึ่งประสบความทุกข์จากโรคเรื้อน
และความสิ้นหวังในชีวิต จะได้มีขวัญและกำลังใจ
ที่จะรักษาร่างกายและดำรงชีวิตอยู่ต่อไป เพราะได้
ตระหนักว่าแม่แต่องค์พระประมุขของชาติก็ทรง
ห่วงใยพวกเขา ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเยี่ยม
และพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่โครงการ
ศึกษาวิจัยและรักษาพยาบาล ดังนั้น ผู้ป่วยโรคเรื้อน
จึงมิได้ถูกทอดทิ้งเช่นในอดีต ประการที่ ๓ เพื่อสร้าง
ค่านิยมใหม่แก่สังคมไทยให้ลดข้อรังเกียจผู้ป่วยโรค
เรื้อนลง เพราะแม้ว่าโรคเรื้อนจะเป็นโรคติดต่อ
แต่ก็ไม่ติดกันง่ายๆ และให้เห็นว่าผู้ป่วยเป็นผู้
ประสบเคราะห์กรรมน่าสงสาร ควรได้รับการช่วย
เหลือไม่ใช่การซ้ำเติมจากสังคม การเสด็จพระราช-
ดำเนินทรงวางศิลาฤกษ์และเยี่ยมผู้ป่วย ณ สถาน
พยาบาลพระประแดง ดังกล่าว ยังความปลื้มปิติแก่
ผู้ป่วยล้นเกล้าล้นกระหม่อม ส่วนประชาชนทั่วไปที่

มาเฝ้ารับเสด็จหรือติดตามชาวต่างก็มีมากขึ้น ชมซาบซึ่งในน้ำพระราชหฤทัย และรู้สึกอยากจะช่วย เหลือผู้ป่วยด้วยเช่นกัน ต่อมาจึงมีผู้บริจาคเงิน สมทบโดยเสด็จพระราชกุศลเป็นจำนวนมาก

หลังจากพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารหลังแรก แล้ว ได้มีการก่อสร้างอาคารหลังอื่นๆ ขึ้นอีกตาม ลำดับจนเสร็จเต็มตามโครงการของกระทรวง สาธารณสุข รวมเงินที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานจากทุนอาณัติมหิตลทั้งสิ้น ๑,๒๓๖,๖๐๐ บาท และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน นามสถาบันว่า “สถาบันราชประชาสมาสัย” หมายความว่า พระราชาและประชาชนอาศัยซึ่งกันและ กัน จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระ- ราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่โครงการปราบปราม โรคเรื้อนเป็นแบบอย่างแก่ประชาชนทั่วไปดังกล่าว แล้วนั้น ก่อให้เกิดผลดีทั้งด้านวิชาการและงบประมาณ คือ ทำให้องค์การอนามัยโลกส่งผู้เชี่ยวชาญมา เพิ่มเติมเพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานตามโครงการ องค์การสงเคราะห์เด็กแห่งสหประชาชาติได้เพิ่มเงิน ช่วยเหลือ และรัฐบาลไทยเองก็ได้จัดสรรงบประมาณ เพิ่มเติมแก่โครงการปราบปรามโรคเรื้อนด้วย

ในวันที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๓ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จ พระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระศรีนครินทราบ- รมราชชนนี ไปทรงเปิดสถาบันราชประชาสมาสัย อย่างเป็นทางการ คราวนี้ทางวัดและชาวบ้านได้ ร่วมใจกันตัดถนนเข้าสู่สถาบัน จึงเสด็จพระราช- ดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งได้สะดวก ซึ่งเท่ากับเปิด ทางสัญจรให้แก่คณะเจ้าหน้าที่ของสถาบันและผู้ที่ เดินทางมาติดต่อด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ทรงเปิดสถาบันแล้วได้ทอดพระเนตรกิจการต่างๆ ของสถาบันด้วยความสนพระราชหฤทัยอย่างยิ่ง

หลังจากการก่อสร้างสถาบันราชประชา- สมาสัยเสร็จแล้ว ยังมีเงินเหลือเป็นจำนวน ๒๗๑,๔๕๒.๐๕ บาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้เป็น ทุนราชประชาสมาสัย เพื่อใช้จ่ายบำรุงกิจการสถาบัน ต่อมาเมื่อผู้บริจาคเงินสมทบเรื่อยๆ ทางสถาบันจึง ขอบพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดตั้งเป็นมูลนิธิ ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ตั้งเป็น “มูลนิธิราชประชาสมาสัย” และทรงรับไว้ในพระ- บรมราชูปถัมภ์เช่นเดียวกับสถาบัน มูลนิธินี้ได้ ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนงานของสถาบันราช- ประชาสมาสัย ตลอดจนให้ความร่วมมือกับรัฐบาล มูลนิธิ และองค์กรอื่นๆ ทั้งในและนอกประเทศ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานควบคุมโรคเรื้อน ด้านการสงเคราะห์แก่ผู้ป่วยนั้น มูลนิธิได้ให้การ สงเคราะห์แก่ผู้ป่วยที่กำลังรับการรักษาโดยให้การ บำรุงทางจิตใจมิให้รู้สึกถูกทอดทิ้งหรือถูกตัดขาด จากสังคม ส่วนผู้ป่วยที่หายแล้วหรืออยู่ระหว่าง การฟื้นฟูร่างกาย ขาดผู้อุปการะหรือมีปัญหาด้าน เศรษฐกิจ มูลนิธิจะช่วยเหลือด้านสวัสดิการต่างๆ เช่น การส่งเสริมอาชีพ เงินยืม และการประสานงาน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้ที่หายป่วยแล้วจะได้ ไปอยู่ในนิคมที่ทางราชการจัดตั้งขึ้น อาทิ นิคม- แพร่งขาหยั่ง จังหวัดจันทบุรี ได้รับการจัดสรรที่ดิน ให้ทำการเกษตร ทำการประมง หรืออื่นๆ เพื่อมี รายได้เลี้ยงชีพและครอบครัว นอกจากนี้มูลนิธิยัง ให้การสงเคราะห์แก่บุตรของผู้ป่วยด้วย คือการจัด การศึกษาให้แก่บุตรผู้ป่วยตามพระราชดำริของ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เดิมบุตรของผู้ป่วยโรคเรื้อนที่ถูกแยกไปอยู่ตามสถานสงเคราะห์ เมื่อโตขึ้นจะมีปัญหาไม่สามารถเข้าเรียนร่วมกับเด็กอื่นในโรงเรียนทั่วไปได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระราชดำริให้มูลนิธิราชประชาสมาสัยในพระบรมราชูปถัมภ์จัดตั้งโรงเรียนขึ้น เพื่อดูแลให้การศึกษาแก่บุตรของผู้ป่วยที่ไม่ได้ติดโรคจากบิดามารดา จุดประสงค์ประการแรกคือป้องกันมิให้เด็กได้รับเชื้อจากผู้ปกครองเป็นการลดการแพร่ของโรค ประการที่สองคือส่งเสริมคุณภาพของมนุษย์ตามสิทธิที่พึงมี เพราะเด็กเหล่านี้มีสิทธิที่จะได้เรียนเช่นเด็กอื่นทั่วไป ซึ่งเมื่อได้รับการศึกษาอบรมที่ดีก็จะเติบโตเป็นพลเมืองดี ประกอบสัมมาอาชีพจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองและประเทศชาติต่อไป ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นค่าก่อสร้างโรงเรียนและค่าดำเนินการ มูลนิธิได้สร้างโรงเรียน ณ ที่ดินราชพัสดุ ถนนสุขสวัสดิ์ ตำบลบางจาก อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ สร้างอาคารหลังแรกเสร็จในพุทธศักราช ๒๕๐๕ พระราชทานนามโรงเรียนว่า “โรงเรียนราชประชาสมาสัย” และทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงเรียนได้รับนักเรียนเข้าเรียนเป็นการภายในเมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๖ และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดโรงเรียนอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๗ ในขั้นแรกโรงเรียนราชประชาสมาสัยรับแต่

เด็กซึ่งเป็นบุตรผู้ป่วยโรคเรื้อน ต่อมาได้เปิดรับเด็กอื่นดังเช่นโรงเรียนทั่วไป ปัจจุบันมีนักเรียนจำนวนนับพัน มีการสอนทั้งระดับอนุบาล ประถม และมัธยม เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป และได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข อีกทั้งเป็นโรงเรียนในโครงการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมด้วย บุตรผู้ป่วยที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนี้ เมื่อมีความสามารถที่จะเรียนในระดับที่สูงขึ้นไปได้ ทางมูลนิธิก็จะดำเนินการจัดสรรทุนการศึกษาให้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่การปราบปรามและป้องกันโรคเรื้อนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คณะกรรมการมูลนิธิราชประชาสมาสัยในพระบรมราชูปถัมภ์เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายรายงานการดำเนินงานต่างๆ และรับพระราชทานพระบรมราโชบายในการดำเนินงานด้านการแพทย์ การสาธารณสุข และการศึกษาของบุตรผู้ป่วย ตลอดจนการสงเคราะห์ผู้ป่วยพิการอย่างสม่ำเสมอ ด้วยพระมหากรุณาธิคุณดังกล่าว ทำให้สถิติผู้ป่วยในปัจจุบันลดลงเหลือเพียง ๐.๓ คนต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน ผู้ป่วยและครอบครัวได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นองค์การอนามัยโลกจึงได้ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญทองสาธารณสุขเพื่อมวลชนเมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๕ เพื่อเฉลิมพระเกียรติด้านสาธารณสุข

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระผู้พระราชทานการศึกษาตลอดชีวิต

นางสายไหม จบกมลศิริ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวในโลก ที่ได้รับการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระราชสมัญญา แสดงพระเกียรติคุณในพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถหลากหลายพระลักษณะ ในการบำบัดขจัดทุกข์ การสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าแก่ชาติ ฐานะพระมหากษัตริย์นักพัฒนานั้นประมวลพระนามได้หลายประการ เช่น พระบิดาแห่งฝนหลวง พระบิดาแห่งนักประดิษฐ์ไทย พระบิดาแห่งนักปฏิรูปที่ดิน ฯลฯ เป็นต้น ในด้านการศึกษาค้นคว้าทดลอง ทรงได้รับการยกย่องว่าทรงเป็นนักวิจัยที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ในการอนุรักษ์ทรัพยากรแผ่นดินต่างถวายพระนามต่างๆ ว่า พระบิดาแห่งการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ ดิน และป่าไม้ พัฒนาลิ่งแวดล้อม ในด้านศิลปวัฒนธรรมที่แสดงถึงการรักษาชาติ ทรงได้รับการถวายพระราชสมัญญาว่า พระบิดาแห่งการอนุรักษ์มรดกไทย

ส่วนพระปรีชาสามารถเฉพาะพระองค์

ใน “ศาสตร์” และ “ศิลป์” พระองค์ คือ “อัครศิลปิน” ซึ่งผนวกงานศิลป์ไว้ถึง ๖ สาขา คือ จิตรกรรม ประติมากรรม ดนตรี ถ่ายภาพ การช่าง และกีฬา มีการกำหนดวันแห่งการดำริริเริ่มสิ่งอันเป็นคุณแก่บ้านเมือง วันแห่งความสำเร็จอันเป็นชัยชนะในการแข่งขัน เพื่อเป็นอนุสรณ์ เช่น วันภาษาไทยแห่งชาติ วันกีฬาแห่งชาติ ฯลฯ เป็นต้น

พระคุณลักษณะทั้งหลาย มิได้รวมพระราชภาระอันประดุจหน้าที่แห่งพระมหากษัตริย์ คือ อัครศาสนูปถัมภก ทรงทำนุบำรุงศาสนาทุกศาสนาในพระราชอาณาจักรที่หลักธรรมสอนให้ตั้งอยู่ในความดี ตลอดทั้งมิได้รวมพระเกียรติคุณที่สถาบันการศึกษา และสถาบันในต่างประเทศ ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ และพระเกียรติคุณในพระอัจฉริยภาพที่ทรงปฏิบัติ บำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ ทั้งด้านการแพทย์ การศึกษา การเกษตร เพื่อทำสงครามกับความยากจน เกื้อกูลยกฐานะความเป็น

อยู่ประชาชนชาวไทยดีขึ้นอย่างยั่งยืน หรือทรงธำรงความเที่ยงธรรมในสังคมให้ปรากฏ ทั้งด้านการปกครอง การป้องกันประเทศ อันประกอบด้วยรัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ การทหาร หรือการธำรงรักษาความมั่นคงประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ความสงบสุขเรียบร้อยในสังคมนานาประการ ตลอดทั้งทรงแก้ปัญหาวิกฤติต่างๆ ได้อย่างอัศจรรย์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ พลังของแผ่นดินตามความหมายพระนาม “ภูมิพล” หน้าที่ในฐานะที่ทรง “เกิดเป็นคนไทย ต้องแทนคุณแผ่นดิน” ตามคำสอนของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี มีทรงบกพร่องแม้แต่น้อย ทั้งหมดที่กล่าวมา คือสิ่งที่ทรงบันดาลให้เกิดขึ้นบนผืนแผ่นดินไทยตลอดเวลาที่ทรงดำรงสิริราชสมบัติ แม้ชาวต่างชาติก็หยิ่งรู้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของชาวไทยทรงงานหนักยิ่งกว่าพระราชอาพระองค์ใดๆ ในโลก พระองค์ประจักษ์แสงอาทิตย์ที่ทอดทอแสงไปถ้วนทั่ว จากปราสาทราชวัง สู่บ้านเล็กบ้านน้อย ท้องทะเล พุ่งกว้าง ป่าเขา แลบนดงดอย ส่องสว่างให้อบอุ่นด้วยความรักและความเมตตา เป็นโชคดีของชาวไทยสุดประมาณที่ได้เกิดอยู่ภายใต้พระบรมโพธิสมภาร

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงดำรงอยู่ในธรรม ทรงปรารถนาให้ประชาชนของพระองค์เป็นคนดีอยู่เสมอ มีพระราชดำรัส พระบรมราชาทานที่ทรงพระกรุณาพระราชทานในโอกาสต่างๆ โดยเฉพาะ ก่อนวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑ วัน ในวันขึ้นปีใหม่ หรือในโอกาสพิเศษ เป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าอีกประการหนึ่ง ที่ประชาชนชาวไทยรอคอยสดับรับฟังอย่างตั้งอกตั้งใจ ถือเป็นพรอันประเสริฐ เป็น

คำสอน ข้อเตือนใจ สำหรับทุกชนชั้น ตั้งแต่ผู้บริหารประเทศระดับสูง ลดหลั่นลงมาถึงประชาชนพลเมือง ทั้งผู้ใหญ่ เยาวชน และเด็ก

เฉพาะพระราชดำรัสในวันที่ ๔ ธันวาคม ก่อนวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๑ วัน จะพระราชทานให้หน่วยราชการ องค์กร มูลนิธิ สมาคม คณะกลุ่มบุคคล กว่า ๖๐๐ คณะ ประมาณว่า ๒๕,๐๐๐ คน ที่เนืองแน่นอยู่ในศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา ในพระราชวังดุสิต ลั่นหลามออกมาสู่บริเวณด้านนอกสองข้างทางเสด็จพระราชดำเนิน มาเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ตลอดทั้งถ่ายทอดสดให้ประชาชนได้มีโอกาสชื่นชมพระบารมีพร้อมกัน

พระราชดำรัสในช่วงระหว่าง พุทธศักราช ๒๕๔๖ - ๒๕๔๙ เป็นลักษณะพิเศษ ที่ทรงเน้นว่า “การคิดดี พูดดี ทำดี และสามัคคี” เป็นสิ่งที่ชาวไทยทุกระดับควรยึดถือและมีไว้ประจำตัว เยาวชนไทยไม่ควรติดบุหรี และการดำรงชีวิตภายในเศรษฐกิจพอเพียง จะพยุลงฐานะของชาวไทยอยู่ได้อย่างมีความสุข

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยเยาวชน ปรารถนาให้รัฐบาลดูแลเยาวชนทั้งด้านความคิด ความประพฤติ และการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพระราชดำรัสว่า “เด็กๆ ต้องเรียนรู้ ให้ทำงานช่วยบ้านเมือง ถ้าเด็กไม่มีความรู้ ช่วยบ้านเมืองไม่ได้ บ้านเมืองไปไม่รอด เพราะว่าเด็กๆ มัวแต่ไปเสพยาเสพติด” ปัจจุบันภัยที่ทำลายชาติมาจากหลายทาง ที่น่าเป็นห่วง คือการบั่นทอนเยาวชนเพื่อมิให้เป็นพลเมืองที่ดี ที่มีคุณภาพ นอกจากยาเสพติดที่เป็นภัยร้ายแรงแล้ว ยังรวมถึงพฤติกรรมเลียนแบบผู้ใหญ่ที่ไม่เหมาะสมด้วย เช่น การสูบบุหรี่ และการ

เข้าไปเที่ยวดิสโก้เทคในเวลาค่ำคืน

การสูบบุหรี่มีโทษที่ยิ่งใหญ่ถึงอวัยวะในร่างกายหลายอย่าง กระแสพระราชดำรัสทรงย้ำถึงอันตรายของบุหรี่มีถึง ๒ ปี ซ้อน ในปี ๒๕๔๗ มีพระราชดำรัสว่า “ไม่ให้สูบบุหรี่ ให้อะไรให้สูบบุหรี่ จะทำให้หูด คือหูดไม่เสีย คนที่สูบบุหรี่มากๆ หูดเสียมาก มีเหตุผลทำไมคนที่สูบบุหรี่หูดเสีย เพราะบุหรี่ทำให้เส้นเลือดตีบ เมื่อเส้นเลือดตีบทุกก็เสีย เพราะว่า หูด เสียได้ง่าย เพราะว่าเส้นเลือดที่ไปเลี้ยงหูดเลี้ยงตา อวัยวะที่อ่อนไหวนั้น เส้นเลือดมันเล็ก ถ้าโดนบุหรี่ ทำให้เส้นเลือดตีบ เลือดก็ไปไม่ได้ เลือดที่ไปที่อวัยวะเหล่านั้นยาก ถ้าไปไม่ดี ก็ทำให้อวัยวะเหล่านั้นด้อยสมรรถภาพ ยากที่จะแก้ไข ไม่ให้คนหูด นอกจากพยายามแก้ไข”

ทรงชี้โทษของบุหรี่ชัดเจนมาก มีข้อสังเกตว่าสมัยก่อนเด็กชายและผู้หญิงจะไม่สูบบุหรี่เลย เฉพาะผู้หญิงเกรงว่าสูบบุหรี่แล้วจะทำให้ผิวเสีย แต่ปัจจุบันกลับไม่กลัว เพราะผิวเสียก็ใช้เครื่องสำอางปกปิด อันที่จริงเครื่องสำอางถ้าไม่ใช้ก็ถือว่าประหัตต์ เพราะใช้ประแป้งอย่างสมัยก่อนก็สวยดี

โทษของบุหรี่จากพระราชดำรัสในปี พุทธศักราช ๒๕๔๗ ทรงตักเตือนเยาวชนอีกครั้งว่า “สูบบุหรี่ไม่ดี เสพยาเสพติด ไม่ต้องบอกว่ามันเสียหายอย่างไร และบุหรี่นี้แหละ ที่ทำให้หูดเสีย สมองเสีย เส้นเลือดเสีย”

สิ่งที่ทำให้หูดเสียหามีต้นเหตุมาจากบุหรี่ หูดที่ได้รับแรงสั่นสะเทือนจากการฟังเพลงในดิสโก้เทคคือเป็นแหล่งอบายมุข ที่เต็มไปด้วยควัน บุหรี่มีผลต่อสายตา หูด และระบบทางเดินหายใจแล้ว เสียงอีกกระทึกของดนตรีที่มีแรงสั่นสะเทือนสูงเป็น

ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้หูดเสียได้ง่าย การฟังเสียงกึกก้องนานๆ บ่อยๆ ทำให้หูดตึง ซึ่งการรักษาใช้อุปกรณ์ที่ราคาแพงมาก จึงขอให้รัฐบาลดูแลมิให้เยาวชนเที่ยวดิสโก้เทค

ยาเสพติดเป็นสงครามทางการเมือง เป็นเครื่องบ่อนทำลายประชาชน ผลพลอยได้ผู้ค้ายาเสพติดได้เงินแล้ว ยังได้ทำลายประชากรให้เป็นคนติดยา ขี้ยา คิดอะไรไม่ออก บางคนคิดว่าใช้ยาทำให้แข็งแรง มีความคิดดี คนที่เสพยา ตอนนี้เป็นแฮโรฮีน เขาใส่ในน้ำหวาน กาแฟ แล้วหลอกกินทั้งเด็กและผู้ใหญ่

คุณธรรมในเรื่องการพัฒนาอาศัยความคิดดีและความสามัคคี ตัวอย่าง การสร้างเขื่อน ชาวบ้านทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอให้สร้าง เพราะสร้างแล้วน้ำไม่ท่วมและไม่แล้ง แต่บางพวกขัดแย้งว่าน้ำมากเมื่อสร้างแล้วจะเกิดแผ่นดินไหว ซึ่งต้องศึกษา ทั้งนี้เพราะโลกของเรามีรอยร้าวในดินในหิน แต่อย่างไรก็ตาม ขอให้มีความคิดว่าสิ่งที่ทรงห่วงใยมากกว่านั้น คือ “รอยร้าวในใจคน” เพราะคนคนเดียวอาจทำให้เกิดรอยร้าวถึงหายนะได้

พระราชดำรัสในวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ณ สีหบัญชรพระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต ในเรื่องของคุณธรรมอันจะเป็นสิ่งที่หล่อหลอมใจชาวไทยด้วยกันให้อยู่ร่วมกันอย่างสามัคคี ที่ควรยึดถือเป็นมาปฏิบัติ ดังนี้

“คุณธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งความรัก ความสามัคคี ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจกันรักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้ตลอดรอดฝั่ง

ประการแรก คือ การที่ทุกคน คิด พูด

ทำ ด้วยความเมตตา มุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน

ประการที่สอง คือ การที่แต่ละคน ต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ประสานงานประสานประโยชน์กัน ให้งานที่ทำสำเร็จผล ทั้งแก่ตน แก่ผู้อื่น และประเทศชาติ

ประการที่สาม คือ การที่ทุกคนปฏิบัติตนอยู่ในความสุจริต ในกตिका และระเบียบแบบแผนโดยเท่าเทียมเสมอกัน

ประการที่สี่ คือ การที่ต่างคนต่างพยายามทำความดี ความเห็นของตนให้ถูกต้อง เทียงตรง และมั่นคงอยู่ในเหตุในผล หากความคิด จิตใจ และ

ประพฤติปฏิบัติที่ลงรอยเดียวกันในการพิธีที่เจริญนี้ ยังมีความพร้อมมูลอยู่ในใจของคนไทย ก็มั่นใจได้ว่า ประเทศชาติไทยจะดำรงมั่นคงอยู่ตลอดไปได้

จึงขอให้ท่านทั้งหลายในมหาสมาคมนี้ ทั้งปวง ชนชาวไทยทุกหมู่เหล่า ได้รักษาจิตใจคุณธรรมนี้ไว้ให้เหนียวแน่น และถ่ายทอดความคิดจิตใจนี้กันต่อไปอย่าให้ขาดสาย เพื่อให้ประเทศชาติของเราดำรงยืนยงอยู่ด้วยความร่มเย็น เป็นสุขทั้งในปัจจุบันและภายหน้า"

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

ในหลวงของปวงชน

นางสาวมยุรี สุขไย

เสียง “ทรงพระเจริญ ทรงพระเจริญ ทรงพระเจริญ” ที่ดังกึกก้องไปทั่วทุกหนทุกแห่งในผืนแผ่นดินไทย เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกมหาสมาคม ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม ในโอกาสพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ใครก็ตามที่ได้ยิน ย่อมประจักษ์ชัดว่า เป็นเสียงที่เปล่งออกมาด้วยความปลื้มปิติ ด้วยความรักเทิดทูน และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีต่อพสกนิกรของพระองค์ และเป็นเสียงที่จะตรึงอยู่ในความทรงจำของคนไทยทั้งประเทศ

ย้อนไปเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ขณะดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดช พระชนมพรรษา ๑๙ พรรษา ทรงรับอัญเชิญเสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติ เป็นพระมหากษัตริย์ลำดับที่ ๙ แห่งจักรีบรม-

ราชวงศ์ สืบต่อจากพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ซึ่งเสด็จสวรรคตอย่างกระทันหัน หลังจากทรงรับพระราชภาระในฐานะพระมหากษัตริย์ได้ประมาณ ๒ เดือน ก็ได้ตัดสินพระราชหฤทัยที่จะเสด็จไปทรงศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยให้สำเร็จก่อนเป็นลำดับแรก และเปลี่ยนจากวิชาวิทยาศาสตร์ที่ทรงโปรด ไปทรงศึกษาวิชากฎหมาย และรัฐศาสตร์ ที่จะเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองในอนาคต

ตลอดเส้นทางที่เสด็จพระราชดำเนินสู่สนามบินนั้น ประชาชนผู้จงรักภักดีต่างพากันมาเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอย่างเนืองแน่น ด้วยความปรารถนาที่จะได้เห็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ใหม่ พระเจ้าอยู่หัวที่จะเป็นจุดความหวังของพวกเขา พระเจ้าอยู่หัวผู้เป็นที่รัก

มีเสียงหนึ่งที่ร้องดังขึ้นจากกลุ่มคนที่ห้อมล้อมรถยนต์พระที่นั่งอย่างหนาแน่น เสียงนั้น สะดุดพระราชหฤทัย ของพระมหากษัตริย์พระองค์

ใหม่อย่างมาก

“อย่าละทิ้งประชาชน”

คือตำนานเล่าขานอย่างไม่รู้จบจนทุกวันนี้ ด้วยคำตอบในพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ไม่มีใครได้ยื่น แต่ได้ยืนยันด้วยการกระทำ ตลอดระยะเวลาที่พระองค์ทรงดำรงอยู่ในสิริราชสมบัติ ถึง ปัจจุบัน

“ถ้าประชาชนไม่ทิ้งข้าพเจ้าแล้ว ข้าพเจ้าจะละทิ้งอย่างไรได้”

ความผูกพันอย่างลึกซึ้งระหว่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับพสกนิกรของพระองค์ เริ่มจากเวลานั้น และแนบแน่นมาตลอด ระยะเวลา กว่า ๖๐ ปี แห่งการครองราชย์ พระองค์ทรงเปรียบเสมือน **พ่อแห่งแผ่นดินที่มีแต่ให้** โดยหวังเพียงประโยชน์สุขที่จะเกิดขึ้นกับราษฎรของพระองค์ เพราะทุกข์ของพสกนิกร คือทุกข์ใหญ่หลวงของพระองค์ การเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎร ในท้องถิ่นต่างๆ โดยเฉพาะในท้องถิ่นทุรกันดาร เป็นพระราชภารกิจที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นโอกาสที่พระองค์จะได้ทรงทราบถึงทุกข์สุข สภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงของราษฎร อันเป็นที่มาของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริกว่า ๓,๐๐๐ โครงการ นอกจากนี้ ในยามเกิดภัยพิบัติ ก็ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ช่วยเหลือราษฎรอีกด้วย

โครงการแรกในบรรดาโครงการพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ คือการสร้างถนนห้วยมงคล เพื่อให้การขนส่งผลผลิตทางการเกษตรของชาวบ้านสะดวกขึ้น

โครงการนี้เกิดขึ้นอย่างมิได้คาดหมาย

มาก่อน เกิดขึ้นจากเมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎร เมื่อพุทธศักราช ๒๔๙๕ รอยนต์พระที่นั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวติดหล่ม ที่หมู่บ้านห้วยมงคล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีชาวบ้านกลุ่มหนึ่งมาช่วยเข็นรถทำให้พระองค์ได้ทรงทราบว่า แม้หมู่บ้านจะอยู่ห่างจากหัวหินเพียง ๒๐ กิโลเมตร แต่ต้องใช้เวลาทั้งวันในการเดินทางเพื่อนำผลผลิตไปขายในตัวเมือง

หลังจากนั้น ไม่ว่าจะเป็นพื้นที่ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคใต้ และทุกพื้นที่ของประเทศไทย ต่างได้รับน้ำพระราชหฤทัยจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทั้งสิ้น ระยะเวลา ๘ เดือนของแต่ละปี เป็นเวลาที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ ต่างจังหวัดเพื่อทรงเยี่ยมเยียนราษฎร

และในการเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนราษฎรเพื่อรับฟังปัญหาของพสกนิกรนั้น พระองค์ไม่โปรดที่จะให้มีการเตรียมการรับเสด็จใดๆ ไว้ก่อน ราษฎรจึงไม่ต้องกังวลที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่เคยทรงปฏิเสธคำร้องทุกข์ของราษฎร ทรงเห็นความสำคัญของราษฎร โดยเฉพาะชาวไร่ชาวนา พระองค์มักจะมีพระราชดำรัสอยู่เสมอว่า ชาวไร่ชาวนาคือกระดูกสันหลังของประเทศ แต่กลับยากจนกว่าบรรดาพี่น้องร่วมชาติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริต่างๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์

และเหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น ความสนพระราชหฤทัยในความเป็นอยู่ของราษฎรเช่นนี้ ทำให้ประชาชนชาวไทยเกิดทุน จงรักภักดี และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

แม้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะเป็นพระมหากษัตริย์ที่อยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ และพระองค์มิได้มีพระราชประสงค์ที่จะทรงมีบทบาททางการเมือง แต่ทุกครั้งที่มิเหตุการณ์คับขัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็มิได้ทรงทอดทิ้งประชาชน ทรงอยู่ใกล้ชิด แก้ไขสถานการณ์อย่างทันท่วงที เพราะพระองค์ทรงเป็นศูนย์รวมใจให้ประชาชนมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประชาชนคนไทยมีความเข้าใจเป็นอย่างดีเดียวกัน คือ ไม่ว่าเหตุการณ์บ้านเมืองจะผันแปรไปทางไหน ไม่ว่าใครจะมาเป็นรัฐบาล ผู้ที่อยู่เคียงข้างประชาชนตลอดเวลา ก็คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์นี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงอุทิศพระองค์เพื่อประเทศชาติและประชาชน ทั้งนี้เพราะทรงมีน้ำพระราชหฤทัยที่รัก อาหาร และห่วงใยอาณาประชาราษฎร์ ประหนึ่งบิดามีความห่วงใยบุตรธิดา ดังปรากฏข้อความในพระราชหัตถเลขาถึงพระสหาย เมื่อครั้งที่ยังทรงศึกษาอยู่ในยุโรปตอนหนึ่งว่า

**“ข้าพเจ้าได้เรียนรู้โดยการทำงานที่เห็นว่า
ที่ของข้าพเจ้าในโลกนี้ คือการอยู่ท่ามกลาง
ประชาชนของข้าพเจ้า นั่นคือ คนไทยทั้งปวง”**

ตลอดระยะเวลายาวนานกว่า ๖๐ ปี ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงดำรงอยู่ในสิริราชสมบัติ ภาพที่ชาวไทยทั้งปวงได้พบเห็น คล้าย

ภาพซ้ำๆ คือภาพการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในทั่วทุกภาคทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ และเป็นการทรงงานหนัก เพื่อประโยชน์สุขของพสกนิกรของพระองค์

ภาพที่ปรากฏแก่สายตาชาวโลก เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ภาพที่ประชาชนชาวไทยพร้อมใจกันสวมเสื้อเหลือง เฝ้ารอรับเสด็จ เฝ้าชื่นชมพระบารมี ในโอกาสพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสียง “ทรงพระเจริญ ทรงพระเจริญ ทรงพระเจริญ” ที่ดังกึกก้องในวันนั้น คือเสียงที่บ่งบอกถึงความรัก ความผูกพันของประชาชนที่มีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นความรักความผูกพันที่ยิ่งใหญ่ เพราะพระมหากรุณาธิคุณที่มากล้นต่อพสกนิกร และเสียงนี้คือคำตอบที่จะทำให้คนทั่วโลกได้รู้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือพระมหากษัตริย์ ผู้เป็นที่รักเกิดทุนยิ่งของปวงชนชาวไทย

เนื่องในโอกาสขัตติสมัยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๑ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นอีกวาระหนึ่งที่ประชาชนชาวไทยจะได้แสดงถึงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ยืนยันถึงความจงรักภักดีตอบแทนพระองค์ ด้วยความรัก ความสามัคคี ความปรองดองของคนในชาติ เพื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระมหากษัตริย์ผู้เป็นที่รักของคนไทยทุกคน

ลกรอมวอกรงมโระประพ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระบารมีแผ่ไกลในสากล

นางสาวฉวีงาม มาเจริญ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการ เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุข นำความร่มเย็นมาสู่ประชาชนชาวไทยทุกท้องถิ่นโดยถ้วนหน้ากัน ด้วยมีพระราชหฤทัยเจ้าน้ำใจที่จะให้พลสกนิกรของพระองค์มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพอเพียง ทรงพระวิริยะอุตสาหะอุทิศกำลังพระวรกายและพระปัญญาแก้ไขปัญหานานา ตั้งแต่ปัญหาของบุคคลแม้เพียงคนเดียวไปจนถึงปัญหาใหญ่ระดับชาติ ตลอดจนถึงปัญหาของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติอันยากยิ่งแก่การเอาชนะ ทรงบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ จนความร้ายแรงเสื่อมโทรมกลับกลายมาเอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน ที่สำคัญยิ่งคือทรงมีพระวิจารณ์ญาณอันกว้างไกล ทรงเตรียมการต่างๆ ล่วงหน้าเพื่อรับสถานการณ์ที่จะมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของปวงชนในอนาคตไว้ด้วย นอกจากนี้พระมหากรุณาธิคุณยังได้แผ่ไปยังบรรดามิตรประเทศ

ของไทย อาทิ พระบรมราชานุเคราะห์ด้านการเกษตรและการศึกษา เป็นต้น

พระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถในวิทยาการหลายสาขาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงนำมาใช้แก้ปัญหาคาเป็นอยู่ของประชาชนและใช้พัฒนาบ้านเมืองนั้น ทำให้พระเกียรติคุณเป็นที่ประจักษ์ทั่วไปทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้น จึงมีหน่วยงาน สถาบันการศึกษา องค์กร สมาคม สโมสรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในประเทศและต่างประเทศทูลเกล้าฯ ถวายปริญญา รางวัล เหรียญ เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และคำประกาศสดุดีเกิดพระเกียรติ ฯลฯ จำนวนมาก ทั้งยังมีการกำหนดวันที่เกี่ยวข้องกับพระองค์หรือเกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจต่างๆ ให้เป็นวันสำคัญประจำปี ตลอดจนมีการทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญาอีกด้วย ซึ่งจะขอกกล่าวถึงการเกิดพระเกียรติดังกล่าวโดยสังเขป ดังนี้

การทูลเกล้าฯ ถวายปริญญา

สถาบันการศึกษาระดับสูงในประเทศไทย อาทิ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ เนติบัณฑิตยสภา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า และสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๙๓ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน รวมจำนวนโดยประมาณ ๖๐ ครั้ง แยกได้หลายสาขา ได้แก่ รัฐศาสตร์ กฎหมาย การเกษตร การศึกษา อักษรศาสตร์ สาธารณสุข การแพทย์ วิทยาศาสตร์ จิตรกรรม วารสารศาสตร์ พัฒนบริหารศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิศวกรรม ศิลปกรรม ศิลปศาสตร์ สถาปัตยกรรม สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สถาบันการศึกษาระดับสูงในต่างประเทศ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายปริญญาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๐๒ เป็นต้นมา อาทิ มหาวิทยาลัยของสาธารณรัฐเวียดนาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร ประเทศแคนาดา ประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศออสเตรเลีย สาขาวิชาที่ทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อเทิดพระเกียรติ ได้แก่ กฎหมาย ดนตรี การแพทย์ เกษตรกรรม การศึกษา วิทยาศาสตร์ การพัฒนา

ประเทศ และเทิดพระเกียรติคุณสูงสุดในฐานะบุคคลดีเด่น

เหรียญและรางวัลเฉลิมพระเกียรติ

องค์การ สถาบัน สมาคมและสโมสรต่างประเทศจำนวนมากได้ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญและรางวัลต่างๆ นับตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๑๘ เป็นต้นมา เพื่อเทิดพระเกียรติคุณด้านต่างๆ รวมจำนวนโดยประมาณ ๔๐ รางวัล ผู้ทูลเกล้าฯ ถวายเหรียญและรางวัลดังกล่าว ประกอบด้วย องค์การและโครงการระหว่างประเทศในองค์การสหประชาชาติ ๘ องค์การ องค์การอื่นๆ สถาบัน สมาคม สภา มูลนิธิ ธนาคาร มหาวิทยาลัย ฯลฯ ๒๒ แห่ง พระเกียรติคุณที่ได้ประกาศเชิดชูมีหลายด้าน เช่น ด้านสันติภาพ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านการพัฒนาท้องถิ่นและยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนและเกษตรกร ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านการสงวนรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ ด้านการอนุรักษ์ดินโดยการใช้น้ำอย่างประหยัดในการปรับปรุงสภาพแวดล้อม ด้านการพัฒนาการศึกษา ด้านกีฬา ด้านการพัฒนาการเกษตร ด้านสร้างสรรค์ พัฒนา และส่งเสริมการประดิษฐ์ และด้านการศึกษาวิจัยการทำฝนเทียม และดัดแปลงสภาพอากาศ เป็นต้น ตัวอย่างเหรียญและรางวัลที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวายในพุทธศักราช ๒๕๔๙ และ ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นโอกาสมหามงคลที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี และเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ได้แก่

๑. รางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์ (Human Development Lifetime

Achievement Award) เพื่อเฉลิมพระเกียรติและแสดงความตระหนักในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงอุทิศพระวรกายและทรงพระวิริยะอุตสาหะบำเพ็ญพระราชกรณียกิจและริเริ่มโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินานัปการ เพื่อพัฒนาและยกระดับความเป็นอยู่รวมทั้งนำประโยชน์และความเจริญอย่างยั่งยืนมาสู่ประชาชนชาวไทยตลอดระยะเวลา นับแต่ทรงครองสิริราชสมบัติจนถึงปัจจุบัน เป็นรางวัลของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nation Development Programme - UNDP) นายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ และคณะ นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๔ ณ วังไกลกังวล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

๒. อิสริยาภรณ์สดุดีลูกเสือโลก สมเด็จพระราชาธิบดีคาร์ลที่ ๑๖ กุสตาฟ แห่งราชอาณาจักรสวีเดน ประธานกิตติมศักดิ์มูลนิธิลูกเสือโลก (World Scout Foundation) ทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๔ ในฐานะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระประมุขแห่งลูกเสือไทย ทรงเป็นแรงบันดาลใจให้มีการพัฒนากิจกรรมลูกเสือทั้งในประเทศและในเวทีลูกเสือโลก และทรงสนับสนุนให้ลูกเสือไทยมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม

๓. เครื่องราชอิสริยาภรณ์ The Order of the Golden Fleece สมเด็จพระราชินีโซเฟีย แห่งราชอาณาจักรสเปน ทูลเกล้าฯ ถวาย ณ พระที่นั่งสมมติเทวราชอุปบัติ ด้านหลังพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เนื่องในโอกาส

มหามงคลฉลองสิริราชสมบัติ ๖๐ ปี

๔. รางวัลสดุดีพระเกียรติคุณด้านการศึกษาวิจัยการทำฝนเทียมและพัฒนาดัดแปลงสภาพอากาศ (UAE Prize for Weather Modification) รัฐบาลสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ร่วมกับองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก ทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต

๕. เหรียญ Dr. Norman E. Borlaug World Prize Medallion สดุดีพระเกียรติคุณในฐานะที่ทรงช่วยเหลือพสกนิกรไทยให้มีโภชนาการที่ดี มูลนิธิรางวัลอาหารโลก เมืองติมอเยร์ รัฐโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา ทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต

พระราชสมัญญาที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวาย

หน่วยงานในประเทศและต่างประเทศได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญาตามพระอัจฉริยภาพและพระราชกรณียกิจที่ปรากฏว่าได้อำนวยประโยชน์อย่างมหาศาลแก่ปวงชน เช่น “อัครศิลปิน” เนื่องจากทรงมีพระอัจฉริยภาพอย่างยิ่งในศิลปะแขนงต่างๆ “พระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย” เนื่องจากทรงประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศแบบทุ่นลอยหรือกั้นน้ำชัยพัฒนาเพื่อการบำบัดน้ำเสีย และ “พระบิดาแห่งเทคโนโลยีของไทย” เนื่องจากทรงพระราชดำริให้มีโครงการฝนหลวงขึ้น เป็นต้น ส่วนในโอกาสมหามงคลที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในพุทธศักราช ๒๕๔๔ และโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ในพุทธศักราช ๒๕๕๐

สมเด็จพระราชินีโซเฟีย แห่งราชอาณาจักรสเปน ถวายเครื่องราชอิสริยาภรณ์ The Order of the Golden Fleece เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๙ ณ พระที่นั่งสมมติเทวราชอุปบัติ ด้านหลังพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง

นายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลความสำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์

นี้ ได้มีผู้ทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญาดังนี้

๑. มุลนิธิรางวัลอาหารโลก ทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา “**กษัตริย์นักพัฒนา**” เมื่อวันที่ ๑๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙ ในฐานะที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานัปการเพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของชาวไทย ได้พระราชทานโครงการตามพระราชดำริกว่า ๓,๐๐๐ โครงการ โครงการดังกล่าวได้ครอบคลุมการพัฒนาหลายด้าน เช่น เทคโนโลยีการเกษตร การใช้ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน การส่งเสริมอนามัยเด็ก การแก้ไขปัญหาการขาดสารไอโอดีน และการเพิ่มโอกาสในการศึกษา เป็นต้น

๒. เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ รัฐบาลได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา “**พระบิดาแห่งฝนหลวง**” เพื่อเทิดพระเกียรติที่ทรงแก้ไขปัญหาภัยแล้งให้แก่เกษตรกร โดยทรงนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาทดลองพัฒนาและประเมินผลจนปฏิบัติการฝนหลวงประสบความสำเร็จ ได้ช่วยเหลือเกษตรกรทุกภูมิภาค ลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจของประเทศ และอำนวยความสะดวกแก่เกษตรกรไปด้วยคือ ช่วยเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างและเขื่อนกักเก็บน้ำ เพื่อการชลประทานและการผลิตกระแสไฟฟ้า เพิ่มน้ำที่แหล่งต้นน้ำลำธาร และเพิ่มปริมาณน้ำอุปโภคบริโภคของประชาชน

๓. นิตยสารไทม์เอเชีย เขตบริหารพิเศษฮ่องกง ทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา “**วีรชนแห่งเอเชีย**” พร้อมรางวัล เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๙ เนื่องจากทรงมีพระราชกรณียกิจอันโดดเด่นด้านการเมืองและการพัฒนาประเทศ

๔. กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม ได้ทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา “**พระบิดาแห่งการอนุรักษ์มรดกไทย**” (The Supreme Patron of Thai Cultural Heritage) เพื่อเฉลิมพระเกียรติในโอกาสมหามงคลที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในพุทธศักราช ๒๕๕๙ และทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ในพุทธศักราช ๒๕๕๐ ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงส่งเสริมการอนุรักษ์มรดกไทย และทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจเป็นแบบอย่างแก่พสกนิกรในการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรมของชาติตลอดมา

วันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

รัฐบาลได้กำหนดวันสำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจ ให้เป็นวันสำคัญประจำปี ได้มีการประกาศไปแล้วประมาณ ๙ วัน เช่น กำหนดให้วันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม เป็น “**วันพ่อแห่งชาติ**” เนื่องจากทรงประกอบพระราชกรณียกิจเพื่อความสุขของพสกนิกรโดยถ้วนหน้า พระมหากรุณาธิคุณเปรียบประดุจความรักของพ่อที่มีต่อลูก “**วันนักประดิษฐ์**” วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ เนื่องจากเป็นวันที่ได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายสิทธิบัตรกัณฑ์ชัยพัฒนา “**วันภาษาไทยแห่งชาติ**” วันที่ ๒๙ กรกฎาคม เนื่องจากตรงกับวันที่ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงร่วมอภิปรายกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยเกี่ยวกับปัญหาการใช้ภาษาไทย ณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๕ และ “**วันสิ่งแวดล้อมไทย**” ตรงกับวันที่ ๔ ธันวาคม เนื่องจากพระราชดำรัสในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ได้แสดงถึงความห่วงใยต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

การทูลเกล้าฯ ถวายปริญญา เหรียญ
รางวัล พระราชสมัญญา แต่พระบาทสมเด็จพระ-
เจ้าอยู่หัว รวมทั้งการกำหนดวันสำคัญประจำปีซึ่ง
ประมวลมาทั้งหมดนี้ จะเห็นได้ว่าการเทิดทูนสดุดี
พระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาจาก
การที่ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอย่างหนักเป็น
เวลาต่อเนื่องกันเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่ง
เป็นแบบอย่างของประมุขแห่งชาติที่ต้องเป็นทั้ง
นักปกครองและนักพัฒนา พระเกียรติคุณจึงได้
ประจักษ์แผ่ไพศาลในสากล พระบุญญาบารมีพ้น
พรรณนาเปรียบประดุจร่มโพธิ์ทองคุ้มเศียรเกล้า
ชาวไทยนิรันดร์

พระราชสมัญญาของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน

นางเบญจมาศ แพทอง

พระราชสมัญญา เป็นพระนามที่รัฐบาลหน่วยงาน องค์กร ประชาชนถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ที่ทรงมีคุณูปการต่อประเทศชาติและประชาชนอย่างมหาศาล เพื่อเฉลิมพระเกียรติในวาระและโอกาสต่างๆ คำว่าพระราชสมัญญานี้ มักใช้กันผิดว่า พระราชสมัญญานาม

พระมหากษัตริย์ของไทยหลายพระองค์ ทรงได้รับการถวายพระราชสมัญญาด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ เช่น ถวายพระราชสมัญญา “พระมหาเจษฎาราชเจ้า” แด่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ถวายพระราชสมัญญา “พระปิยมหาราช” แด่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ถวายพระราชสมัญญา “พระมหาธีรราชเจ้า” แด่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้า-

อยู่หัว รัชกาลที่ ๖ หรือการถวายพระราชสมัญญาตามพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์ด้านต่างๆ เกิดผลสำเร็จของงานด้วยพระอัจฉริยภาพ เช่น พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย อัครศิลปิน พระบิดาแห่งการอนุรักษ์มรดกไทย พระบิดาแห่งการค้าไทย เป็นต้น

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ทรงพระปรีชาสามารถเป็นที่ประจักษ์ชัด ตลอดระยะเวลาที่ทรงครองสิริราชสมบัติยาวนานกว่า ๖๐ ปี ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจนานาถ้วนเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน และครอบคลุมทุกด้าน อาทิ การเกษตร การคมนาคม การแพทย์ การสาธารณสุข การศึกษา การฝึกอาชีพ การศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ฯลฯ ทรงคิดค้นวิธีการ

อุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ บรรเทาปัญหาของราษฎร ทรงแก้ไขปัญหาลิ่งแวดล้อม ทรงทำนุบำรุงศิลป-วัฒนธรรมของชาติ หน่วยงานที่สนองพระราชดำริ จึงได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ขอความเห็นชอบ ในการถวายพระราชสมัญญาเทิดพระเกียรติ ตลอดมาเป็นจำนวนมาก

พุทธศักราช ๒๕๒๙ คณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ ถวายพระราชสมัญญา **“อัครศิลปิน”** เนื่องในวาระที่ทรงครองสิริราช-สมบัติครบ ๔๐ ปี เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๙ ด้วยทรงพระปรีชาในงาน ศิลปะทุกแขนง ทรงสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ถึง ๖ สาขา ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม หัตถกรรม ดนตรี วรรณศิลป์ และการถ่ายภาพ พระอัจฉริยภาพเหล่านี้เป็นที่ยกย่องและกล่าวขาน ทั้งในหมู่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทั้ง ทรงอุปถัมภ์บำรุงศิลปะและศิลปินโดยถ้วนหน้า

พุทธศักราช ๒๕๓๙ กระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถวายพระราชสมัญญา **“พระบิดาแห่งการจัดการทรัพยากรน้ำ”** เนื่องใน วาระที่ทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๙ ด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักว่า ราษฎรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ทำนา ทำสวน ทำไร่ ปัญหาการ ขาดแคลนน้ำจึงเป็นปัญหาใหญ่ ทรงหาวิธีการ จัดการเรื่องน้ำเพื่อให้ราษฎรไม่เดือดร้อน ทั้งมี ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกิดเป็นโครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำริหลากหลายโครงการ เกินกว่า

ร้อยละ ๗๐ เป็นการจัดการเรื่องน้ำ การชลประทาน การจัดหาแก่งเขื่อน การแก้ปัญหาน้ำท่วม การบำบัดน้ำเสีย การสร้างฝาย อ่างเก็บน้ำ เขื่อน และกั้นน้ำช่วยพัฒนา

พุทธศักราช ๒๕๔๓ กระทรวงวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ถวายพระราชสมัญญา **“พระบิดา แห่งเทคโนโลยีของไทย”** เนื่องจากทรงงานด้วย กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และหลักวิชาการ ทางเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น **ทรงออกแบบและ สร้างสายอากาศวิทยุสื่อสาร** เพื่อเพิ่มกำลังส่ง ให้สูงขึ้นสามารถติดต่อสื่อสารได้ในระยะไกล ทรงทดลองส่งสัญญาณด้วยพระองค์เอง พระราชทานข้อสังเกตเกี่ยวกับคุณลักษณะการ แผ่กระจายคลื่นที่ผิดไปจากข้อกำหนดเฉพาะ ของสายอากาศนั้นว่าเกิดจากการสะท้อนของคลื่น เนื่องจากลิ่งแวดล้อมต่างๆ ทรงดัดแปลงเครื่องส่ง ด้วยพระองค์เอง ทำให้ประหยัดงบประมาณใน การซื้อเครื่องส่งกำลังสูงจากต่างประเทศซึ่งมี ราคาแพง และที่สำคัญสามารถรับรู้ข่าวสารได้ ทันทั่วถึง เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในทางการทหาร และพลเรือน **พระราชทานแนวพระราชดำริแก้มลิง** เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยการจัดหาพื้นที่รองรับและ กักเก็บน้ำในช่วงฝนตกมีน้ำมากและระบายออก ในช่วงที่น้ำลดลง ทรงเปรียบกับแก้มลิงซึ่งเก็บ อาหารเอาไว้ที่กระพุ้งแก้ม ก่อนนำออกมากลืนกิน ภายหลัง **ทรงบัญชาการปฏิบัติการฝนหลวง** เพื่อบรรเทาปัญหาน้ำแล้ง **พระราชทานแนวพระราช- ดำริแก้มลิงดิน** เพื่อบรรเทาปัญหาดินเปรี้ยว

ทรงประดิษฐ์กังหันน้ำชัยพัฒนาเพื่อบำบัดน้ำเสีย พระราชทานเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อบริหารจัดการที่ดินสำหรับเกษตรกร การปลูกหญ้าแฝก เพื่อป้องกันการเสื่อมโทรมและการพังทลายของดิน การค้นคว้าพลังงานทดแทน ซึ่งเป็นพลังงานที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้แทนพลังงานเชื้อเพลิงที่นับวันจะหมดไป เช่น การผลิตแก๊สโซฮอลล์ เป็นต้น

พุทธศักราช ๒๕๔๕ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งฝนหลวง” ด้วยมีพระราชดำริเรื่องการทำฝนหลวงเพื่อช่วยเหลือราษฎร ทรงร่วมคิดค้นทดลองมาอย่างต่อเนื่องยาวนานและทรงบัญชาการปฏิบัติการฝนหลวงเป็นผลสำเร็จ ตรงตามเป้าหมาย ทรงประดิษฐ์ภาพตำราฝนหลวงพระราชทานแก่ผู้ปฏิบัติงาน ฝนหลวงดังกล่าวช่วยบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำในระหว่างฝนแล้งหรือฝนทิ้งช่วง เสริมสร้างเส้นทางคมนาคมทางน้ำ เพิ่มปริมาณน้ำในบริเวณที่แม่น้ำตื้นเขิน เชื่อนแหล่งเก็บน้ำต่างๆ ทั้งยังช่วยเจือจางและบำบัดน้ำเสีย ผลิตกระแสไฟฟ้า ในการนี้กระทรวงพาณิชย์ได้ทูลเกล้าฯ ถวายสิทธิบัตร สำหรับ “การดัดแปรสภาพอากาศเพื่อให้เกิดฝน” เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๔ และสำนักสิทธิบัตรยุโรปได้ทูลเกล้าฯ ถวายสิทธิบัตรซึ่งมีผลคุ้มครองสิทธิในทวีปยุโรป ๓๐ ประเทศที่เป็นภาคีสมาชิกองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (WIPO) และเขตการปกครองพิเศษฮ่องกง

พุทธศักราช ๒๕๔๔ มีหลายหน่วยงาน ทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังนี้

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งนวัตกรรมไทย” ด้วยทรงคิดค้นทฤษฎีแก้งัดดิน เพื่อปรับปรุงสภาพดินเปรี้ยวซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่สามารถเพาะปลูกได้ ทฤษฎีนี้เป็นการเร่งปฏิกิริยาเคมีของดินที่มีแร่กำมะถันหรือสารประกอบไฟไรต์ โดยทำให้ดินแห้งและเปียกสลับกัน เมื่อดินถูกแก้งัดสลับไปมา จนกลายเป็นดินเปรี้ยวหรือเป็นกรดจัดจนพืชไม่สามารถเจริญเติบโตได้ จากนั้นจึงแก้ไขความเป็นกรดโดยเติมปูนปูนซึ่งเป็นด่าง ร่วมกับการใช้ระบบชลประทานควบคุมระดับน้ำใต้ดิน และนำน้ำมาเจือจางดินเปรี้ยว จนสามารถเพาะปลูกได้ จึงถือเป็นนวัตกรรมที่ไม่มีผู้ใดทำมาก่อน ทรงทดลองทำที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง จังหวัดนราธิวาส เป็นผลสำเร็จ ทำให้ราษฎรมีที่ทำกินเพิ่มขึ้น สามารถเพาะปลูกและเลี้ยงปลาในบ่อได้ และมีพระราชดำริให้จัดทำคู่มือปรับปรุงดินเปรี้ยวจัดเพื่อการเกษตร พัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวในที่อื่นๆ ต่อไป ในการนี้ กรมทรัพยากรสินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายสิทธิบัตร สำหรับโครงการแก้งัดดิน เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

สมาคมนักประดิษฐ์แห่งประเทศไทย ขอความอนุเคราะห์สำนักงานคณะกรรมการ

วิจัยแห่งชาติเป็นแกนในการดำเนินการทูลเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา **“พระบิดาแห่งการประดิษฐ์ไทย”** ด้วยการสนับสนุนและเห็นชอบจากมูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และสมาคมแข่งเรือใบแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ด้วยทรงมีประดิษฐกรรมจำนวนมาก อาทิ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ตัวอักษรเทวนาครี พระไตรปิฎกฉบับคอมพิวเตอร์ เครื่องกำจัดขยะแบบครบวงจร เครื่องดักหมอก เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอยหรือกังหันน้ำชัยพัฒนา เครื่องกลเติมอากาศแบบอัดอากาศและดูดน้ำ ภาชนะรองรับของเสียที่ขับออกจากร่างกาย ฯลฯ และสมำพันธ์นักประดิษฐ์นานาชาติ ซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ประเทศฮังการี ทูลเกล้าฯ ถวายถ้อยรางวัลนักประดิษฐ์นานาชาติ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๑

คณะกรรมการดำเนินงานวันอนุรักษ์มรดกไทย ถวายพระราชสมัญญา **“พระบิดาแห่งการอนุรักษ์มรดกไทย”** ด้วยทรงสร้างสรรค์และอุปถัมภ์บำรุงงานศิลปะสาขาต่างๆ ทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ภาษา วรรณกรรม ดนตรี นาฏศิลป์ โบราณคดี และพิพิธภัณฑ์ อีกทั้งมีพระราชดำริและพระบรมราชวินิจฉัยในการอนุรักษ์ ปั่นฟู และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมทุกแขนง พระราชทานพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับการรักษามรดกศิลปวัฒนธรรม

พุทธศักราช ๒๕๕๑ คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ถวายพระราชสมัญญา **“พระบิดาแห่งการวิจัยไทย”** เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ด้วยมีพระปรีชาสามารถด้านการวิจัยเป็นที่ประจักษ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผลงานวิจัยหลายสาขาวิชาได้แก้ปัญหาต่างๆ ให้แก่ประชาชนและประเทศชาติ เช่น ทฤษฎีใหม่ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โครงการฝนหลวงหญ้าแฝก ตลอดจนการประดิษฐ์คิดค้นต่างๆ

องค์การนาซาชาติ ๒๙ องค์กร จาก ๒๗ ประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับการประดิษฐ์ของโลก ถวายพระราชสมัญญา **“พระบิดาแห่งการประดิษฐ์โลก”** ด้วยทรงคิดค้นประดิษฐ์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อพลสกนิกรชาวไทย และเป็นที่ประจักษ์ว่าได้รับการยอมรับและยกย่องจากชาวโลก และเห็นควรไว้วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ของทุกปี เป็นวันนักประดิษฐ์โลกด้วย

พุทธศักราช ๒๕๕๒ กระทรวงแรงงาน ถวายพระราชสมัญญา **“พระบิดาแห่งมาตรฐานการช่างไทย”** เนื่องจากทรงสนพระราชหฤทัยในงานช่าง ตั้งแต่ยังทรงศึกษาอยู่ในสวิตเซอร์แลนด์ ทรงประดิษฐ์ของเล่นด้วยพระองค์เอง เมื่อเสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติแล้ว ยังทรงงานเกี่ยวกับการช่าง ทรงมีผลงานการออกแบบต่อเรือใบทรงชนะเลิศการแข่งขันกีฬาแล่นใบด้วยเรือที่ทรงต่อด้วยพระองค์เอง นับว่ามีพระอัจฉริยภาพทางการช่างอย่างแท้จริง

นอกจากพระราชสมัญญาดังกล่าวแล้ว

ยังมีคำหรือพระนามที่ประชาชนพร้อมใจกัน
เรียกขานถวายด้วยความจงรักภักดี เช่น
เจ้าพ่อหลวง พ่อของแผ่นดิน พระร่มเกล้า
ชาวไทย พระภัทรมหาราช พระบิดาแห่งการ
พัฒนาพลังงานไทย จอมปราชญ์แห่งสายน้ำ
จอมปราชญ์แห่งดิน กษัตริย์เกษตร กษัตริย์
นักกีฬา กษัตริย์นักดนตรีแจ๊ส คีตราชน อีกด้วย

ที่กล่าวมา จึงเป็นประจักษ์พยาน
สำคัญที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง
ปฏิบัติพระราชกรณียกิจมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน
ล้วนก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองอย่าง
กว้างขวาง ประชาชนชาวไทยจึงพร้อมกันแสดง
ความจงรักภักดีและเคารพเทิดทูนไว้เหนือเกล้า
ตราบข้าวฟ้าดินสลาย

การจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ

นางเบญจมาศ แพทอง

พุทธศักราช ๒๕๕๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ในวันที่ ๕ ธันวาคม ในโอกาสมหามงคลพิเศษยิ่งนี้ รัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน บริษัท ห้างร้าน สมาคม มูลนิธิ และพสกนิกรทั้งหลายต่างจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่และพร้อมเพรียงกัน หนึ่งในกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ ได้แก่ **การจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติ** ซึ่งรัฐบาลกำหนดให้จัดทำขึ้นโดยมอบหมายคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกหนังสือ และให้เป็นผู้พิจารณากลั่นกรองหนังสือหรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่นำเสนอ

ขอร่วมจัดพิมพ์เฉลิมพระเกียรติ เพื่อเป็นที่ระลึกเช่นเดียวกับในทุกวาระมหามงคลสมัยพิเศษที่ผ่านมา

นับเนื่องตั้งแต่รัฐบาลดำริให้จัดพิมพ์หนังสือที่ระลึกเพื่อเฉลิมพระเกียรติ น้อมเกล้า น้อมกระหม่อมถวายเป็นราชสักการะในโอกาสมหามงคลต่างๆ ปัจจุบันมีหนังสือกว่าพันรายการเป็นประจักษ์พยานแห่งความร่วมมือร่วมใจของพสกนิกร ไม่ว่าจะจัดกิจกรรมประเภทใดจะร่วมดำเนินการด้วยทั้งสิ้น ทั้งนี้ด้วยพระบารมีที่ทรงเป็นศูนย์รวมใจไทยทั้งชาติ อาณาประชาราษฎร์ต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อประเทศชาติและประชาชนนับอเนกอนันต์

การจัดพิมพ์หนังสือเฉลิมพระเกียรติ จึงเป็นอนุสรณ์อีกอย่างหนึ่งที่ทำให้พสกนิกรได้รำลึกว่า ครั่งหนึ่งแห่งมหามงคลสมัยได้มีการบันทึกเผยแพร่พระเกียรติคุณ พระอัจฉริยภาพ

พระราชกรณียกิจอย่างกว้างใหญ่ไพศาล พร้อมกับหนังสือที่ทรงคุณค่าหลากหลายสาขาวิชา อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่การศึกษาและสังคมอย่างยิ่ง เท้ากับสร้างสรรค์ทรัพย์สินทางปัญญาไว้ให้เป็นมรดกแก่แผ่นดินตราบชั่วกาลนาน

ในโอกาสสมทวมงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ นี้ รัฐบาลในนามของคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ กำหนดให้จัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก จำนวน ๑๑ รายการ ประกอบด้วยหนังสือของหน่วยงานภาครัฐ ๖ หน่วยงาน ได้แก่ กรมศิลปากร ๕ รายการ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๑ รายการ สำนักอักษณลักษณ์ และเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ๑ รายการ สถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย ๒ รายการ สำนักราชเลขาธิการ ๑ รายการ และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ๑ รายการ หนังสือที่ระลึกดังกล่าวจะแจกจ่ายไปตามหอสมุดแห่งชาติ สาขาต่างๆ ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเฉลิมราชกุมารี ห้องสมุดโรงเรียน สถาบันการศึกษาต่างๆ โรงเรียนมหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชน สถาบันการศึกษาเฉพาะทาง เช่น โรงเรียนกีฬา มหาวิทยาลัยสงฆ์ เป็นต้น รวมทั้งห้องสมุดหน่วยงานบางแห่ง สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด สถานทูตทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนั้น หนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติจึงกระจาย

ทั่วทุกภูมิภาคและกว้างไกลไปยังต่างแดนอีกด้วย หนังสือที่ระลึกซึ่งพิมพ์ในนามรัฐบาล ๑๑ รายการดังกล่าว ได้แก่

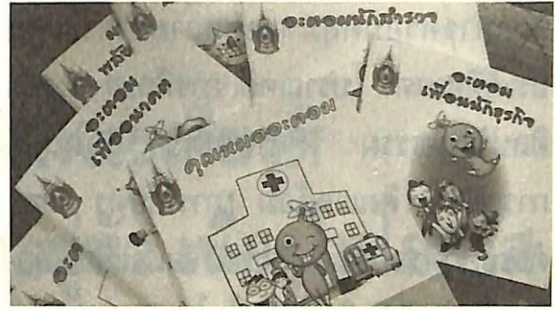
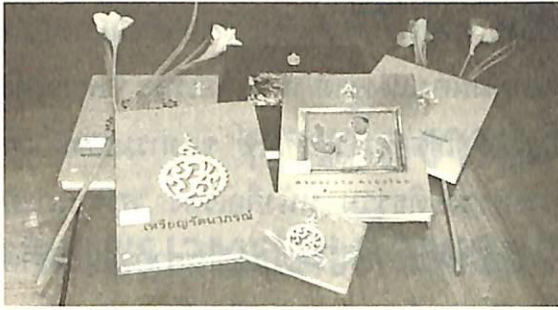
๑. สมุดภาพไตรภูมิ ฉบับอักษรขอมภาษาไทย เป็นหนังสือภาพจิตรกรรมเล่าเรื่องไตรภูมิที่สะท้อนความรู้สึกรักนึกคิดและทัศนคติต่อหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา และแผนที่โบราณที่สะท้อนภาพบ้านเมืองในอดีตอันเกี่ยวเนื่องกับพุทธประวัติและความเชื่อของสังคมไทย

๒. สมุดภาพโคลงฤๅษีดัดตน มีเนื้อหาดำด้วย ภาพและโคลงบรรยายท่าฤๅษีดัดตน ๘๐ ท่า

๓. มรดกแผ่นดินนวมินทรมหาราช เป็นบทประพันธ์เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และบทกวีพรรณนาความประทับใจที่มีต่อโบราณสถานสำคัญทั่วประเทศจังหวัดละ ๑ แห่ง พร้อมประวัติและความสำคัญของโบราณสถานโดยสังเขป

๔. ประชุมภาพประวัติศาสตร์-พระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมัยรัตนโกสินทร์ เป็นภาพประวัติศาสตร์เกี่ยวกับพระราชพิธีบรมราชาภิเษกสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ ถึงรัชกาลปัจจุบัน พร้อมคำบรรยาย

๕. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช : พลังแห่งแผ่นดิน นวมินทรมหาราช เนื้อหาดำด้วยพระราชประวัติ พระอัจฉริยภาพ พระราชกรณียกิจ และสัมพันธภาพกับต่างประเทศ โดยจัดทำเป็น

อักษรเบรลล์ และหนังสือเสียง

๖. **เหรียญรัตนนาถ** ว่าด้วยประวัติความเป็นมาของเหรียญรัตนนาถตั้งแต่รัชกาลที่ ๔ ถึงรัชกาลปัจจุบัน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ราชพระนามและรายนามผู้ได้รับพระราชทานเหรียญรัตนนาถ รัชกาลที่ ๔ พร้อมภาพพระราชวงศ์หรือบุคคลสำคัญที่ได้รับพระราชทาน

๗. **พระทรงเป็นพลังแผ่นดิน** ว่าด้วยพระราชกรณียกิจ พระราชดำริ และการเสด็จพระราชดำเนินไปยังจังหวัดต่างๆ เป็นการส่วนพระองค์

๘. **พระราชหัตถเลขารัชกาลที่ ๕** ที่เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศ ว่าด้วยพระราชหัตถเลขาและพระบรมราโชบายของรัชกาลที่ ๕ เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศด้านต่างๆ อาทิ ความรู้เกี่ยวกับการปกครอง การปราบปรามโจรผู้ร้าย การปกครองหัวเมืองชายแดน ฯลฯ เป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ ที่มีอายุ ๙๐ ปี ถึงกว่า ๑๐๐ ปี นับเป็นเอกสารเก่าที่มีคุณค่าและหายาก

๙. **ประมวลพระราชกรณียกิจ** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พ.ศ. ๒๔๘๙-๒๕๑๐ ว่าด้วยพระราชกรณียกิจของพระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๙-๒๕๑๐ ในรูปแบบพระราชกรณียกิจรายวัน

๑๐. **คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต** ตามแนวพระราชดำริ เนื้อหาว่าด้วยพระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระราชดำริ ที่เกี่ยวกับหลักคุณธรรมสำหรับการดำเนินชีวิตในการเป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติ โดยเน้นเรื่องคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความมีระเบียบวินัย

๑๑. **หนังสือจดหมายเหตุเฉลิมพระเกียรติ** เป็นการรวบรวมและประมวลเหตุการณ์พระราชพิธี รัฐพิธี ศาสนพิธี โครงการและกิจกรรมการเฉลิมฉลองต่างๆ ของรัฐบาล หน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน มูลนิธิ สมาคม และประชาชนทั่วทุกภูมิภาค พร้อมภาพประกอบ

นอกจากหนังสือที่ระลึกที่พิมพ์ในนามรัฐบาลแล้ว ยังมีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนจำนวนมากที่ร่วมจัดพิมพ์เฉลิมพระเกียรติอีกรวมกว่า ๖๐ รายการ มีทั้งที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ รายการสารคดีโทรทัศน์ ภาพยนตร์ เนื้อหาของหนังสือและสื่อต่าง ๆ

ดังกล่าวครอบคลุมหลากหลายสาขา เช่น ประวัติศาสตร์ โบราณคดี การศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การทหาร สิ่งแวดล้อม การเกษตร ฯลฯ ดังขอยกตัวอย่างรายการหนังสือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ต่อไปนี้

สารคดีเอกลักษณ์ไทยชุด “ขวัญข้าว ขวัญแผ่นดิน” และชุด “ทางสายพระราชไมตรี” ของสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ ประมวลภาพเฉลิมพระเกียรติ “๘๐ พรรษา ปวงประชาเป็นสุขสันต์” สารคดีเฉลิมพระเกียรติ “ฝนจากฟ้า สายธาราจากพระเจ้าแผ่นดิน” ของกรมกิจการพลเรือนทหารอากาศ กองทัพอากาศ ภาพยนตร์การ์ตูน “พระพุทธเจ้า” ของยูวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ และบริษัทมีเดียสแตนด์การ์ด จำกัด หนังสือ

เรื่อง “คูตบะย์เพื่อสันติสุข” ของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ หนังสือเรื่อง “พระมหากรุณาธิคุณต่อการราชทัณฑ์” ของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม หนังสือเรื่อง “สารานุกรมโครงการพระราชดำริ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” ของกรมส่งเสริมคุณภาพและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หนังสือชุด “อะตอมเพื่ออนาคต” ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หนังสือชุด “ลักษณะไทย” ของธนาคารกรุงเทพ เป็นต้น

หนังสือและสื่อต่างๆ เหล่านี้ เป็นอนุสรณ์แห่งความจงรักภักดีของพลสกนิกรไทย และจะเกิดการสร้างสรรค์ผลิตหนังสือและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ บันทึกไว้ในแผ่นดินเช่นนี้ อย่างต่อเนื่องในวาระมหามงคลสมัยต่อไป

การจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส มหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา

นางเบญจมาศ แพทอง

การพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในวันที่ ๕ ธันวาคมของทุกปี จะทรงประกอบพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลและเฉลิมฉลองตามโบราณราชประเพณีอย่างสืบเนื่องตลอดมา และหากปีใดที่วันพระบรมราชสมภพตรงกับครบรอบปีพระนักษัตรจะถือเป็นการเฉลิมพระชนมพรรษาพิเศษ ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพระราชพิธีเป็นการพิเศษกว่าการเฉลิมพระชนมพรรษาปกติ ดังเช่นที่ผ่านมาหลายโอกาส ได้แก่ พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๓ รอบ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๖ พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๕๐ พรรษา เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๐ พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๕๕ รอบ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๐ พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๒

และในพุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นมหามงคลสมัยพิเศษอีกวาระหนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา รัฐบาลและประชาชนชาวไทยต่างแซ่ซ้องยินดี สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณและแสดงความจงรักภักดีโดยทั่วกัน ด้วยการจัดงานเฉลิมฉลองอย่างยิ่งใหญ่ทั่วทุกภูมิภาคเพื่อน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายเป็นราชสักการะ

ณ โอกาสนี้รัฐบาลได้กราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานชื่อการจัดงานและชื่อพระราชพิธี ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อการจัดงานว่า “งานเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐” ชื่อพระราชพิธีว่า “พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐” ชื่อ

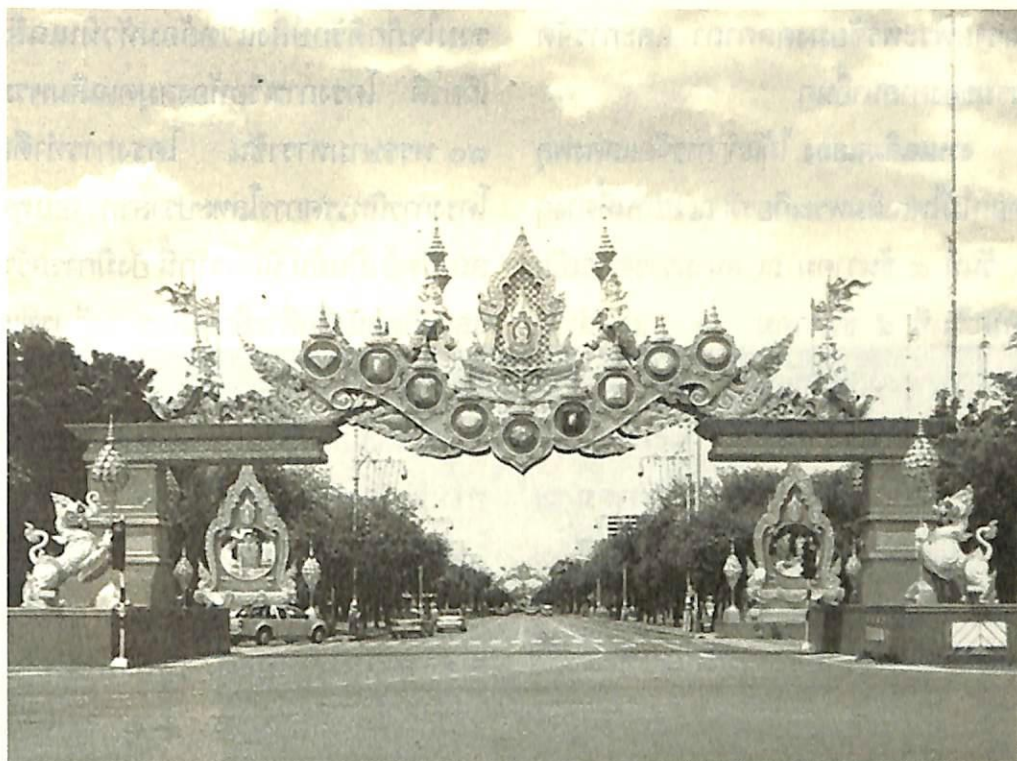

ภาษาอังกฤษว่า “The Celebration on the Auspicious Occasion of His Majesty the King’s 80 th Birthday Anniversary 5 th December 2007” กำหนดขอบเขตการเฉลิมฉลอง ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม ถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยรัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติฯ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน เพื่อดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยสมพระเกียรติและถูกต้องตามโบราณราชประเพณี พร้อมกับได้แต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงาน อาทิ ฝ่ายพิธี ฝ่ายโครงการและกิจกรรม ฝ่ายประมวลเอกสาร และจดหมายเหตุ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายติดตามและประเมินผล ฝ่ายรักษาความปลอดภัยและการจราจร ฝ่ายจัดทำของที่ระลึกทูลเกล้าฯ ถวาย เป็นต้น ทั้งยังมอบหมายกรมศิลปากรออกแบบตราสัญลักษณ์งานเฉลิมพระเกียรติ เพื่อใช้ในการเฉลิมฉลองตลอดระยะเวลาการจัดงาน

กิจกรรมในการจัดงานเฉลิมพระเกียรติเป็นความร่วมมือทั้งภาครัฐบาล เอกชน องค์กร บริษัท ห้างร้าน สมาคม มูลนิธิ และประชาชนทุกภูมิภาค มีทั้งส่วนพระราชพิธี รัฐพิธี ศาสนพิธี และงานเฉลิมฉลอง

พระราชพิธี ประกอบด้วย วันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๐ **พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐินด้วยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค** ณ วัดอรุณราชวราราม วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

พระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล ณ มุขเด็จพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ในโอกาสเดียวกันนี้ รัฐบาลเชิญชวนประชาชนร่วมเฝ้าถวายพระพร โดยสวมเสื้อสีเหลืองพร้อมโบกธงตราสัญลักษณ์ ณ บริเวณท้องสนามหลวงและตลอดเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินจากสวนจิตรลดา จนถึงพระบรมมหาราชวัง มีการถ่ายทอดสดทางสถานีโทรทัศน์และติดตั้งเครื่องรับโทรทัศน์ขนาดใหญ่ตามจุดต่างๆ เพื่อให้ประชาชนชื่นชมพระบารมีอย่างชัดเจนและทั่วถึง พร้อมบริการประชาชนด้านอาหาร เครื่องดื่ม แพทย์ พยาบาล เป็นต้น ในเวลาเย็นประชาชนมีโอกาสเฝ้าถวายพระพรอีกช่วงหนึ่ง โดยรัฐบาลเชิญชวนให้จุดเทียนชัยถวายพระพรและร้องเพลง “พ่อแห่งแผ่นดิน” ตลอดถนนราชดำเนินตามเส้นทางเสด็จฯ กลับจากการพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยจนถึงสวนจิตรลดา ในวันเดียวกันเวลา ๑๖.๔๕ น. **บรรพชาตจีณ ญวน ถวายพระพรชัยมงคล พระสงฆ์สวดนวัคคหายุสมธัมม** ณ พระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และเวลา ๑๗.๔๕ น. **สถาปนาสมณศักดิ์ พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์การพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา** ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย วันที่ ๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ **การพระราชกุศลเลี้ยงพระ เทศน์เม็งคลวิเศษ** ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย วันที่ ๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ **คณะทูตานุทูตและผู้แทนกงสุลเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายพระพรชัยมงคล** ณ

ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา

งานรัฐพิธี ได้แก่ วันที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ **พิธีเสกน้ำพระพุทธรมณเฑียรศักดิ์สิทธิ์** ณ พระอุโบสถวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม และวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐ **พิธีแห่อัญเชิญน้ำพระพุทธรมณเฑียรศักดิ์สิทธิ์** จากวัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามไปยังพระบรมมหาราชวัง เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายในงานพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคมรับการถวายพระพรชัยมงคล การจัดงานถวายพระพรและมหรสพสมโภช ในกรุงเทพมหานคร ณ ห้องสนามหลวงและสวนสาธารณะ ๑๖ แห่ง บริเวณถนนราชดำเนิน ติดตั้งซุ้มเฉลิมพระเกียรติ และซุ้มนิทรรศการพระราชประวัติ พระราชกรณียกิจ การแสดงแสง

สี เสียง ณ ลานพลับพลาหาเจษฎาบดินทร์ ในส่วนภูมิภาคทุกจังหวัด อำเภอ กิ่งอำเภอ จัดถวายพระพรพร้อมส่วนกลาง นอกจากนี้ยังจัดงานสโมสรสันนิบาต ณ ทำเนียบรัฐบาล พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณตนและสวนสนามของทหารรักษาพระองค์ พิธีถวายสัตย์ปฏิญาณเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน

งานศาสนพิธี ได้แก่ การจัดบรรพชาอุปสมบท การจัดทำพัตรอง ผ้าไตร ยามที่ระลึก การสาธยายพระไตรปิฎก การสถาปนา เลื่อนและตั้งสมณศักดิ์พระสงฆ์ การขอพระราชทานยกวัดราษฎร์ขึ้นเป็นพระอารามหลวง พิธีเจริญพระพุทธรมณเฑียรเฉลิมพระเกียรติจตุรทิศ คณะสงฆ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศร่วม

สวดถวายพระพรชัยมงคลคาถา และการจัดกิจกรรมของศาสนาอื่นๆ

งานเฉลิมฉลอง ได้แก่ การจัดแสดงพลุและดอกไม้ไฟเฉลิมพระเกียรติ ณ สถานที่ต่างๆ อาทิ วันที่ ๔ ธันวาคม ณ สนามราชตฤณมัยสมาคม วันที่ ๕ ธันวาคม ณ กลางลำน้ำเจ้าพระยาระหว่างสะพานวงแหวนอุตสาหกรรมกับสะพานพระราม ๙ วันที่ ๖ ธันวาคม ณ สนามราชกรีฑาสโมสร วันที่ ๗ ธันวาคม ณ ชายหาดแม่พิมพ์ จังหวัดระยอง และวันที่ ๘ ธันวาคม ณ สวนเบญจกิติและศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์

นอกจากกิจกรรมต่างๆ ที่กล่าวแล้วยังมีการจัดทำของที่ระลึก อาทิ ธนบัตร ดวงตราไปรษณียากร เข็มที่ระลึก การประดับธง และตราสัญลักษณ์ การตกแต่งประทีปโคมไฟ การลงนามถวายพระพรผ่านเว็บไซต์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย การจัดโครงการกิจกรรมด้านต่างๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาวหลากหลาย ๑๐๐ กว่าโครงการ เช่น โครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงเฉลิมพระเกียรติ โครงการณรงค์สร้างฝายต้นน้ำ ๘๐ พรรษา ๘๐ หมู่บ้าน ๘,๐๐๐ ฝายเฉลิมพระเกียรติ โครงการพัฒนาโรงพยาบาลชุมชน โครงการ

รวมใจภักดิ์รักษาสันติภาพสิ่งแวดล้อมหัวหินเฉลิมพระเกียรติ โครงการเรือห้องสมุดเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษามหาราชน โครงการทำดีเพื่อพ่อ โครงการนิทรรศการโลหะปราสาท : เอกพุทธศิลป์ สถาปัตยกรรม เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการสร้างสรรค์และผลิตหนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติเผยแพร่พระเกียรติคุณและเรื่องที่น่าสนใจประโยชน์ต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวางเป็นมรดกทรัพย์สินทางปัญญาปรากฏในแผ่นดิน การจัดสร้างสิ่งอนุสรณ์และถาวรวัตถุต่างๆ ล้วนเป็นที่ระลึกแห่งกาลสมัยมหามงคล

ที่สำคัญยิ่งคือรัฐบาลได้ทูลเกล้าฯ ถวายพานทองทรงกลม ๑ คู่ เป็นของขวัญเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑๗.๘ เซนติเมตร สูงประมาณ ๑๔.๖ เซนติเมตร สลักลายดุนนูนทั้งใบ ลายดอกพุดตานใบเทศ พร้อมสลักข้อความ “รัฐบาลทูลเกล้าฯ ถวาย” พร้อมกับทูลเกล้าฯ ถวายงบประมาณสำหรับโครงการสาธารณูปโภคไทยสำหรับเยาวชน เป็นเงิน ๒๐ ล้านบาท สำหรับมูลนิธิพระดาบส ๖๐ ล้านบาท และสำหรับมูลนิธิสายใจไทย ๑๐๐ ล้านบาท

โอกาสมหามงคลพิเศษยิ่งนี้จึงเป็นวาระที่พสกนิกรปลื้มปิติเป็นล้นพ้นและนับเป็นการรวมใจไทยทั้งแผ่นดินอีกครั้งหนึ่ง

ดึกเขมรลกรงระพ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนิน ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระราชกรณียกิจ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ด้านศาสนา

นางสาวฉวีงาม มาเจริญ

นับแต่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติตราบจนปัจจุบัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้านต่างๆ นานัปการและยิ่งใหญ่นิมีพระมหากรุณาธิคุณพระองค์ใดในโลกเสมอเหมือน ทรงพระวิริยะอุตสาหะตรากตรำพระวรกายเพื่อความเกษมสุขแห่งอาณาประชาราษฎร์ ทรงแผ่พระบารมีคุ้มเคียรเกล้า ยังความร่มเย็นเป็นสุขและเจริญพัฒนาแก่ประเทศชาติและพสกนิกรทั่วทุกภูมิภาคของประเทศโดยทั่วหน้า

ในฐานะองค์อัครศาสนูปถัมภก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจหลายประการในการทำนุบำรุงศาสนาต่างๆ ในประเทศไทย แม้จะทรงเป็นพุทธมามกะแต่ก็ได้

พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่ศาสนาอื่นๆ โดยทั่วถึงและเป็นธรรม

ศาสนาอันเป็นหลักใหญ่ๆ ในประเทศไทยได้แก่ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู และศาสนาซิกข์ ชาวไทยทุกคนมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกนับถือและประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ทั้งนี้เนื่องจากทุกศาสนามีหลักสำคัญเช่นเดียวกันคือต้องการให้ทุกคนกระทำความดี ละเว้นความชั่ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็มีพระราชประสงค์ให้พสกนิกรของพระองค์ทุกคนตั้งอยู่ในคุณธรรมเช่นกัน ซึ่งคุณธรรมนั้นจะนำพาให้เกิดความสามัคคีกลมเกลียวและความเจริญพัฒนาแก่หมู่คณะและประเทศชาติสืบไปด้วย ดังนั้นในพระบรมราโชวาทและกระแสพระราชดำรัส

ที่พระราชทานแก่บุคคล และคณะบุคคลในโอกาสต่างๆ จะพระราชทานพระบรมราชาบาทเกี่ยวกับคุณธรรมต่างๆ แทรกไว้เป็นเครื่องเตือนใจเสมอ ดังเช่น

คุณธรรม ๔ ประการ ที่พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทยในคราวสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๒๕ คือ

“ประการแรก คือการรักษาความสัตย์ ความจริงใจต่อตัวเอง ที่จะประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นธรรม

ประการที่สอง คือการรู้จักข่มใจตนเอง ฝึกใจตนเอง ให้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในสัจจะความดีนั้น

ประการที่สาม คือการอดทน อดกลั้น และอดออม ที่จะไม่ประพฤติล่วงความสัตย์สุจริต ไม่ว่าจะด้วยเหตุประการใด

ประการที่สี่ คือการรู้จักละวางความชั่ว ความทุจริต และรู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนน้อยเพื่อประโยชน์ส่วนใหญ่ของบ้านเมือง

คุณธรรมสี่ประการนี้ ถ้าแต่ละคนพยายามปลูกฝังและบำรุงให้งอกงามขึ้นโดยทั่วกัน แล้วจะช่วยให้ประเทศชาติบังเกิดความสุข ความร่มเย็น และมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนาให้มั่นคงก้าวหน้าต่อไปได้ดังประสงค์”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ที่ยึดมั่นในคุณธรรม คือทรงดำรงอยู่ในทศพิธราชธรรม จักรวรรดิวัตรราชสังคหวัตถุ และธรรมอื่นๆ ในพระพุทธานุภาพ ทรงเสียสละและบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่างๆ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลตามวัน โอกาส และเทศกาลแห่งพระพุทธานุภาพ

และราชประเพณี ทรงปฏิบัติธรรม บริจาคทาน และทำนุบำรุงกิจการในพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ ดังนี้

ศาสนาพุทธ

ในฐานะที่ทรงเป็นพุทธมามกะ นอกจากได้เสด็จออกทรงพระผนวชแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทั้งในการพระราชพิธีต่างๆ และในวันและเทศกาลสำคัญทางศาสนาเป็นนิจ เช่น วันวิสาขบูชา วันเข้าพรรษา และเทศกาลทอดกฐิน ส่วนพระราชกรณียกิจอื่นๆ อาจแบ่งได้ดังนี้

๑. ด้านส่งเสริมการศึกษาของพระภิกษุสามเณร คือการศึกษาพระปริยัติธรรม ทรงตั้งผู้สอบได้เปรียญธรรมระดับสูง ทรงรับมหาวิทยาลัยสงฆ์ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้แก่ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ทั้งยังทรงรับสถาบันที่ทำคุณประโยชน์แก่พุทธศาสนาไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ด้วย เช่น พุทธสมาคมแห่งประเทศไทย และยุวพุทธิกสมาคมแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโครงการทุนเล่าเรียนหลวงสำหรับพระสงฆ์ไทย ขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๖ โดยพระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน ๑๓ ล้านบาท เป็นทุนแรกเริ่ม

๒. ทรงสร้างปูชนียวัตถุและบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามต่างๆ ได้แก่ สร้างพระพุทธรูปปางนาคปรก พระราชทานแก่จังหวัดต่างๆ สร้างหลวงพ่ोजิตลดาด้วยผงศักดิ์สิทธิ์ สร้างพระพุทธรูปปางสมาธิประจำรัชกาล สร้างพระพุทธรูปปาง

ประธานพร ภาปร เพื่อเตือนใจให้ชาวไทยตั้งมั่นอยู่ในความสามัคคี ฯลฯ มีพระราชดำริให้บูรณปฏิสังขรณ์พระพุทธรูปสำคัญและพระอารามหลวงทั้งในพระนครและส่วนภูมิภาค ตลอดจนพระราชทานพระราชทรัพย์ช่วยทำนุบำรุงวัดในจังหวัดต่างๆ

๓. ด้านเผยแพร่หลักธรรมแห่งพระพุทธศาสนา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เรียบเรียงพระไตรปิฎกฉบับหลวง และแปลพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลีเป็นภาษาไทย จากพระราชศรัทธาในพระพุทธศาสนาดังกล่าวทำให้มหาวิทยาลัยมหิดลได้จัดทำ**พระไตรปิฎกฉบับคอมพิวเตอร์**ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๑ และต่อมาได้พระราชทานพระราชทรัพย์ให้มหาวิทยาลัยมหิดลจัดทำ**“พระอรรถกถา”** ฉบับคอมพิวเตอร์ขึ้นด้วย

๔. ส่งเสริมผู้สืบทอดพระพุทธศาสนา คือโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิธีอุปสมบทหนาคหลวงขึ้นทุกปี และมีพระราชพิธีพระราชทานสมณศักดิ์และพัดยศแก่พระมหากษัตริย์ต่างๆ ตลอดจนบรรพชิตจีนิกายและอนัมนิกายตามวาระอันสมควร นอกจากนี้ยังเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมวัดต่างๆ ทั้งฝ่ายไทยฝ่ายจีนิกาย และอนัมนิกาย ทำให้พระภิกษุสงฆ์ทั้งหลายมีความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ มีกำลังใจเพิ่มพูนในการเผยแพร่หลักธรรมคำสอนแก่พุทธศาสนิกชนยิ่งขึ้น

๕. ส่งเสริมการพิมพ์หนังสือพุทธศาสนาสำหรับเด็ก โปรดเกล้าฯ ให้สืบทอดการพิมพ์หนังสือสอนพระพุทธศาสนาสำหรับเด็ก ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระราชดำริไว้ ซึ่งมีหนังสือที่ได้รับรางวัลและพิมพ์พระราชทานในพระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลวัน

วิสาขบูชาเป็นจำนวนมาก

ศาสนาคริสต์

พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่ศาสนาคริสต์ทั้งนิกายโรมันคาทอลิกและนิกายโปรเตสแตนต์ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปร่วมในพิธีสำคัญของศาสนาทั้ง ๒ นิกายในโอกาสอันสมควร ตลอดจนเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมเยียนโรงเรียนต่างๆ

ศาสนาอิสลาม

๑. ทรงสนับสนุนการเผยแพร่หลักธรรมที่ถูกต้อง โดยโปรดเกล้าฯ ให้มีการแปลพระคัมภีร์อัลกุรอานจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทยเมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๕ เพื่อให้ผู้ที่นับถือศาสนาได้ปฏิบัติตามหลักธรรมได้ถูกต้อง และต่อมาได้มีการแปลพระคัมภีร์จากต้นฉบับภาษาอาหรับเป็นภาษาไทย ซึ่งได้พระราชทานแก่สถาบันต่างๆ ในโอกาสฉลอง ๑๔ ศตวรรษ อัลกุรอาน เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๐ ทั้งได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนหนึ่งสมทบเป็นทุนให้ดำเนินงานเผยแพร่ต่อไป

๒. ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติการบริหารองค์กรศาสนาอิสลามขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๐ เพื่อเป็นหลักในการบริหารและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประมุขของผู้บังคับบัญชาศาสนาอิสลามคือ ตำแหน่งจุฬาราชมนตรีตามโบราณราชประเพณี

๓. ทรงสนับสนุนการสร้างมัสยิดกลางประจำจังหวัดต่างๆ ในภาคใต้ เช่น จังหวัดปัตตานี จังหวัดสตูล จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดยะลา และเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเป็นประธานในพิธี

เปิดด้วยพระองค์เอง เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยม
มัสยิดต่างๆ ในจังหวัดภาคใต้ พระราชทานพระราช-
ทรัพย์ส่วนพระองค์สร้างและบำรุงมัสยิดหลายแห่ง
และพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่โรงเรียน
สอนศาสนา

๔. พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่
งานเมาลิดกลาง ซึ่งจัดขึ้นในกรุงเทพมหานครทุกปี

ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู

๑. พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์แก่
สำนักพราหมณ์ คือเทวสถาน

๒. ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
พราหมณ์เป็นผู้ประกอบพระราชพิธีต่างๆ ตาม
โบราณราชประเพณี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
พระราชทานบรรดาศักดิ์แก่หัวหน้าพราหมณ์และ
พราหมณ์อาวุโส และให้มีหน่วยงานเรียกว่าฝ่าย
โหรพราหมณ์ ในกองพระราชพิธี สำนักพระราชวัง

๓. พระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์พิธี
ทางฝ่ายพราหมณ์ ได้แก่ พิธีตรียัมปวายและ
ตรีปวาย ซึ่งจัดขึ้นในเดือน ๖ ของทุกปี

ศาสนาซิกข์

ได้รับพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์
และพระบรมราชานุเคราะห์เช่นเดียวกับศาสนาอื่น
และได้เสด็จพระราชดำเนินไปทรงร่วมในกิจกรรม
สำคัญของศาสนาในโอกาสอันสมควร เช่น เสด็จ
พระราชดำเนินงานฉลองครบ ๕๐๐ ปี ศาสนาซิกข์
ณ โรงละครแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤศจิกายน
พุทธศักราช ๒๕๑๒ เป็นต้น

นอกจากพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์
แก่ศาสนาต่างๆ ดังกล่าวมาแล้ว พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่
ผู้แทนขององค์การศาสนาต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางใน
การอบรมสั่งสอนให้ประชาชนเป็นคนดี ตามหลัก
การแห่งศาสนาของตน และทรงย้ำเตือนให้ตระหนัก
ว่าความเป็นมิตร ความปรารถนาดี และความอารี
เกื้อกูลกันของศาสนิกชนทุกศาสนา จะเป็นปัจจัย
สำคัญและเป็นพลังอันศักดิ์สิทธิ์ที่จะทำให้เกิดความ
สันติสุข เสรีภาพ และความเสมอภาคในมวลมนุษย
ทั้งหลาย รวมไปถึงความมั่นคงของชาติไทยด้วย

พระบิดาแห่งการอนุรักษ์มรดกไทย

นางเบญจมาศ แพทอง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิ-พลอดุลยเดช เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นพระ-มหาราชวัตรียพระองค์ที่ ๙ แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ทรงตั้งพระราชปณิธานอย่างแน่วแน่ ดังปฐมบรม-ราชโองการในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก “เรา จะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุข แห่งมหาชนชาวสยาม” นับแต่นั้นเป็นต้นมาทรง บำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานาถ้วนเพื่อ ความวัฒนาสถาพรของประเทศชาติ ทรงปกแผ่ พระเมตตาบารมี ขจัดทุกข์ บำรุงสุข อาณาประชา-ราษฎรร่วมเย็นเป็นสุขถ้วนหน้าและประจักษ์ชัดว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมิได้ทรงพระปรีชา สามารถเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง หากแต่ทรงเปี่ยมไป ด้วยพระอัจฉริยภาพทุกด้าน พระเกียรติคุณยัง เลื่องลือไปในนานาประเทศทั่วโลก

กล่าวโดยเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรม ทรงตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมอันเป็น รากฐานความเจริญรุ่งเรืองของชาติ ทรงพระปรีชา

สามารถล้ำเลิศ ทั้งได้พระราชทานพระราชดำริและ พระบรมราชวินิจฉัยในศาสตร์และศิลป์สาขาต่างๆ เป็นต้นว่า

“ศิลปะของชาติไทยเป็นพยานอันหนึ่ง ที่แสดงว่าชาติไทยเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรืองมาแต่โบราณ การที่จะรักษาแบบแผนความเจริญรุ่งเรืองนี้ไว้มิ ให้เสียรูป ควรที่จะรวบรวมศิลปะของไทยมิให้ เสื่อมสูญ”

“อิฐเก่าๆ แผ่นเดียวมีค่า ควรช่วยกัน รักษาไว้”

“...นี่ถ้ากรมศิลปากรไปสร้างพิพิธภัณฑ์ ที่ไหนนะ ฉันจะไปเปิดให้”

“...ภาษาไทยนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติ...คือเป็นทางสำหรับแสดงความคิดเห็น อย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่สวยงามอย่างหนึ่ง เช่นในทาง วรรณคดี เป็นต้น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องรักษาเอาไว้ ให้ดี...เราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาลจึง สมควรอย่างยิ่งที่จะรักษาไว้ ปัญหาเฉพาะในด้าน

รักษาภาษานี้ก็มีหลายประการ อย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในการออกเสียง คือให้ออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน อีกอย่างหนึ่งต้องรักษาให้บริสุทธิ์ในวิธีใช้...

“...หนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเรื่องราวความรู้ ความคิด วิทยาการทุกด้านทุกอย่างที่มนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิดอ่านและเพียรพยายามบันทึกภาษาไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปถึงที่ใด ความรู้ความคิดก็แพร่ไปถึงที่นั่น หนังสือจึงเป็นสิ่งที่มีความและมีประโยชน์ที่จะประมาณมิได้ในแง่ที่เป็นบ่อเกิดการเรียนรู้ของมนุษย์...”

พระราชดำรัสที่เชิญมาล้วนบังเกิดผลหลายประการและปลูกจิตสำนึกให้คนไทยเห็นคุณค่าในมรดกวัฒนธรรมของบรรพชน แสดงถึงสายพระเนตรอันกว้างไกล ทรงสนพระราชหฤทัยต่องานศิลปวัฒนธรรมของชาติอย่างจริงจัง ทรงสร้างสรรค์และอุปถัมภ์บำรุงงานศิลปะสาขาต่างๆ เป็นมรดกวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่อง พระมหากรุณาธิคุณยิ่งนี้หาที่สุดมิได้

ด้านนาฏศิลป์และดนตรี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพระราชพิธีครอบองค์พระพิราพ และพระราชพิธีพระราชทานครอบพระธำเนาะประกอบพิธีไหว้ครูโขนละคร ซึ่งมีความสำคัญยิ่งต่อการสืบทอดนาฏศิลป์ไทย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ศิลปินกรมศิลปากรถ่ายทอดท่ารำและเพลงหน้าพาทย์ บันทึกภาพยนตร์ไว้เป็นแบบแผนแก่นุชนรุ่นหลัง พระราชทานพระราชทรัพย์ให้จัดทำโน้ตดนตรีไทยซึ่งไม่เคยมีมาก่อน และจัดพิมพ์เผยแพร่ ทรงพระราชนิพนธ์เพลงอันมีคุณค่าไว้เป็นศิลปะของชาติถึง ๔๘ เพลง

ด้านภาษาและวรรณกรรม ทรงห่วงใยในปัญหาการใช้ภาษาไทยหลายประการ พระราชทานแนวทางในการทำนุบำรุงภาษาไทย เป็นผลให้หน่วยงานและนักวิชาการตื่นตัวในการรักษาภาษาไทยอันเป็นภาษาประจำชาติให้คงงามยั่งยืน ทรงพระปรีชาสามารถในการพระราชนิพนธ์หนังสือและทรงแปลวรรณกรรม เช่น พระราชนิพนธ์ที่ ๘ พระมหากษัตริย์ของแดนใต้ นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ บทความเรื่อง “ประเทศจีนอยู่ยง” “วิบุรุษตามสมัยนิยม” เป็นต้น พระราชนิพนธ์ต่างๆ เหล่านี้ล้วนสอดแทรกคติสอนใจ ปรัชญา เพื่อให้ประชาชนเรียนรู้ผ่านทางวรรณกรรม อาทิ เรื่องความเพียร การประพฤติปฏิบัติตน การเสียสละเพื่อส่วนรวม การกตัญญูรู้คุณ เป็นต้น

ด้านสถาปัตยกรรม ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บูรณะวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ซึ่งเป็นพระอารามสำคัญสำหรับพระราชพิธีทางศาสนาตามโบราณราชประเพณี โปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระที่นั่งบรมราชสถิตยมโหฬาร และพระที่นั่งเทวราชดาลัยสถาน พระราชทานแนวพระราชดำริและพระบรมราชวินิจฉัยในการก่อสร้างวัดพระราม ๙

ด้านโบราณคดีและพิพิธภัณฑ์ ทรงพระกรุณาส่งเสริมและพระราชทานกระแสพระราชดำรัสให้จัดสร้างพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเพื่อเก็บรักษาและรวบรวมโบราณวัตถุและศิลปวัตถุของชาติเป็นหลักฐานแห่งอารยธรรมของประเทศ มีพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเกิดขึ้นทั่วทุกภูมิภาคถึง ๔๔ แห่ง ในปัจจุบัน พระราชทานแนวทางในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ค้นคว้าวิจัย และพัฒนางานด้านโบราณคดี ส่งผลให้แหล่งโบราณคดีของไทยได้รับ

การประกาศขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกหลายแห่ง

ด้านขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ทรงฟื้นฟูโบราณราชประเพณีหลายอย่าง อาทิ พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ซึ่งเป็นพระราชพิธีที่บำรุงขวัญและกำลังใจแก่เกษตรกรในการประกอบอาชีพ พระราชพิธีเสด็จพระราชดำเนินถวายผ้าพระกฐินทางชลมารค ส่งผลให้มีการสืบทอดงานฝีมือช่างศิลป์ไทยให้ยั่งยืนสืบไปและปรากฏแก่สายตาชาวโลก เป็นความภูมิใจของคนไทยทั้งชาติ

ด้านจิตรกรรม ทรงกอบปรด้วยพระอัจฉริยภาพเป็นเลิศ ทรงสร้างสรรค์งานจิตรกรรมอยู่เสมอ เมื่อทรงว่างจากพระราชภารกิจ ดังปรากฏภาพจิตรกรรมฝีพระหัตถ์กว่า ๑๐๐ องค์ ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ เพื่อพระราชทานกำลังใจแก่ศิลปินและทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้นำภาพจิตรกรรมฝีพระหัตถ์บางองค์จัดแสดงในงานศิลปกรรมแห่งชาติหลายครั้ง ทั้งได้พระราชทานแนวพระราชดำริในการเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังพระอุโบสถพระพุทธรัตนสถาน ในพระบรมมหาราชวัง ซึ่งจิตรกรรมที่เขียนขึ้นใหม่นี้ยังคงรักษาแบบแผนการเขียนจิตรกรรมแบบไทยประเพณี ดำรงไว้ซึ่งงานวิจิตรศิลป์ที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่ง

ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระมหากรุณาธิคุณดังกล่าว คณะกรรมการดำเนินงานวันอนุรักษ์มรดกไทย และกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม จึงได้น้อมเกล้าฯ ถวายพระราชสมัญญา **“พระบิดาแห่งการอนุรักษ์มรดกไทย”** (The Supreme Patron of Thai Cultural Heritage) แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อพุทธศักราช

๒๕๕๙ เนื่องในโอกาสมหามงคลฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี ในฐานะที่ทรงสร้างสรรค์และอุปถัมภ์บำรุงศิลปสาขาต่างๆ ทั้งด้านหัตถศิลป์ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ภาษา วรรณกรรม นาฏศิลป์ ดนตรี โบราณคดี พิพิธภัณฑสถาน และจารีตประเพณี อีกทั้งทรงพระกรุณาพระราชทานพระราชดำริและพระบรมราชวินิจฉัยในการอนุรักษ์ฟื้นฟู และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมทุกแขนง ด้วยพระวิริยอุตสาหะและพระปรีชาสามารถ ตลอดจนได้พระราชทานพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเตือนใจพสกนิกรให้ร่วมมือร่วมใจกันสงวนรักษาและสืบทอด มรดกศิลปวัฒนธรรมของชาติให้ยั่งยืนสืบไป

ในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ นี้ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม จึงได้จัดทำแผ่นทองคำจารึกพระราชสมัญญา **“พระบิดาแห่งการอนุรักษ์มรดกไทย”** น้อมเกล้าฯ ถวาย และจัดงานเทิดพระเกียรติคุณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณและพระอัจฉริยภาพให้ประชาชนชื่นชมโดยทั่วกัน ระหว่างวันที่ ๑๑ - ๑๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในการนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดงานในวันที่ ๑๑ มกราคม เวลา ๐๙.๐๐ น. การจัดงานมีกิจกรรมประกอบด้วย

การจัดแสดงนิทรรศการ “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว : พระบิดาแห่งการอนุรักษ์มรดกไทย” เนื้อหาเกี่ยวกับพระราชดำริและพระบรมราชวินิจฉัยในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และสืบทอดศิลปวัฒนธรรมทุกแขนง ตลอดจนพระมหา-

กรุณาธิคุณที่ทรงสนพระราชหฤทัยสร้างสรรค์งานศิลปะและอุปถัมภ์งานศิลปะสาขาต่างๆ และนิทรรศการเรื่อง “การอนุรักษ์มรดกไทยตามรอยเบื้องพระยุคลบาท” ซึ่งเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสนองแนวพระราชดำริ ของกรมศิลปากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกรมศิลปากรด้านการอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ คณะกรรมการโบราณสถานแห่งชาติว่าด้วยสภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (ICOMOS Thailand) สมาคมสถาปนิกสยามและสมาคมพิพิธภัณฑน์ไทย จัดแสดง ณ โถงต้อนรับ (Reception Hall) และนิทรรศการเหล่านี้จะหมุนเวียนจัดแสดง ณ จังหวัดต่างๆ ทั่วทุกภูมิภาคอีกด้วย

การสาธิตและจำหน่ายผลงานช่างสิบหมู่
อาทิ งานประติมากรรม งานปั้นปูนสด งานจิตรกรรม งานเครื่องเคลือบดินเผา งานลายรดน้ำ งานศิราภรณ์ งานปิดทองประดับกระจก งานประดับมุก งานแกะสลักไม้ งานปักทองแผ่ลวด เป็นต้น

การจำหน่ายสินค้าจากแหล่งศิลปหัตถกรรมชั้นเยี่ยม ได้แก่ เครื่องเคลือบเบญจรงค์ เครื่องโลหะผสม และการจำหน่ายหนังสือของหน่วยงานในสังกัดกรมศิลปากร ๔ หน่วยงาน

การฉายภาพยนตร์ เกี่ยวกับพระราชกรณียกิจพระมหากษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและเหตุการณ์สำคัญในรัชกาลที่ ๕ รัชกาลที่ ๗ และรัชกาลที่ ๙ ส่วนรัชกาลที่ ๖ และรัชกาลที่ ๘ จัดแสดงเป็นสไลด์มัลติวิชชั่น ณ ห้องบอลรูม ตั้งแต่วันที่ ๑๑ - ๑๕ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๑ วันธรรมดาฉายวันละ ๓ รอบ ระหว่างเวลา ๑๑.๐๐ น. ถึง ๑๖.๐๐ น. วันเสาร์ และวันอาทิตย์ ฉายวันละ ๒ รอบ ระหว่างเวลา ๑๑.๐๐ น. ถึง ๑๔.๐๐ น. และกิจกรรมสำหรับเยาวชน

จึงขอเชิญชวนชาวไทยร่วมชื่นชมในพระอัจฉริยภาพและร่วมกันดำเนินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทเพื่อความรู้เรื่องของชาติสืบไป

**“ทุกข์ของราษฎร คือทุกข์ของแผ่นดิน
ทุกข์ของแผ่นดิน คือทุกข์ของพระองค์”**

**พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
รัชกาลปัจจุบัน
กับฎีการ้องทุกข์ของราษฎร**

นางสาวทรงสวรรค์ นิลกำแหง

ตอนที่ ๑

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเป็น
หนึ่งในเอกลักษณ์ของชาติ อันประกอบด้วยชาติ
ศาสนา และพระมหากษัตริย์ แต่ในทางปฏิบัติ
ไม่ว่าจะเป็นครั้งระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์
ในอดีตกาล หรือระบอบประชาธิปไตยอันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในปัจจุบัน
พระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็นศูนย์รวมแห่ง
เอกลักษณ์ของชาติ ด้วยทรงเป็นทั้งสัญลักษณ์
แห่งความเป็นเอกราชและอธิปไตยของชาติ และ
ทรงเป็นพุทธมามกะและเอกอัครศาสนูปถัมภก

ฐานะของพระมหากษัตริย์ในระบอบ
ประชาธิปไตยในปัจจุบัน ประกอบด้วย ๔
สถานะ คือ

สถานะที่ ๑ ฐานะของพระมหากษัตริย์
ในทางกฎหมาย รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใด
จะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้อง
พระมหากษัตริย์ในทางใดๆ มิได้ ทรงเป็น
พุทธมามกะและเอกอัครศาสนูปถัมภก ทรงดำรง
ตำแหน่งจอมทัพไทย และทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจ
ในการสถาปนาฐานันดรศักดิ์ และพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญ
ยังได้กำหนดให้พระมหากษัตริย์ทรงใช้ อำนาจ
นิติบัญญัติ โดยทางรัฐสภา กฎหมายใดๆ ที่
รัฐสภาลงมติเห็นชอบแล้ว ต้องนำทูลเกล้าทูล-
กระหม่อมถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย

แล้วประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้ใช้บังคับเป็นกฎหมายได้ โดยมีนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการพระมหากษัตริย์ทรงใช้ อำนาจบริหาร โดยทางรัฐบาล รัฐบาลเป็นรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีโดยประธานรัฐสภาเป็นผู้ถวายคำแนะนำ ทรงแต่งตั้งรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ถวายคำแนะนำ ทรงพระราชอำนาจแต่งตั้งข้าราชการทหารและพลเรือน ตำแหน่งปลัดกระทรวง อธิบดีหรือเทียบเท่า ให้ดำรงตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง และพระมหากษัตริย์ทรงใช้ อำนาจตุลาการ คือ การวินิจฉัยข้อกฎหมายและพิจารณาพิพากษาอรรถคดีโดยทางศาล ผ่านคณะผู้พิพากษาซึ่งจะพิจารณาพิพากษาอรรถคดีในพระปรมาภิไธยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สถานะที่ ๒ ฐานะของพระมหากษัตริย์ในทางนิติราชประเพณีและราชธรรม หมายถึง พระบรมราชวินิจฉัย และประเพณีการปกครองแผ่นดินที่พระมหากษัตริย์ไทยได้ทรงถือปฏิบัติติดต่อกันมาช้านานทุกยุคทุกสมัย การเปลี่ยนแปลงแก้ไข ย่อมเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขโดยรวมของประชาชน นอกจากความเป็นพุทธมามกะพระมหากษัตริย์ต้องทรงยึดมั่นในธรรมะสำหรับพระมหากษัตริย์ อันประกอบด้วยทศพิธราชธรรม สังคหัตถุธรรม และจักรวรรดิวัตรเป็นต้น

สถานะที่ ๓ ฐานะของพระมหากษัตริย์ท่ามกลางสังคมแห่งรัฐ พระมหากษัตริย์ทรงดำรง

ตำแหน่งประมุขของรัฐและทรงเป็นสัญลักษณ์ของประเทศ มีพระราชอำนาจในการประกาศสงคราม การทำสัญญาสันติภาพ การประกาศกฎอัยการศึก

สถานะที่ ๔ ฐานะของพระมหากษัตริย์ท่ามกลางพสกนิกร พระมหากษัตริย์ทรงมีความผูกพันกับพสกนิกรโดยตรง ทรงอยู่เหนือการเมือง พระบรมราชปณิธานของพระมหากษัตริย์ทุกพระองค์เมื่อทรงรับพระบรมราชาภิเษก ล้วนเป็นไปเพื่อความอยู่ดีกินดีของราษฎร ดังพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบันที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” พระมหากษัตริย์จึงทรงเป็นศูนย์รวมใจของคนไทยทั้งชาติที่ทำให้ประชาชนเกิดความรักใคร่กลมเกลียวสมัครสมานสามัคคีกัน

ด้วยความเป็นพระเจ้าแผ่นดินซึ่ง “ทุกข์ของประชาชน คือทุกข์ของแผ่นดิน” พระราชกรณียกิจของพระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์

นอกจากการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกรให้อยู่ดีกินดี และการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ต่างๆ ทว่าพระราชอาณาจักรเพื่อทอดพระเนตรสภาพความเป็นจริงของราษฎรแล้ว **การรับฟังความทุกข์ของราษฎร** ก็เป็นพระราชภาระอันสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ที่นอกจากทรงได้ฟังคำกราบบังคมทูลจากปากของราษฎรโดยตรง ในการเสด็จพระราชดำเนินดังกล่าวแล้ว ยังทรงเปิดโอกาสให้ราษฎรได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อม ถวายฎีกา เพื่อขอพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณในเรื่องต่างๆ ด้วย

โดยนิตินิราชประเพณีที่มีมาแต่ครั้งกรุงสุโขทัย ราษฎรผู้มีทุกข์มีสิทธิเข้าร้องทุกข์ต่อพระมหากษัตริย์ได้โดยตรง ดังความใน **ศิลาจารึกหลักที่ ๑ จารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช** ว่า “ในปากประตูมีกะดิ่งอันหนึ่งแขวนไว้หั้น ไพร่ฟ้าหน้าปกกลางบ้านกลางเมือง มีถ้อยมีความเจ็บท้องข้องใจ มันจักกล่าวถึงเจ้าถึงขุนบไว้ ไปล้นกะดิ่งอันทั้นแขวนไว้ พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองได้ยิน เรียกเมื่อถาม ส่วนความแก่มั่นด้วยชื่อ ไพร่ในเมืองสุโขทัยนี้จึงชม”

ครั้นสมัยกรุงศรีอยุธยา มีการส่งขุนนางออกไปรับฎีการ้องทุกข์ของราษฎรตามหัวเมืองด้วย ดังปรากฏใน **พระอัยการอาญาหลวง** ความว่า “มาตราหนึ่ง พระเจ้าอยู่หัวตรัสใช้ให้ถือพระราชอาญาตราสารออกไปรับร้องทุกข์ราษฎร และลงพระอาญาในจังหวัดหัวเมืองใหญ่น้อย”

ในสมัยกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงฟื้นฟูการร้องทุกข์ต่อพระเจ้า-

แผ่นดินโดยตรง ด้วยการทรงช้างเสด็จออกไปเยี่ยมเยียนราษฎรเปิดโอกาสให้ราษฎรร้องทุกข์ได้ และทรงใช้สรรพนามแทนพระองค์ว่า “พ่อ”

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้าโปรดให้สร้างกลองลูกหนึ่งชื่อ “**วินิจฉัยภริ**” เพื่อให้ราษฎรที่เดือดร้อนมาตีกลองร้องทุกข์ต่อพระองค์ได้เรียกกันว่า “**ตีกลองร้องฎีกา**” พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ทรงเอาพระทัยใส่ในการร้องทุกข์ของราษฎรมาก ทุกวันพระจะเสด็จออก ณ พระที่นั่งสุทไธสวรรย์ โปรดให้ตีกลองวินิจฉัยภริเรียกผู้ที่ประสงค์จะถวายฎีกาให้นำมาถวายได้ ส่วนในวันอื่นๆ ราษฎรที่มีพวกฟ้องพี่น้องเป็นข้าทูลละอองธุลีพระบาทมีตำแหน่งเฝ้า ให้เข้ามาถวายฎีกาแทนตัวได้ในทุกโอกาสที่เสด็จออกประทับไม่ว่า ณ ที่แห่งใดในพระบรมมหาราชวัง ด้วยทรงเห็นว่า “การซึ่งทรงรับฎีกาเป็นความเปลื้องทุกข์ของราษฎรนี้ ทรงยินดีว่าได้ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอันใหญ่อยู่อย่างหนึ่ง”

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งโปรดการเสด็จประพาสต้น นอกจากทรงรับฟังคำร้องทุกข์เรื่องต่างๆ ด้วยพระองค์เองแล้ว ยังโปรดให้ผานนิตินิราชประเพณีในการรับเรื่องร้องทุกข์ของราษฎร โดยตั้ง **กองฎีกา** ขึ้นในกรมราชเลขาธิการ กับให้ราษฎรทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายฎีกาได้ในกรณีที่ไม่พอใจคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์

พระมหากษัตริย์ในรัชกาลต่อๆ มา ก็ได้

ทรงสืบสานพระบรมราโชบายในการรับฟัง “ทุกข์ของราษฎร คือทุกข์ของแผ่นดิน” มาโดยตลอด

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจที่มุ่งถึงประโยชน์สุขของอาณาประชาราษฎรเป็นลำดับแรก ทั้งโปรดที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมราษฎรทุกหนแห่งทั่วพระราชอาณาจักรเพื่อทอดพระเนตรชีวิตความเป็นอยู่หาทางพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น และที่สำคัญคือได้ทรงฟังความทุกข์ของราษฎรด้วยพระองค์เองด้วย **ทุกข์ของราษฎร คือ ทุกข์ของแผ่นดิน ทุกข์ของแผ่นดิน คือทุกข์ของพระองค์**

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มีรับสั่งเล่าให้กลุ่มนักข่าวหญิงที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ พระตำหนักภูพิงค์ราชันเวศน์ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๓ ฟังว่า

“ฎีกาที่ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็มากมายก่ายกอง คือระยะหลังนี้ ชาวบ้านก็มาปรับทุกข์กับพระเจ้าอยู่หัว มีอะไรเขาก็มาบอกปรับทุกข์หมดเลย มีอะไรเขาก็ขอให้ท่านช่วยโน่นช่วยนี่ หรือแนะนำว่าเขาควรจะทำอะไร...

ชาวบ้านภาคใต้ที่ฉลาด รู้ด้วยว่าจะถวายฎีกาที่ต้องทำอะไร เอาช่อนไว้ใต้ดอกไม้แล้วเอาดอกไม้้นั้นมาให้ บอกว่านั่นข้างล่างนะ ฎีกาอยู่ข้างล่าง รู้จักด้วยนะ ช่อนไว้ไม่เช่นนั้น

ฎีกานี้ตำรวจเขาจะตรวจค้นก่อน...อุตสำหรับช่อนแทรกเข้าไปไว้ในดอกไม้ พับเสียจนนิดเดียว”

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีรับสั่งอีกตอนหนึ่งว่า

“หนหนึ่ง ข้า ข้า เสี่ยงต๊บบๆ ต๊บบๆ หันไปมองว่าอะไรกันที่แท้เห็นสิรินธรกับจุฬารัตน์^๑ ไปแย่งฎีกาจากตำรวจโดยมากเป็นตำรวจราชสำนัก เขาไม่ยอมให้ยุ่งการเมือง คือ ประชาชนเห็นเราใกล้เข้ามาก็คงจะชักออกมาจากชายพกหรือตะกร้า ตำรวจก็แย่งมาเสีย สององค์นี้ก็วิ่งไปแย่งจากมือตำรวจ เสร็จแล้วแม่เล็ก^๒ บอกว่า เล็กได้มาแล้วๆ

ก็บอกเขา โช้คุณ ถ้าเผื่อปิดนี้ บ้านเมืองเราจะไปไม่ไหวนะ ราษฎรไม่รู้จะออกทางไหน เราก็มีหน้าที่เอามาแล้วเอาไปให้แก่รัฐบาลเท่านั้น อย่าไปปิดๆ นี่ประชาชนไม่รู้จะประบายทางไหน แย่เลย บ้านเมืองไม่ปลอดภัย”

^๑ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กับสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี—ผู้เรียบเรียง

^๒ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี—ผู้เรียบเรียง

ด้วย ทุกข์ของราษฎร คือทุกข์ของแผ่นดิน ทุกข์ของแผ่นดิน คือทุกข์ของพระองค์ ดังกล่าว สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ รับสั่งเล่าถึงทัศนะของชาวต่างประเทศว่า

“ฝรั่งชมพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่าเป็นพระเจ้าแผ่นดินที่ไม่เหมือนใคร ทำให้สถาบันกษัตริย์ดำเนินอีกแนวทางหนึ่ง เป็นแนวใหม่ที่ไม่มีที่ไหนในโลก ไม่มีที่ไหนในโลกที่พระมหา-

กษัตริย์จะออกไปแล้วประชาชนมานั่งเล่าถึงความทุกข์ แล้วก็พากันไปดูจนถึงหลังบ้าน

ชาวต่างประเทศถามว่า ไม่เสี่ยงเกินไปหรือเสด็จไปในดินแดนที่เรียกว่า ก่อการร้าย พระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่า ถ้ามีน้ำให้เขา มีอะไรให้เขา เขาคงไม่อยากก่อหรือ ความร้าย เขาก็ก่อความดี”

ตอนที่ ๒

จากพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบันว่า **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** อันเป็นที่มาของพระราชกรณียกิจสำคัญในการรับฟังความทุกข์ของราษฎร ด้วย **“ทุกข์ของราษฎร คือทุกข์ของแผ่นดิน ทุกข์ของแผ่นดิน คือทุกข์ของพระองค์”**

เมื่อไม่นานมานี้ สื่อมวลชนได้เสนอข่าวเด็กนักเรียนที่ยากจนมีจดหมายกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ขอพระราชทานพระบรมราชนุเคราะห์ให้ได้มีบ้านอยู่และได้เรียนหนังสือ ครั้นความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทก็มีพระราชกระแสรับสั่งให้เจ้าหน้าที่สำนักพระราชเลขาธิการประสานงานกับทางจังหวัดตรวจพิจารณาข้อเท็จจริงในที่สุดเด็กน้อยก็ได้รับ **“บ้านพระราชทาน”** ตามที่ขอพระราชทานพระมหากรุณา อันจะได้อยู่อาศัย

ด้วยความร่มเย็นเป็นสุขไปจนกว่าชีวิตจะหาไม่

ศาสตราจารย์สัญญา ธรรมศักดิ์ อดีตประธานองคมนตรี ได้กล่าวถึงพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ในการพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณตามฎีการ้องทุกข์ต่างๆ ที่ราษฎรทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายว่า

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นผู้ที่ทรงงานหนักมากเพื่อราษฎรของพระองค์ แต่ยัง

มีงานที่ขึ้นไปถึงพระองค์ท่านอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งไม่ได้ปรากฏในข่าวสารของสื่อมวลชนเลย งานนี้มีใช้งานเบา และเป็นงานที่มีมาตลอดปี ไม่ขาดสาย เป็นงานที่ต้องทรงพระราชดำริโดย สุขุมรอบคอบ แล้วจึงทรงมีพระบรมราชวินิจฉัย งานนี้เกี่ยวกับชีวิตและอิสรภาพของราษฎรโดยตรง อีกทั้งเป็นงานที่เกี่ยวกับความสงบสุขของบ้าน เมือง งานนี้คืออะไร งานนี้คือ **ฎีกานักโทษและฎีการ้องทุกข์**”

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้จัด พิมพ์หนังสือเรื่อง “การทูลเกล้าฯ ถวายฎีกา พระมหากษัตริย์คุณในการพระราชทานความเป็นธรรมและการพระราชทานอภัยโทษ” เป็น หนังสือที่ระลึกเฉลิมพระเกียรติในมหามงคล-สมัยฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๓๙ กล่าวถึงการทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ฎีการ้องทุกข์ว่า เมื่อทรงได้รับฎีกาที่ราษฎรทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อพระราชหัตถ์ หรือ ถวายผ่านสำนักราชเลขาธิการก็ดี สำนักราช-เลขาธิการจะดำเนินการตรวจสอบหาข้อเท็จจริง เองทางหนึ่ง อีกทางหนึ่งจะดำเนินการดังนี้

๑. ส่งเรื่องให้หน่วยงานต้นสังกัดของ ผู้ถูกฟ้องร้องกล่าวหาในฎีกา และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งส่งให้สำนักเลขาธิการคณะ รัฐมนตรีซึ่งเป็นหน่วยงานกลางของรัฐบาล พิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริง

๒. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับ เรื่องแล้ว ส่งให้หน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูก ฟ้องร้องกล่าวหาในฎีกาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้วยเช่นกัน

๓. เมื่อหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูก ฟ้องร้องกล่าวหาในฎีกาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อมูลข้อเท็จจริงแล้ว จะส่งให้สำนักราช-เลขาธิการโดยตรง หรือส่งผ่านสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีก็ได้

๔. กรณีที่ส่งผ่านสำนักเลขาธิการคณะ-รัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะ รวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงดังกล่าว ส่งให้สำนัก ราชเลขาธิการเพื่อนำไปประกอบพระราชดำริต่อไป

๕. สำนักราชเลขาธิการเมื่อได้รับข้อมูล ทั้งหมด จะดำเนินการตรวจสอบอีกชั้นหนึ่ง แล้วนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย เพื่อรับ สอนองพระราชกระแสปฏิบัติ หรือถวายเป็นความ คิด เห็นประกอบพระราชดำริ พระราชกระแส ที่ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทาน ลงมาทุกกรณี

ฎีการ้องทุกข์ของราษฎรเรื่องใดที่อยู่ใน พระราชอำนาจก็จะพระราชทานพระบรมราชา-นุเคราะห์ด้วยพระองค์เอง หากอยู่นอกเหนือพระ ราชอำนาจก็จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรด กระหม่อมให้ส่งเรื่องไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับมีกระแสพระราชดำรัสเร่งรัดให้ความ ช่วยเหลือตามต้องการ

ฎีการ้องทุกข์ของราษฎรจำแนกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

ประเภทที่ ๑ ฎีกาที่มีขั้นตอนตาม กฎหมาย เช่น

- ฎีกาของผู้ที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว ให้รับโทษทางอาญา ฎีกาประเภทนี้มักเรียกกันว่า ฎีกานักโทษ ซึ่งมีทั้งฎีกาขอพระราชทานอภัยโทษ และฎีกาขอพระราชทานอภัยลดโทษ

- กรณีที่ไม่มีผู้ใดถวายเรื่องราว ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นเป็นการสมควรจะถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ ขอให้พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องคำพิพากษานั้นก็ได้

- ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควรจะถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ ขอให้พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องโทษก็ได้ การพระราชทานอภัยโทษกรณีนี้ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เช่น เมื่อมีเหตุการณ์พิเศษอันสำคัญเกี่ยวเนื่องกับพระมหากษัตริย์หรือชาติบ้านเมือง

ประเภทที่ ๒ ฎีกาที่ราษฎรทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อขอรับพระราชทานพระบรมราชานุญาตในเรื่องต่างๆ ฎีกาประเภทนี้มักเรียกกันว่า ฎีการ้องทุกข์ขอพระราชทานความ

เป็นธรรม ซึ่งไม่มีอยู่ในกฎหมายใด แต่เป็นช่องทางของราษฎรที่จะนำความกราบบังคมทูลเพื่อทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทถึงพระเนตรพระกรรณ โดยผ่านสำนักราชเลขาธิการบ้าง หรือถวายต่อพระราชหัตถ์เมื่อเสด็จพระราชดำเนินผ่านบ้าง ซึ่งเจ้าหน้าที่จำเป็นต้องตรวจสอบหรือยับยั้งไว้บ้าง เพื่อถวายความปลอดภัย ฎีการ้องทุกข์ของราษฎรในลักษณะนี้มีทั้งปัญหาส่วนตัว จนถึงเรื่องที่เป็นประโยชน์ของมหาชนเช่น

- การขอพระราชทานที่อยู่อาศัย การศึกษา ขอพระราชทานเงิน และขอพระราชทานยืมเงิน

- การขอพระราชทานความช่วยเหลือ และพระบรมราชานุเคราะห์ เช่น ขอพระราชทานงานทำ ขอพระราชทานแหล่งน้ำ ไฟฟ้า ถนน

- การขอพระราชทานความเป็นธรรมในเรื่อง ที่ดิน การกระทำของเจ้าหน้าที่ หรือของบุคคล เงินทดแทน การถูกฉ้อโกง การตัดไม้ทำลายป่า เป็นต้น

การร้องทุกข์ของราษฎรที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ มิใช่ราษฎรจะมีได้สำนึกกว่าเป็นการรบกวนเบื้องพระยุคลบาท ด้วยทรงมีพระราชมารกิจมากล้นเพื่อพวกเขาอยู่แล้ว หากแต่ด้วยความตระหนักในน้ำพระราชหฤทัยที่เปี่ยมล้นด้วยพระเมตตาจึงจำเป็นต้องหวังพึ่งในพระบารมีเป็นที่สุดท้าย อันแสดงถึงความเชื่อมั่นและความศรัทธาของราษฎรที่มีต่อพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะต่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ที่พระราชทาน

ความเมตตาต่อราษฎรของพระองค์ดุจดังความเมตตาของบิดาต่อบุตรอย่างสม่ำเสมอตลอดมา ทั้งยังแสดงถึงความไม่มีช่องว่างระหว่าง “พระเจ้าแผ่นดิน” กับ “ข้าแผ่นดิน” ซึ่งไม่มีแผ่นดินใดในโลกนี้เสมอเหมือน

ส่วนการพระราชทานพระบรมราชนุเคราะห์ต่อฎีการ้องทุกข์ต่างๆ ของราษฎรนั้น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ได้ทรงนำภาษีมาเปรียบเทียบไว้ว่า

“เราไม่ควรให้ปลาแก่เขา แต่เราควรจะให้เบ็ดตกปลา และสอนให้พวกเขารู้จักวิธีตกปลาจะดีกว่า”

นั่นคือ การพระราชทานพระบรมราชนุเคราะห์ด้วย แต่ในขณะเดียวกัน ก็ทรงหาทางให้ราษฎรรู้จักช่วยเหลือตัวเอง ยืนหยัดต่อไปด้วยตัวเอง

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมแก่พสกนิกรชาวไทยอย่างหาที่สุดมิได้

และจากฐานะของพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบัน ทั้ง ๔ สถานะที่กล่าวมาในตอนต้นที่ ๑ คือ ฐานะของพระมหากษัตริย์ในทางกฎหมาย ฐานะของพระมหากษัตริย์ในทางนิติราชประเพณีและราชธรรม ฐานะของพระมหากษัตริย์ท่ามกลางสังคมแห่งรัฐ และฐานะของพระมหากษัตริย์ท่ามกลางพสกนิกร พระราชฐานะหลังสุดนี้ได้ดำรงอยู่ตลอดมา และจะดำรงอยู่ตลอดไปชั่วกาลนานโดยไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายใดบังคับรับรอง เพราะสำหรับพระมหากษัตริย์ไทยแล้ว

**“ทุกข์ของราษฎร คือทุกข์ของแผ่นดิน
ทุกข์ของแผ่นดิน คือทุกข์ของพระองค์”**

วันสำคัญที่เกี่ยวเนื่องใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

นางเบญจมาศ แพทอง

นับแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๙ มาจนปัจจุบันเป็นเวลากว่า ๖๐ ปี ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่นานัปการ ทรงตรากตรำพระวรกายเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในพื้นที่ทุรกันดารทุกแห่งและทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ทรงใช้พระปรีชาสามารถและพระอัจฉริยภาพแก้ไขปัญหิต่างๆ ของราษฎร ทรงนำหลักการความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ความแตกฉานในเชิงช่าง เทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานทุกด้าน ซึ่งล้วนแต่เพื่อความอยู่ดีกินดีของพสกนิกรและเกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาประเทศ

ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถในด้านต่างๆ เป็นผลให้รัฐบาล หน่วยงาน องค์กร และประชาชนต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ถวายพระราชสมัญญาเพื่อเทิดพระเกียรติเป็น

จำนวนมาก และยังเป็นที่มาของวันสำคัญที่เกี่ยวเนื่องในพระองค์ท่านอีกมากมาย อาทิ

วันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ ตรงกับวันที่ ๑๔ มกราคม ซึ่งเป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๔๙๔ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๐๔ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๓๒ พระราชกำหนดดังกล่าวให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สั่งการให้สัมปทานป่าไม้อื่นสุดทั้งแปลงได้

เมื่อครั้งที่ประเทศไทยประสบอุทกภัยที่อำเภอพิบูล จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๑ และวาตภัยจากพายุเกย์ที่จังหวัดชุมพร เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๒ เห็นได้ชัดเจนว่าเกิดขึ้นจากการตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งเป็น

ปัญหาใหญ่ของประเทศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยในสภาพแวดล้อมอย่างยิ่ง มีพระราชดำรัสแสดงความห่วงใยและทรงขอให้ช่วยกันแก้ไขปัญหอย่างจริงจังและปลูกต้นไม้ให้มากขึ้น

วันโคนมแห่งชาติ ตรงกับวันที่ ๑๖ มกราคม เป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระราชินีติเฟเรเดอริก ที่ ๘ แห่งเดนมาร์ก ไปทรงเป็นประธานในพิธีเปิดฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ก เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๕ และถือเป็นวันโคนมแห่งชาติในเวลาต่อมา เพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระราชทานอาชีพการเลี้ยงโคนมแก่พสกนิกร

วันนักประดิษฐ์ไทย และวันนักประดิษฐ์โลก กำหนดในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นวันที่มูลนิธิชัยพัฒนาได้รับสิทธิบัตรกังหันน้ำชัยพัฒนาในพระปรมาภิไธย จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ และจากการตรวจสอบของสำนักงานสิทธิบัตรสากล ณ ประเทศออสเตรเลีย ปรากฏว่ากังหันน้ำชัยพัฒนา มีประสิทธิภาพสูงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม กระทรวงพาณิชย์จึงทูลเกล้าฯ ถวายการจดสิทธิบัตรการประดิษฐ์เครื่องกลเติมอากาศที่ผิวน้ำหมุนช้าแบบทุ่นลอยหรือกังหันน้ำชัยพัฒนา เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๖ นับเป็นเครื่องที่ ๙ ของโลก กังหันน้ำชัยพัฒนานี้ได้นำไปแสดงในงานนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ของยุโรปที่ประเทศเบลเยียม และ

องค์การนักประดิษฐ์แห่งเบลเยียมได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลในฐานะที่ทรงสร้างนวัตกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อการรักษาสีสิ่งแวดล้อม และได้ติดตั้งไว้ที่สวนสาธารณะวูเลเว ประเทศเบลเยียมอีกด้วย และเมื่อพุทธศักราช ๒๕๕๑ องค์การนานาชาติทั่วโลก ๒๙ องค์การได้ถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งการประดิษฐ์โลก” เนื่องจากทรงคิดค้นและประดิษฐ์สิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อพสกนิกรไทย และเป็นที่ยอมรับต่อชาวโลก จึงเห็นควรให้วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ของทุกปีเป็น วันนักประดิษฐ์โลก ด้วย

วันโปลิโอสงเคราะห์ ตรงกับวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานทุนโปลิโอสงเคราะห์ เพื่อช่วยเหลือผู้ป่วยโรคโปลิโอหลังอักเสบหรือโปลิโอซึ่งระบอดรุนแรงในประเทศไทย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๕ จากนั้นมีการก่อสร้างอาคารพร้อมอุปกรณ์ ณ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า พระราชทานชื่ออาคารว่า ตึกวชิราลงกรณ์บำบัด พร้อมทั้งเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดอาคาร เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๗ จึงถือเป็นวันโปลิโอสงเคราะห์ ในเวลาต่อมา

วันศิลปินแห่งชาติ กำหนดในวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และเป็นวันที่คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติถวายพระราชสมัญญา “อัครศิลปิน” แด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๙

วันมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ

ตรงกับวันที่ ๒ มีนาคม ซึ่งเป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงานแนะแนวอาชีพและแข่งขันฝีมือแห่งชาติ ครั้งที่ ๑ ที่ลุมพินีสถาน เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๑๓ และมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับความเป็นช่างของคนไทย

วันฉัตรมงคล ตรงกับวันที่ ๕ พฤษภาคม ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ในวันนี้มีพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

วันเกษตรกร จัดขึ้นในวันพืชผล ตรงกับเดือนพฤษภาคม ในการพระราชพิธีพืชผลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานรางวัลการประกวดผลผลิตข้าวแก่ชาวนาและโล่เกียรตินคุณแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสหกรณ์ดีเด่น

วันไอโอดีนแห่งชาติ ตรงกับวันที่ ๒๕ มิถุนายน เนื่องมาจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเห็นปัญหาการขาดสารไอโอดีน ทำให้ราษฎรเจ็บป่วยเป็นโรคคอพอก พระราชทานเส้นทางเกลือเพื่อเติมสารไอโอดีนลงในเกลือจากแหล่งผลิตไปยังปลายทาง ต่อมาได้พระราชทานเกลือเสริมไอโอดีน ทำให้ประเทศไทยลดอัตราผู้ป่วยโรคขาดสารไอโอดีนได้ต่ำกว่าร้อยละ ๑๐ และองค์การยูนิเซฟ เชิญชวนให้ประเทศไทยรณรงค์ลดอัตราผู้ป่วยลงเหลือไม่เกินร้อยละ ๕ ซึ่งประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่างของการ

รณรงค์ทั่วโลก และเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๐ สภานานาชาติเพื่อการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน ได้ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลเหรียญทองในฐานะที่ทรงสนับสนุนและทรงงานเกี่ยวกับการรณรงค์ควบคุมสารไอโอดีนจนสัมฤทธิ์ผล วันไอโอดีนแห่งชาตินี้ เริ่มแต่ พุทธศักราช ๒๕๔๖ เป็นต้นไป

วันภาษาไทยแห่งชาติ กำหนดในวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ซึ่งเป็นวันที่พระราชทานพระราชดำรัสเกี่ยวกับปัญหาการใช้ภาษาไทย ณ ชุมชนภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๕

วันนวัตกรรมแห่งชาติ กำหนดในวันที่ ๕ ตุลาคม ด้วยมีพระราชดำรัสถึงการปรับปรุงดินเปรี้ยวเพื่อการเกษตรด้วยวิธีแก้งัดดิน

วันเทคโนโลยีไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนำเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือทรงงานช่วยเหลือประชาชนรอบด้าน ส่งผลให้การดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสำเร็จลุล่วง รัฐบาลได้กำหนดให้วันที่ ๑๙ ตุลาคม เป็นวันเทคโนโลยีไทย ด้วยเป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบัญชาการปฏิบัติการฝนหลวงสาธิตแก่คณะผู้แทนจากสิงคโปร์ ทรงควบคุมให้เมฆนำพาฝนไปตกลงสู่พื้นที่เป้าหมายคือเขื่อนแก่งกระจานภายใน ๕ ชั่วโมง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๕

วันพระบิดาแห่งฝนหลวง ตรงกับวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน เป็นวันที่มีพระราชดำริเรื่องการทำฝนหลวงเป็นครั้งแรก

วันสิ่งแวดล้อมไทย รัฐบาลกำหนดให้วันที่ ๔ ธันวาคม เป็นวันสิ่งแวดล้อมไทย ด้วยต้องการให้ประชาชนชาวไทยตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ รวมทั้งสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยและทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจด้านสิ่งแวดล้อมเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชน ทั้งเป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม พระราชทานแก่บุคคลที่มาเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๒

วันเฉลิมพระชนมพรรษาและวันพ่อแห่งชาติ ตรงกับวันที่ ๕ ธันวาคม ซึ่งเป็นวันคล้ายวันพระบรมราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวผู้ทรงเป็นที่รักยิ่งของปวงชน เปรียบประดุจพ่อของแผ่นดิน และทรงเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของชาวไทยทั้งชาติ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๓ มีการจัดงานวันพ่อเป็นครั้งแรก ด้วยความสำนึกในพระคุณพ่อ รัฐบาลจึงให้ถือวันที่ ๕ ธันวาคม เป็นวันพ่อแห่งชาติสืบต่อมาจนปัจจุบัน

วันชาติไทย รัฐบาลกำหนดให้วันที่ ๕ ธันวาคม เป็นวันชาติของไทย ด้วยถือว่าไทยเป็นประเทศที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามแบบอย่างของประเทศที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และถือเอาวันพระบรมราชสมภพเป็นวันชาติ แต่เดิมไทยกำหนดให้วันที่

๒๔ มิถุนายน เป็นวันชาติ เนื่องจากเป็นวันที่ประเทศเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๕ ต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๐๓ รัฐบาลประกาศให้ถือวันพระบรมราชสมภพเป็นวันเฉลิมฉลองชาติไทยตามประเทศส่วนใหญ่ที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

วันดินโลก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงงานเพื่อการอนุรักษ์ดินและแก้ปัญหาดินประเภทต่างๆ อย่างต่อเนื่องยาวนาน พระราชกรณียกิจเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่คนไทยและนักวิทยาศาสตร์ทางดินทั่วโลก เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๗ สหภาพวิทยาศาสตร์ทางดินนานาชาติ จึงมีมติเสนอให้วันพระบรมราชสมภพวันที่ ๕ ธันวาคม เป็นวันดินโลก

วันกีฬาแห่งชาติ ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๖ ธันวาคม เป็นวันที่ทรงแข่งขันกีฬาเล่นโบว์ ในกีฬาแหลมทอง ครั้งที่ ๔ พุทธศักราช ๒๕๑๐ ทรงชนะเลิศ ได้รับเหรียญทองร่วมกับสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี

นอกจากนี้ยังมีวันสำคัญที่เกี่ยวข้องเนื่องในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เป็นการเฉพาะของหน่วยงาน ได้แก่ **วันที่ระลึกทรงดนตรี** ซึ่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กำหนดในวันที่ ๒๐ กันยายนของทุกปี เป็นวันที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงดนตรีร่วมกับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามคำกราบบังคมทูลเชิญเสด็จพระราชดำเนิน ในระหว่างพุทธศักราช ๒๕๐๐-๒๕๑๖ เรียกว่า วันทรงดนตรี

เป็นพระราชกรณียกิจที่ส่งเสริมการดนตรี และเป็นโอกาสให้ทรงได้รับฟังความคิดเห็นจากปวงชน วันทรงดนตรีได้ยุติลง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๖ เนื่องด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชกรณียกิจเพิ่มขึ้น ปัจจุบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยยังคงสืบสานประเพณีวันที่ระลึกวันทรงดนตรี ร่วมกับการระดมทุนเพื่อมูลนิธิอานันทมหิดล

โดยเสด็จพระราชกุศลไปพร้อมกัน

วันสำคัญที่กล่าวมานี้ ย่อมเป็นประจักษ์พยานที่แสดงถึงพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระมหากษัตริย์คุณอย่างหาที่สุดมิได้นี้ จึงจารึกในดวงใจไทยทุกคนและพร้อมจะแสดงความจงรักภักดีสนองพระมหากษัตริย์คุณทุกเมื่อ

โครงการหลวง : จากการประพาสต้นบนดอยสู่การพัฒนาการเกษตรอุตสาหกรรมที่ยั่งยืน

นางสาวปริญา ฤทธิ์เจริญ

ในอดีต ท้องถิ่นบนดอยทางภาคเหนือ เช่น เชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน ชาวเขาเผ่าอิก้อ ม้ง มูเซอ เย้า และกะเหรี่ยง รวมทั้งพวกก๊กมินตั๋งที่พ่ายการรบจากประเทศจีน และชาวเวียดนามซึ่งรอดชีวิตจากเตียนเบียนฟูแตก ได้หนีเข้ามาอยู่บนภูเขาทางตอนเหนือของประเทศไทย ชาวไทยภูเขาดังกล่าวทำไร่เลื่อนลอย ตัดไม้ทำลายป่าเพื่อปลูกข้าวและฝิ่น นำมาสู่การค้าฝิ่นเถื่อน ฝิ่นแปรรูป เช่น เฮโรอีน เป็นปัญหาที่ร้ายแรงต่อประเทศชาติและสังคมโลก และในพุทธศักราช ๒๕๐๒ ในสมัยรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้มีคำสั่งคณะปฏิวัติให้มีการปราบยาเสพติดอย่างจริงจัง แต่เนื่องจากความไม่พร้อมและความไม่คล่องตัวของระบบราชการ จึงทำให้โครงการต่างๆ ดำเนินไปอย่างเชื่องช้า

ในการเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานไปประทับแรม ณ พระตำหนัก

ภูฝิงค์ราชนิเวศน์ จังหวัดเชียงใหม่ ในพุทธศักราช ๒๕๐๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเยี่ยมราษฎรชาวไทยภูเขาในพื้นที่ต่างๆ บนดอย ได้ทอดพระเนตรการทำลายป่าตามยอดเขาเพื่อปลูกฝิ่นและทำไร่เลื่อนลอย ซึ่งนอกจากจะผิดกฎหมายแล้ว ยังเป็นการทำลายป่าต้นน้ำลำธารอันเป็นบ่อเกิดของแม่น้ำสายสำคัญโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ยิ่งนานวันก็ยิ่งเป็นภัยร้ายแรงที่บ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและทรงพยายามจะแก้ไขปัญหา จึงมีพระราชดำริว่าถ้าจะให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่นได้ ก็ต้องหาพืชอื่นที่ขายได้ในราคาดีกว่า และมีความเหมาะสมที่จะปลูกในที่สูง มาให้ชาวไทยภูเขาปลูกทดแทนเป็นรายได้เสียก่อนจึงจะสามารถเลิกปลูกฝิ่นได้ ดังนั้น เมื่อความทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่ารายได้ของชาวไทยภูเขาอีกส่วนหนึ่งมาจากการ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จทอดพระเนตร
โครงการหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่

อาหารแปรรูปของ
โครงการหลวง
ภายใต้เครื่องหมาย
"ดอยคำ"

จำหน่ายอาหารพื้นเมือง จังหวัดพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโครงการพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขา เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๒ (ซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น โครงการหลวง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๓) เพื่อศึกษาหาวิธีปลูกพืชทดแทนที่จะทำให้ชาวไทยภูเขาสามารถได้ไม่แพ้การปลูกฝิ่น โดยพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อซื้อที่ดิน ซึ่งต่อมาเรียกกันว่า สวนสองแสน และสโมสรโรตารีกรุงเทพฯ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายเงิน จำนวน ๓๐๗,๗๐๐ บาท ในปีแรกโครงการฯ ได้จัดสร้างโรงเรียนในหมู่บ้าน ร้านค้าสหกรณ์ และธนาคารข้าว สนับสนุนการเปิดอบรมพิเศษที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อฝึกตำรวจตระเวนชายแดนให้เป็นครูสอนหนังสือแก่ชาวเขา ในระหว่างนั้นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทดลองหาปลูกพืชจากออสเตรเลียบนดอยพื้นเมืองที่สวนสองแสน ซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๒๒๐ เมตร นอกตัวเมืองเชียงใหม่ นอกจากนี้ยังมีรับสั่งให้พยายามปลูกพืชเมืองหนาวอย่างอื่น เช่น แอปเปิล สาลี่ พลับ ผัก และดอกไม้ ด้วยวัตถุประสงค์ของโครงการพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขาในระยะแรกคือ

๑) เพื่อป้องกันการทำลายป่าต้นน้ำโดยราษฎรชาวไทยภูเขาและส่งเสริมการปลูกป่าทดแทน
๒) เพื่อจัดให้ราษฎรชาวไทยภูเขาเลิกโยกย้ายที่ทำกิน และการทำลายป่าเพื่อปลูกฝิ่น ซึ่งเป็นการผิดกฎหมาย และให้รู้จักอยู่เป็นหลักแหล่ง โดยดำเนินการจัดหาพันธุ์พืชที่ทดสอบแล้วว่าสามารถปลูกได้ในสภาพภูมิประเทศ และสภาพภูมิอากาศที่เป็นถิ่นที่อยู่ของราษฎรชาวเขา อีกทั้งเป็นพืชที่สามารถทำราย

ได้สูงเท่ากับผืนหรือมากกว่า

๓) เพื่อดำเนินการฝึกอบรมราษฎรชาวไทยภูเขาให้เข้าใจหลักวิชาการเกษตรที่สูง รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์

๔) เพื่อดำเนินการทดลองวิจัยพันธุ์พืช และพันธุ์สัตว์ที่สามารถขยายพันธุ์ให้แก่ราษฎร เพื่อนำไปปลูกและเลี้ยงเพื่อเพิ่มพูนรายได้ โดยทำการศึกษาในด้านขนส่งและภาวะตลาดด้วย

๕) เพื่อส่งเสริมในด้านการศึกษา อานามัย และการวางแผนครอบครัวแก่ราษฎรชาวไทยภูเขา

ในต้นพุทธศักราช ๒๕๓๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนสถานะภาพของโครงการฯ มาเป็นมูลนิธิ เรียกว่า **“มูลนิธิโครงการหลวง”** และพระราชทานเงิน กันถุง เพื่อใช้เป็นทรัพย์สินเริ่มแรก จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อให้เป็นองค์กรนิติบุคคล สามารถดำเนินงานด้วยความมั่นคง เป็นความร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลและเอกชน มีการริเริ่มงานวิจัยใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการผลิต มีตลาดรองรับ รวมทั้งโครงการนำร่องและการถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตผลและผลิตภัณฑ์ โดยมี หม่อมเจ้าภีศเดช รัชนี ทรงเป็นประธานกรรมการ มาบัดนี้ **“มูลนิธิโครงการหลวง”** ได้ดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ ๕ จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำพูน มีสถานีวิจัย ๔ แห่ง ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๔ แห่ง มีเกษตรกรชาวไทยภูเขาในพื้นที่โครงการ จำนวน

๒๓,๓๓๑ ครอบครัว คิดเป็นจำนวนประชากร รวมทั้งสิ้น ๗๓,๔๒๕ คน

ปัจจุบันงานของมูลนิธิได้ก้าวหน้าขึ้นมาก มีการพัฒนาองค์กรของตัวเอง เพื่อให้กิจการของมูลนิธิฯ ทนสมัยและเกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น ที่สำคัญคือ

๑) การจัดตั้ง **บริษัทดอยคำ** ดำเนินการโรงงานหลวงอาหารสำเร็จรูป โดยให้สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์เป็นหุ้นส่วนใหญ่ บริษัทดอยคำมีโรงงาน ๔ แห่ง ที่ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย อำเภอเต่างอย จังหวัดสกลนคร และอำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์

๒) ปรับการดำเนินงานของ **โครงการดอกไม้แห่ง** เพื่อให้คลองตัวมีรายได้ และพึ่งตนเองได้

๓) จัดตั้ง **ห้องปฏิบัติการวิจัย** และพัฒนาการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช เป็นอาคารขนาด ๓ ชั้น โดยร่วมมือกับคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๔) จัดตั้ง **โครงการร่วมมือกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร** เพื่อปรับปรุงการให้สินเชื่อเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวงให้เป็นเช่นเดียวกับเกษตรกรทั่วไป

๕) ร่วมมือกับ **ส่วนราชการต่างๆ** โดยผ่านทางคณะกรรมการอำนวยการประสานมูลนิธิโครงการหลวง มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน กองพัฒนาเกษตรที่สูง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำหน้าที่เป็น

ฝ่ายเลขานุการ

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโครงการหลวงเมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๒ เป็นต้นมานั้น ปัจจุบันเกษตรกรชาวไทยภูเขาที่มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เลิกการปลูกฝิ่น และหันมาร่วมมือกับราชการในการฟื้นฟูป่าต้นน้ำลำธาร งานวิจัยของโครงการหลวงทำให้ชาวไทยภูเขาเลิกปลูกฝิ่น ทำไร่เลื่อนลอย เปลี่ยนเป็นการปลูกพืชเพื่อบริโภคในครัวเรือน และนำไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้ครอบครัว ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งชาวไทยภูเขาและเศรษฐกิจของประเทศโดยตรง พืชที่สำคัญได้แก่ ผลไม้เขตหนาว ๒๔ ชนิด พื้นที่ปลูก ๑๑,๔๓๗ ไร่ มีผลผลิต ๑,๑๗๗.๕๕ ตัน พืชผักและสมุนไพร ๗๘ ชนิด พื้นที่ปลูก ๗,๒๗๓.๗๒ ไร่ ผลผลิต ๗,๕๑๘.๗๔ ตัน ไม้ตัดดอกและไม้ประดับ ๔๒ ชนิด พื้นที่ปลูก ๓๕๗ ไร่ ชา กาแฟ และพืชไร่ ๗ ชนิด พื้นที่ปลูก ๔,๑๗๔.๓๓ ไร่ และพืชชนิดอื่น เช่น ลิ้นหิน เห็ด ถั่วอะซูกิ พื้นที่ปลูก ๒๕๐ ไร่ นอกจากนี้ยังมีไม้กระถาง ไม้ป่า และไม้ไผ่ ดอกไม้แห้ง และผลิตภัณฑ์แปรรูป และอาหารกระป๋อง

ผลผลิตที่ขึ้นชื่อ ได้แก่ มะม่วงนวลคำ กาแฟอาราบิก้าคั่วสูตรพิเศษ สตรอเบอร์รี่พันธุ์พระราชทาน ๘๐ องุ่นไร้เมล็ด อาโวคาโด เสาวรส พลับ พลัม สาลี่ ผลไม้แปรรูป และอาหารกระป๋อง

โครงการหลวงพัฒนาคุณภาพของผลผลิตได้มาตรฐาน สินค้าโดยคำจึงได้รับคัดเลือก

จาก Thailand Expo Award 1988 ให้ได้รับรางวัลเกียรติยศมาตรฐาน “สินค้าไทยส่งออก” ดีเด่นประจำปี ๒๕๓๑ ในสาขาผัก ผลไม้สด และผลไม้กระป๋อง ผลงานของโครงการหลวงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในต่างประเทศว่าเป็นโครงการสร้างสรรค์และส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ เป็นการร่วมมือกำจัดพืชเสพติดโดยสันติวิธี จึงได้รับรางวัลแมกไซไซ สาขา International Understanding เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ ประเทศโคลัมเบียมาขอทุนด้านการปราบปรามยาเสพติด ด้วยการเกษตร ประเทศกัวมามาขอวิธีปลูกพืชเมืองหนาวในเมืองเซตร้อน เป็นต้น

รางวัลต่างๆ ไม่สำคัญเท่าความมีคุณภาพของผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของโครงการหลวง เพราะลูกค้าเชื่อมั่นในคุณภาพในสินค้าที่ปลอดภัยเป็นอาหารเพื่อสุขภาพที่ผู้บริโภคไว้วางใจ

ความสำเร็จของโครงการหลวงในวันนี้เกิดจากน้ำพระราชหฤทัยและพระวิสัยทัศน์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และความร่วมมือของหน่วยราชการ ที่ปฏิบัติงานอยู่ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค อาทิ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้ตั้งกองพัฒนาเกษตรที่สูงขึ้น ตามมติคณะรัฐมนตรี ทำหน้าที่ประสานงานและปฏิบัติงานเพื่อโครงการหลวง กรมป่าไม้ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมประชาสัมพันธ์ กรมวิชาการเกษตร กรมชลประทาน มหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหา

วิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ตลอดจนหน่วยงานสนับสนุนอื่นๆ อาทิ ตำรวจตระเวนชายแดน กรมทางหลวง สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท กรมการปกครอง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ฯลฯ โดยมีแนวทางที่พระองค์ท่านได้พระราชทานไว้เป็นหลักในการดำเนินงานคือ

๑) การลดขั้นตอน ทำให้การปฏิบัติงานของโครงการหลวงลุล่วงไปได้รวดเร็ว

๒) เร็วๆ เข้า สร้างความกระฉับกระเฉงให้ผู้ปฏิบัติงาน

๓) ช่วยเขาช่วยตัวเอง เน้นลงไปตรงจุดที่สร้างความต่อเนื่องในการปฏิบัติอย่างแท้จริง ซึ่งถึงราษฎรโดยตรง

๔) ปิดทองหลังพระ อย่าทำความดีไว้वाद

ขออัญเชิญพระราชดำรัสที่พระราชทานในโอกาสทรงเยี่ยมคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๗ ดังนี้

“เรื่องที่จะช่วยชาวเขาและโครงการชาวเขานั้นมีประโยชน์โดยตรงกับชาวเขา เพื่อที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวเขามีความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถที่จะเพาะปลูกสิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นรายได้กับเขาเอง ที่มีโครงการนี้จุดประสงค์อย่างหนึ่งก็คือ**มนุษยธรรม** หมายถึงให้ผู้ที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารสามารถที่จะมีความรู้ และพยุ่งตัว

มีความเจริญได้ อีกอย่างหนึ่งก็เป็นเรื่องช่วยในทางที่ทุกคนเห็นว่าควรจะช่วยเพราะเป็นปัญหาใหญ่ก็คือ ปัญหาเรื่อง**ยาเสพติด** ถ้าสามารถช่วยชาวเขาปลูกพืชที่เป็นประโยชน์บ้างเขาจะเลิกปลูกยาเสพติดคือฝิ่น ทำให้นโยบายการระงับการปราบปรามการปลูกฝิ่นและการค้าฝิ่นได้ผลดี อันนี้ก็เป็นผลอย่างหนึ่ง ผลอีกอย่างหนึ่งซึ่งสำคัญมากก็คือชาวเขาตามที่เราเป็นผู้ที่ทำการเพาะปลูกโดยวิธีนี้จะทำให้บ้านเมืองของเราไปสู่หายนะได้ โดยที่**ถางป่าและปลูกโดยวิธีที่ไม่ถูกต้อง** ถ้าพวกเราทุกคนไปช่วยเขาก็เท่ากับช่วยบ้านเมืองให้มีความดีความอยู่ดีกินดี และปลอดภัยได้อีกทั่วประเทศ เพราะถ้าสามารถทำโครงการนี้ได้สำเร็จให้ชาวเขาอยู่เป็นหลักเป็นแหล่ง สามารถที่จะมีความอยู่ดีกินดีพอสมควร และสนับสนุนนโยบายที่จะรักษาป่าไม้ รักษาดินให้เป็นประโยชน์ต่อไป ประโยชน์อันนี้จะยั่งยืนมาก”

ใครเลยจะล่วงรู้ว่า สิ่งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแนวทางไว้จะสำเร็จเกินเป้าหมายราวกับเป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่เกิดขึ้นในแผ่นดินไทย

ผู้สนใจสามารถชมความงดงาม ความอุดมสมบูรณ์ และศึกษาหาความรู้ทางด้านเกษตรจากโครงการหลวงได้ที่ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง และสถานีเกษตรหลวง ดอยอินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีความพร้อมทั้งการเดินทางและที่พัก

พระราชพิธีขึ้นปีใหม่

นางสาวเพลินพิศ กำราญ

ประเพณีนิยมเนื่องด้วยวันสิ้นสุตปีเก่า และเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ เป็นประเพณีที่มี มาแต่โบราณ โดยถือเอาวันแรม ๑ ค่ำ เดือนอ้าย เป็นวันขึ้นปีใหม่ ซึ่งเป็นการสอดคล้องกับคติ ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งถือเอาฤดูหนาวเป็นการ เริ่มต้นปี ดังพระบรมราชาธิบายในหนังสือ **พระราชพิธีสิบสองเดือน พระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** ว่า

“...โบราณคิดเห็นว่าฤดูหนาวเป็นเวลา พ้นจากมืดฝนสว่างขึ้นเปรียบเหมือนเวลาเช้า คนโบราณจึงได้คิดเอาฤดูหนาวเป็นต้นปี ฤดู ร้อนเป็นเวลาสว่างร้อนเหมือนกลางวัน จึงได้ คิดว่าเป็นกลางปี ฤดูฝนเป็นเวลามืดคลุมโดย มาก และฝนพรำเที่ยวไปไหนไม่ใคร่ได้ จึงได้ คิดเห็นว่าเป็นเหมือนกลางคืน คนทั้งปวงเป็น อันมาก ถือว่าเวลาเช้าเป็นต้นวัน กลางคืนเป็น ปลายวันนั้นใด คนโบราณก็คิดเห็นว่า ฤดูเหมันต์ คือหนาวเป็นต้นปี ฤดูคิมหาคือฤดูร้อนเป็นกลางปี ฤดูวัสสานะคือฤดูฝนเป็นปลายปี เพราะเหตุ นั้น จึงได้นับชื่อเดือนเป็น ๑ มาแต่เดือนอ้าย...”

ต่อมาได้ถือวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ เป็น

วันขึ้นปีใหม่ ตามปฏิทินทางจันทรคติ และยึดถือ สืบมาจนกระทั่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงเห็นว่าประเทศไทย ได้ติดต่อกับนานาประเทศมากขึ้น การใช้ปฏิทิน ทางจันทรคติไม่เหมาะสม เพราะไม่ตรงกับ ปฏิทินสากล จึงประกาศให้ใช้วันทางสุริยคติแบบ สากลแทน ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๓๒ เป็นต้นมา และยึดเอาวันที่ ๑ เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่

การพระราชพิธีปีใหม่นั้น ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ พระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายหน้าเสด็จเข้าไปรับ พระราชทานเลี้ยง ณ ห้องพระโรงกลางพระที่นั่ง จักริมหาปราสาท พระราชทานสลากแก่พระบรม- วงศานุวงศ์และข้าราชการ ครั้นพระราชทาน สิ่งของตามสลากแล้ว เสด็จพระราชดำเนินไป ประทับที่ศาลาหน้าพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ทอดพระเนตรละครหลวง แล้วเสด็จขึ้น

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ-เกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๕๖ โปรดให้รวมพระราชพิธีสมโภชจันทรคติ (พิธีสิ้นปี)

เกลิงศกสงกรานต์ และพระราชพิธีศรีสัจ-
ปานกาล (พิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา) เข้าด้วยกัน
เรียกว่า **พระราชพิธีตรุษสงกรานต์** เริ่มการ
พระราชพิธีตั้งแต่วันที่ ๒๘ มีนาคม ถึงวันที่ ๓
เมษายน พระราชพิธีประกอบด้วย พระสงฆ์
เจริญพระพุทธมนต์ ยิงปืนมหาฤกษ์ มหาชัย
มหาจักร มหาปราบยุค พระราชทานน้ำสังข์และ
ทรงเจิมพระราชวงศ์ ไส้กัณฑ์ สรงน้ำพระบรม-
อัฐิและพระอัฐิ สดับปกรณ์พระบรมอัฐิและ
พระอัฐิ งานอุทยานสโมสร ลงนามถวายพระพร
ถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา และถวายบังคม
พระบรมอัฐิสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช

ต่อมาในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระ
พระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามา-
ธิบดินทร รัชกาลที่ ๘ คณะผู้สำเร็จราชการแทน
พระองค์ ได้ประกาศให้วันที่ ๑ มกราคม เป็น
วันขึ้นปีใหม่ เพราะวันที่ ๑ มกราคม ใกล้เคียงกับ
วันแรม ๑ ค่ำ เดือนอ้าย โดยให้เริ่มใช้ตั้งแต่วันที่
๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ เป็นต้นไป
และได้กำหนดการพระราชพิธีปีใหม่ดังนี้

วันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓
เวลา ๑๖ นาฬิกา ๓๐ นาที คณะผู้สำเร็จ
ราชการแทนพระองค์มายังพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์

วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๔
เวลา ๑๐ นาฬิกา ๓๐ นาที คณะผู้สำเร็จ
ราชการแทนพระองค์ไปสรงน้ำพระพุทธมหา-
มณีรัตนปฏิมากร ที่พระอุโบสถวัดพระศรีรัตน-

ศาสดาราม แล้วมายังพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
พระสงฆ์รับพระราชทานฉัน แล้วสดับปกรณ์
พระบรมอัฐิสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราช และ
พระอัฐิสมเด็จพระบรมวงศานุวงศ์

วันนี้ เวลา ๑๐ นาฬิกา ถึง ๑๖ นาฬิกา
มีการลงนามถวายพระพรในพระบรมมหาราชวัง

วันที่ ๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๔
เวลา ๙ นาฬิกา คณะผู้สำเร็จราชการแทน
พระองค์ไปสรงน้ำพระพุทธรูปสำคัญ และสดับ-
ปกรณ์พระบรมอัฐิ สมเด็จพระบวรราชเจ้า
กรมพระราชวังบวร และพระอัฐิพระราชวงศ์

พุทธศักราช ๒๔๙๐ ในรัชกาลพระบาท
สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ให้ยกเลิกการ
พระราชกุศลสดับปกรณ์ในวันขึ้นปีใหม่ แล้วนำ
พิธีนี้ไปไว้ในพระราชพิธีสงกรานต์ ซึ่งฟื้นฟู
ขึ้นใหม่ ตามโบราณราชประเพณี

พุทธศักราช ๒๕๐๐ ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้งดการพระราช-
กุศลสวดมนต์เลี้ยงพระในวันขึ้นปีใหม่ เปลี่ยน
เป็นเสด็จออกทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทรงบาตร
วันขึ้นปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๐๑ มีรายละเอียด
พระราชพิธีคือ

วันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๐๑
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ
พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราช-
ดำเนินจากพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน พระ-
ราชวังดุสิต ไปยังพระบรมมหาราชวัง ทรงจุด

รูปเทียนเครื่องนมัสการพระพุทธปฏิมาที่พระแท่น
นพปฎลมหาเศวตฉัตรภายในท้องพระโรงกลาง
พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

เวลา ๗ นาฬิกา เสด็จลงสนามหญ้า
พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ทรงจุดธูปเทียน
เครื่องทองน้อย แล้วทรงบาตรพร้อมด้วย
พระบรมวงศานุวงศ์ องคมนตรี คณะรัฐมนตรี
ข้าราชการทุกกระทรวง ทบวง กรม เสร็จแล้ว
เสด็จขึ้น บางปีเสด็จพระราชดำเนินไปทรง
บำเพ็ญพระราชกุศลทรงบาตรร่วมกับพระบรม-
วงศานุวงศ์ ข้าราชการ และประชาชน ณ พลับพลา
ท้องสนามหลวง

เวลา ๙ นาฬิกา ถึง ๑๗ นาฬิกา สำนัก
พระราชวังจัดสถานที่สำหรับลงพระนามและ
ลงนามถวายพระพร ไว้ที่ในพระบรมมหาราชวัง

พุทธศักราช ๒๕๐๑ ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เปลี่ยนการพระ
ราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลทรงบาตรขึ้นปีใหม่
ในวันที่ ๑ มกราคม เป็นวันที่ ๓๑ ธันวาคม
ซึ่งเป็นวันสิ้นปี

ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๑๘ เป็นต้นมา
พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทรงบาตร
ขึ้นปีใหม่ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรด-
กระหม่อมให้จัดเป็นการส่วนพระองค์ ณ พระ-
ราชฐานที่ประทับ

ส่วนการบำเพ็ญพระราชกุศลขึ้นปีใหม่
ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้
เริ่มขึ้นในรัชกาลปัจจุบัน คือ พระราชทานเลี้ยง

อาหารแก่เด็กกำพร้าและเด็กพิการในสถาน
สงเคราะห์ พระราชทานของขวัญแก่ทหาร ตำรวจ
และอาสาสมัคร ซึ่งได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติ
หน้าที่ในการป้องกันประเทศชาติ ที่รับการรักษา
อยู่ในโรงพยาบาลต่างๆ การนี้หากมีพระราช-
ภารกิจอื่น จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้า
โปรดกระหม่อมให้ผู้แทนพระองค์ไปปฏิบัติ
พระราชกิจแทน

ส่วนธรรมเนียมปฏิบัติที่ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สืบทอดไว้ คือ
การพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พระบรม-
วงศานุวงศ์ องคมนตรี คณะรัฐมนตรี ทูตานุทูต
ข้าราชการและประชาชน ลงนามถวายพระพร
ชัยมงคลในวันขึ้นปีใหม่ แล้วพระราชทาน
ปฏิทินหลวงสำหรับความสุขปีใหม่แก่ทุกคน

สิ่งสำคัญที่สุดที่พสกนิกรทุกคนรอคอย
ในวันปีใหม่ คือ พระพระราชทานผ่านทาง
สถานีวิทยุโทรทัศน์เป็นประจำปี ซึ่งเริ่ม
พระราชทานเมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม พุทธศักราช
๒๔๙๓ เป็นปีแรก พรปีใหม่ที่พระราชทานนี้
ต่อมายังได้ทรงพระกรุณาทำด้วยฝีพระหัตถ์
โดยใช้คอมพิวเตอร์ประดิษฐ์เป็นรูปสัญลักษณ์
และข้อความที่ลึกซึ้งชวนให้ขบคิดด้วยปัญญา
ตามความเป็นไปของบ้านเมืองในแต่ละปี และ
พระราชทานเป็นการส่วนพระองค์แก่คณะบุคคล
ต่างๆ ที่ปฏิบัติงานถวาย นับเป็นพระมหา-
กรุณาธิคุณอย่างยิ่ง

พระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการรักษาความมั่นคงของชาติ

นางสายไหม จบกมลคึก

เพลงสดุดี “พ่อแห่งแผ่นดิน” ประพันธ์
บทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เมื่อทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พรรณนา
ว่า “แผ่นดินนี้มีสุข ด้วยองค์พระทรงชัย” กล่าวถึง
พระอัจฉริยภาพว่า ทรง “ปราดเปรื่องเรื่องของกีฬา
ล้ำเลิศสื่อสาร พลังงานแทนแก้ปัญหา ฝนหลวงฟ้า
ห้วงชาวนา ชาติไทยนับว่าโชคดี” และ “ทรง
นำเศรษฐกิจพอเพียง หล่อเลี้ยงชีวา เป็นปรัชญา
เกริกฟ้าก้องปฐพี” และสุดท้ายคือ “ไทยทั้งผอง
ภูมิใจ ไทยเป็นไทยในวันนี้ เพราะองค์ภูมิพลที่
คุ้มครองไทย”

คำสดุดีสะท้อนพระมหากษัตริย์คุณที่
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้ แผ่นดิน
ไทยอุดมสมบูรณ์ เพื่อชาวไทยดำรงอยู่อย่างร่มเย็น
ในวันนี้จึงใคร่จะกล่าวถึงว่า ผืนแผ่นดินนี้ ทรง
ปกป้องอธิปไตยและทรงคุ้มครองหัวใจแห่งความ

เป็นไทยของประชาชนพลเมืองไว้ มิให้ตกเป็น
เครื่องมือของลัทธิใด

หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลง สังคม
โลกแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มประเทศฝ่าย
โลกเสรี และกลุ่มประเทศฝ่ายโลกคอมมิวนิสต์
ต่างมุ่งทำสงครามเย็นต่อกัน ฝ่ายคอมมิวนิสต์แผ่
ขยายอิทธิพลเข้าสู่ภูมิภาคเอเชีย หลังพุทธศักราช
๒๔๙๒ ประเทศไทยในสมัยรัฐบาลจอมพล แปลก
พิบูลสงครามและรัฐบาลจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์
ได้ตระหนักถึงความจำเป็นต้องปกป้องระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข
จึงดำเนินนโยบายต่างประเทศสอดคล้องกับสหรัฐ
อเมริกา ผู้นำในกลุ่มประเทศในโลกเสรี คือ ทำการ
ต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์อย่างเปิดเผย ให้ความ
ร่วมมือกับประเทศมหาอำนาจกลุ่มโลกเสรี ได้แก่
อังกฤษ ฝรั่งเศส เป็นต้น

ดังนั้น ภัยที่ร้ายแรงที่สุดและสิ้นคลอนความมั่นคงของประเทศ ในช่วงต้นรัชกาล เมื่อประมาณพุทธศักราช ๒๕๐๐ เป็นต้นมา คือ ภัยจากการคุกคามของลัทธิคอมมิวนิสต์ ซึ่งขยายตัวเข้ามาสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รุนแรงมาก ประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งเวียดนาม และกัมพูชา เกิดสงครามกลางเมือง ระหว่างฝ่ายโลกเสรีและฝ่ายคอมมิวนิสต์ และได้แพร่อุดมการณ์เข้ามาสู่ประเทศไทยหลายทาง โดยเฉพาะพื้นที่ที่ประชาชนยากจนคั่นแค่น

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถเสด็จเยือนต่างประเทศ เพื่อกระชับสัมพันธไมตรีในมวลประเทศ ฝ่ายโลกเสรี ทั้ง เอเชีย ยุโรป อเมริกา และออสเตรเลีย ระหว่างพุทธศักราช ๒๕๐๒ - ๒๕๑๐ โดยเฉพาะอเมริกาและยุโรป นานถึง ๖ เดือน เป็นพระราชกรณียกิจสร้างสันติภาพและความเข้าใจอันดีต่อกันกับมิตรประเทศที่เสด็จเยือน เพื่อความร่วมมือและความปลอดภัยของชาติ

การแทรกซึมของขบวนการลัทธิคอมมิวนิสต์ ในประเทศไทย ครอบคลุมพื้นที่หลายจังหวัด มีการยึดพื้นที่ก่อตั้งเป็นค่ายใหญ่บัญชาการรบ คุกคามฝ่ายบ้านเมืองอย่างจริงจัง ชักนำราษฎรให้หลงนิยมเข้าร่วมอุดมการณ์เป็นปรปักษ์กับฝ่ายบ้านเมืองอย่างกว้างขวาง การต่อต้านภัยลัทธิคอมมิวนิสต์และยืนหยัดถึงความเป็นประเทศโลกเสรี ทำให้มีการปะทะต่อสู้กันรุนแรงถึงระดับต้องใช้กำลังกองทัพบราบปราม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเตือนสติทหารถึงภัยนี้ ดังพระบรมราโชวาทพระราชทานแก่ทหารรักษาพระองค์ ในพิธีตรว

พลสวนสนามเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันอังคารที่ ๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๑ ความว่า

“ชาติบ้านเมืองนั้นเป็นที่เกิดอาศัย ไม่มีสิ่งใดที่จะมีคุณและสำคัญยิ่งไปกว่าได้ แต่ในขณะนี้เป็นที่ประจักษ์แจ้งว่า ประเทศของเรากำลังเป็นเป้าหมายที่ฝ่ายอธรรมมุ่งบุกรุกทำลาย เขาต้องการจะครอบงำ ครอบครอง และเบียดเบียนบังคับเพื่อความเป็นใหญ่ และเพื่อประโยชน์ของเขา จึงได้ทำการรุกรานด้วยวิธีการต่างๆ เป็นลำดับมา ยิ่งนานวันก็ยิ่งรุนแรงชัดแจ้งยิ่งขึ้น จนบัดนี้ ถึงขั้นปฏิบัติการรุกรานโดยตรงแล้ว นับว่าถึงขั้นหนักและเป็นอันตรายมาก หากเรามีความประมาทและย่อหย่อนลงเมื่อใด ก็จะต้องเพลี่ยงพล้ำเสียอิสรภาพและความเป็นไทยเมื่อนั้น ขอทหารทุกคนจงได้สังวรระวังในอันตรายทั้งนี้ และเตรียมตัวพร้อมที่จะเผชิญกับเหตุการณ์ทุกอย่างด้วยความไม่ประมาท จงรักษาความสามัคคี ตั้งอยู่ในวินัยอันดีและความกล้าหาญเสียสละ พร้อมแรงพร้อมใจกันปฏิบัติภาระหน้าที่ เพื่อประโยชน์และเพื่อความมั่นคงของชาติ”

การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรทุกภูมิภาคนับตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๔๘ เป็นต้นมานั้น ทรงประจักษ์ในความทุกข์ยากขาดแคลนของราษฎรทั่วทุกหนแห่ง ทรงขจัดปัญหาความเดือดร้อนทั้งปวงร่วมกับฝ่ายบริหารบ้านเมือง ได้มีการพัฒนาชนบทอย่างกว้างขวาง ทั้งด้านการคมนาคม การศึกษา สาธารณสุข และส่งเสริมการอาชีพ เกิดเป็นโครงการตามพระราชดำริหลายพันโครงการ เฉพาะพื้นที่ในเขตแทรกซึมอัน

เป็นดินแดนที่ไม่ปลอดภัย พระราชดำริแก้ไขโดยพัฒนาจิตใจราษฎรให้มั่นคง พัฒนาอาชีพและจัดสรรที่ดินทำกินให้ถูกต้องตามกฎหมาย การพัฒนาพื้นที่หลายแห่งทั่วประเทศ ทำให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ดีขึ้นทั้งสิ้น ทรงเชื่อมั่นว่า ถ้าประชากรราษฎรมีความอยู่ดีกินดีแล้ว ย่อมยินดีในความสงบสันติสุขมากกว่าการรบราฆ่าฟัน จึงสามารถดึงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมทางบ้านเมืองที่ละน้อย อย่างเป็นขั้นเป็นตอน อันนำไปสู่ความมั่นคงของการปกครองระบอบประชาธิปไตย การที่ราษฎรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ทำให้พื้นที่ต่างมีความเจริญขึ้น ประชาชนสามารถเลี้ยงตัวเองได้ จึงไม่มีโอกาสตกเป็นเครื่องมือของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ประเทศย่อมมั่นคง

ครั้งหนึ่ง ขณะเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมประชาชนในจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้สื่อข่าวต่างประเทศผู้หนึ่งได้ขอสัมภาษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กราบบังคมทูลถามว่า ที่เสด็จออกไป มีพระราชดำริเป็นเหตุให้มีโครงการต่างๆ เกิดขึ้นเช่นนั้น ทรงหวังจะทำให้คอมมิวนิสต์น้อยลงหรือ ทรงพระกรุณาตรัสตอบว่า มิได้สนใจพระราชหฤทัยว่า คอมมิวนิสต์จะน้อยลงหรือไม่ แต่ทรงหวังจะทำให้ประชาชนหิวน้อยลง

การปะทะต่อสู้เพื่อแย่งชิงพื้นที่และประชาชน ทำให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายบ้านเมือง ทั้งฝ่ายพลเรือน ทหาร ตำรวจ บาดเจ็บ พิการ และเสียชีวิตจำนวนมากไม่น้อย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯไปในพื้นที่เสี่ยงภัยของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์เสมอ แม้มิได้ร่วมในยุทธภูมิ แต่ก็เสด็จพระราชดำเนินไปประทับเคียงข้างทหารกล้าอย่างไม่ทรงหวั่นเกรง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียน

เจ้าหน้าที่และประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บจากการปะทะต่อสู้ เพื่อพระราชทานขวัญและกำลังใจ รวมถึงพระราชทานความช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ เช่น เครื่องมือแพทย์ เวชภัณฑ์ เครื่องรับส่งวิทยุและอุปกรณ์ ส่งผลให้เครือข่ายการสื่อสารของทั้งฝ่ายทหารและตำรวจมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้น ปรากฏว่า เมื่อระหว่าง พุทธศักราช ๒๕๑๑ - ๒๕๑๒ ครั้งหนึ่ง ทรงซ่อมแซมอาวุธ เอ็ม ๑๖ ด้วยพระองค์เอง รวมถึงการพระราชทานรถจักรยานหรือเฮลิคอปเตอร์ เพื่อใช้ในการปฏิบัติการกิจช่วยเหลือคุ้มครองประชาชน

ถ้าพิจารณาตามระบอบรัฐธรรมนูญแล้ว อาจจะรู้สึกได้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมิได้ทรงมีหน้าที่เกี่ยวข้องในการป้องกันประเทศ จะมีแต่พระราชกรณียกิจที่เป็นแบบพิธี เช่น การเสด็จพระราชดำเนินไปในการพระราชพิธีพระราชทานธงชัยเฉลิมพล หรือทรงเป็นประธานในงานของทหาร แต่ความจริงทรงเกี่ยวข้องอยู่อย่างใกล้ชิดตลอดเวลา กับการป้องกันประเทศ หากแต่การเกี่ยวข้องนั้นหนักไปในทางพระราชทานขวัญหรือกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่มากกว่าทางยุทธการ

ทรงห่วงใยเจ้าหน้าที่ที่พิการ สูญเสียอวัยวะจากการต่อสู้กับผู้ก่อการร้าย เพราะเป็นการเสียสละร่างกายให้บ้านเมือง ควรได้รับการช่วยเหลือให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข อันเป็นที่มาของการจัดตั้ง “ศูนย์ฝึกอาชีพพระราชทานเพื่อฝึกอาชีพให้แก่ทหารพิการ” และการจัดตั้ง “มูลนิธิสายใจไทย” ส่วนเจ้าหน้าที่ที่ต้องพลีชีพเพื่อชาตินั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานเพลิงศพเหล่าวีรชนที่วัด

พระศรีมหาธาตุ บางเขน เป็นประจำทุกครั้ง เป็นเกียรติยศสูงสุดที่พระราชทานแก่ผู้สละชีพเพื่อชาติ เป็นเรื่องยากนักที่เยาวชนรุ่นที่มีอายุระหว่าง ๒๐ - ๒๕ ปี ในขณะที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ล่วงแล้ว จะเข้าใจได้ลึกซึ้งว่า พระราชกรณียกิจ “ในการธำรงรักษาความมั่นคงแห่งชาติ” เพื่อรักษาผืนแผ่นดินและคุ้มครองพลเมืองไว้ยาวนานกว่า ๒๐ ปี กว่าจะรอดพ้น เป็นงานหนักที่ทรงปฏิบัติพร้อมกับ “การทำสงครามสู้กับความยากจน” ตั้งแต่ต้นรัชกาล

จึงคาดหวังว่า บทความนี้จะเป็อนุสติเตือนใจว่า มหันตภัยของชาติในอดีตนั้น พระบาท

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา ทรงฝ่าภัยอันตรายเสี่ยงภัยเสด็จฯ เข้าไปอยู่ในท่ามกลางกระสุนปืนของผู้ก่อการร้ายของแผ่นดิน ใครจะนึกว่า เฮลิคอปเตอร์ลำเดียว ที่บินเหนือน่านฟ้าในยามที่บ้านเมืองมีแต่ความน่ากลัว เข้าไปสู่ฐานทัพของกองทัพไทย และกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉยงเหนือ และภาคใต้ ครั้งแล้วครั้งเล่า จากฐานนี้ไปฐานโน้น อย่างไม่หวาดหวั่นเป็นเวลาเนิ่นนานนั้น คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จะมีพระราชพาพระองค์ใดในโลก หรือผู้นำประเทศคนใด อาจหาญเสี่ยงภัยในสมรภูมิเพื่อชาติและชาวไทยได้เช่นนี้

พระมหากษัตริย์ในการพระราชทานเกียรติยศ อันเป็นเครื่องสนับสนุนพาณิชย์กรรม ของประเทศไทย

นายชัชพล ไชยพร

ผู้ที่มีโอกาสติดต่อกับองค์กรภาคเอกชนที่ดำเนินกิจการมั่นคงมายาวนานอาจเคยตั้งข้อสงสัยในใจว่า เพราะเหตุใดอาคารที่ทำการของบริษัท หรือห้างร้านบางแห่ง จึงมีรูปปั้นครุฑ ซึ่งเป็นตราแผ่นดินของประเทศไทย ประดับอยู่บนอาคาร เกิดเป็นคำถามขึ้นว่า ครุฑที่ประดับอยู่นั้น มีความสำคัญอย่างไร และมีที่มาอย่างไร เหตุใดนิติบุคคลบางแห่งจึงมีครุฑประดับอยู่

คำตอบในเบื้องต้นก็ได้แก่ **ตราครุฑ** ที่ประดับอยู่บนอาคารที่ทำการของบริษัท หรือห้างร้านเหล่านั้นเป็นเครื่องหมายของการพระราชทาน **“ตราตั้งห้าง”** ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แห่งพระมหากษัตริย์ของพระมหากษัตริย์ไทยในการพระราชทานเกียรติยศ อันเป็นเครื่องสนับสนุนพาณิชย์กรรมของประเทศไทย

ธรรมเนียมการพระราชทานตราตั้งห้างในประเทศไทยได้รับอิทธิพลมาจากชาติตะวันตก

ตราตั้งห้างในภาษาอังกฤษ เรียกว่า Royal Warrant of Appointment มีประวัติความเป็นมายาวนานหลายศตวรรษ พระมหากษัตริย์ในประเทศแถบทวีปยุโรป เช่น สหราชอาณาจักร ราชอาณาจักรสวีเดน ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ จะพระราชทานตราประจำพระองค์บ้าง ตราประจำพระราชวงศ์บ้าง ประดับบนอาคารที่ทำการของห้างร้าน รวมทั้งผนึกบนสินค้าที่ผลิตจากห้างร้านที่ได้ปฏิบัติงานสนองพระราชประสงค์ หรือติดต่อดำเนินธุรกิจกับพระราชสำนักด้วยความเรียบร้อย มีหลักฐานมั่นคงมาเป็นเวลานาน

การพระราชทานตราตั้งห้างในประเทศไทย มีขึ้นเป็นครั้งแรก ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานตราแผ่นดิน แบบตราอาร์ม ประดับห้างร้าน และผนึกที่ผลิตภัณฑ์ของห้างร้านที่ทรงพระกรุณาใช้สอยให้ปฏิบัติงานสนองพระเดชพระคุณ เช่น

ช่างทอง ช่างถ่ายรูป เป็นต้น

เครื่องหมายตราตั้งแบบตราแผ่นดิน
ดังกล่าว มีใช้เฉพาะในรัชกาลที่ ๕ ออกแบบ
โดยหม่อมเจ้าประวิช ชุมสาย เมื่อพุทธศักราช
๒๔๑๖ ทรงอิงลักษณะการผูกตราแบบยุโรป
ที่เรียกว่า Heraldry ประกอบไปด้วยรูปเครื่อง
เบญจราชกกุธภัณฑ์ ตรามหากักริ จัตุร ๗ ชั้น
ประดับพระบรมราชอิสริยยศซ้ายขวามีคชสีห์
และราชสีห์ประคอง ไต่ลงมาเป็นรูปโล่ แบ่งเป็น
๓ ช่อง ช่องบนเป็นรูปช้างสามเศียร หมายถึง
สยามเหนือ สยามกลาง และสยามใต้ ช่องล่าง
ซ้ายเป็นรูปช้างเผือก หมายถึงหัวเมืองลาว
ล้านช้าง และช่องล่างขวาเป็นรูปกริชคดและ
กริชตรงไขว้กัน หมายถึงหัวเมืองมลายู ซึ่งเป็น
ประเทศราชของสยามในสมัยนั้น รอบโล่ทำเป็น
รูปพระมหาลังวาลนพรัตนราชวราภรณ์ และ
สายสร้อยแห่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า
เบื้องล่างของตราแผ่นดินเขียนถ้อยคำว่า **“ตั้งโดย
พระบรมราชานุญาต”**

การพระราชทานตราตั้งห้างในสมัย
รัชกาลที่ ๕ นั้นยังมีรายละเอียดปลีกย่อยที่น่า
สนใจอีกประการหนึ่ง กล่าวคือ หากเป็นห้างที่
ติดต่อดำเนินกิจการค้าโดยเฉพาะกับสมเด็จพระ
พระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ห้างนั้นจะได้รับ
พระราชทานเครื่องหมายเป็น**ตราพระราชเสาวนีย์**
เป็นรูปพระมหามงกุฏและลัฏฐิปปฎลเศวตฉัตร
พร้อมริบบิ้นสีชมพูเขียนคำว่า **“พระราชเสาวนีย์”**
เป็นตราตั้งห้างพระราชทานจากสมเด็จพระบรม-
ราชินีนาถ แทนการพระราชทานตราแผ่นดิน

และหากเป็นห้างที่ติดต่อดำเนินกิจการค้าโดย
เฉพาะกับสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้า-
มหาวชิราวุธ สยามมกุฎราชกุมาร ห้างนั้นจะได้รับ
พระราชทาน**พระราชลัญจกรประจำพระองค์**
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราช-
กุมาร เป็นรูปพระจุลมงกุฏประดิษฐานบนหมอน
เปล่งรัศมีเป็นชนนักษัตรหมื่นนี้พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกำหนดขึ้น
อนุโลมตามราชสำนักอังกฤษ ซึ่งมีการแบ่งแยก
ตราตั้งพระราชทานเป็นของพระมหากษัตริย์
ของสมเด็จพระราชินี และของเจ้าชายแห่งเวลส์
หรือมกุฎราชกุมาร

ครั้นล่วงถึงรัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าโปรดกระหม่อมให้เปลี่ยนตราแผ่นดินใหม่
เป็นรูป**พระครุฑพ่าห์**แทน ทั้งนี้ ครุฑเป็นเทพ
พาหนะรูปกิ้งกิ้งมมนุษย์ของพระวิษณุหรือ
พระนารายณ์ หนึ่งในเทพเจ้าสูงสุด ๓ องค์ใน
ศาสนาพราหมณ์ ได้แก่ พระพรหม พระอิศวร
และพระนารายณ์ ประกอบกับความเชื่อในคติ
เทวราช ที่นับถือกันว่าพระมหากษัตริย์ คือองค์
อวตารของพระเป็นเจ้าสูงสุดทั้ง ๓ องค์
ประมวลรวมกัน เครื่องหมายตราตั้งห้างที่
พระราชทานจากพระมหากษัตริย์ไทยจึงเปลี่ยน
รูปแบบจากตราอาร์ม มาเป็น**ตราพระครุฑพ่าห์**
หน้าอัตรหงษิต และมีคำว่า **“โดยได้รับพระบรม-**
ราชานุญาต”อยู่ที่เบื้องล่างแห่งตรานั้นด้วยถ้าเป็น
ห้างร้านบริษัทในต่างประเทศ จะใช้คำเป็นภาษาอังกฤษว่า **“By Appointment to His Majesty**

the King of Thailand” แทนภาษาไทย
ก็ได้ เป็นรูปแบบของตราตั้งห้างสืบทอดมาจน
ปัจจุบัน

ในรัชสมัยต่อๆ มา ได้ขยายขอบเขตการ
พระราชทานตราตั้งแก่บริษัท ห้างร้านอย่าง
กว้างขวางมากขึ้น ด้วยมุ่งหมายที่จะให้เป็น
กำลังน้ำใจแก่ผู้ประกอบการธุรกิจการค้าในรูปแบบ
ต่างๆ เพื่อจะเป็นการส่งเสริมการประกอบธุรกิจ
ในประเทศ จึงมีการพระราชทานตราตั้งห้าง
อย่างแพร่หลายกว่าในอดีต นับเป็นประดุก
เอกสารรับรองประการหนึ่งว่า ห้างร้านที่ได้รับ
ตราตั้งนั้น เป็นห้างร้านบริษัทที่มีหลักฐานมั่นคง
เป็นที่ยอมรับนับถือ และได้ติดต่องานใน
พระราชสำนักมาพอสมควร

การพระราชทานตราตั้งนั้นเป็นพระมหา
กรุณาส่วนพระองค์ จึงยอมสุดแต่พระราช-
อัธยาศัยเป็นสำคัญ ทางราชการไม่อาจจะ
กำหนดหลักเกณฑ์ที่แน่ชัดไว้ได้ อย่างไรก็ดี ใน
การดำเนินการขอพระราชทาน ได้มีประกาศ
สำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องระเบียบการพระราช-
ทานตราตั้งห้าง ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม พุทธ-
ศักราช ๒๔๘๒ กำหนดหลักการสำคัญทั่วไปบาง
ประการไว้เป็นแนวทางสำหรับบริษัท ห้าง ร้าน
ที่จะขอพระราชทาน สรุปความได้ดังต่อไปนี้

๑. ห้างร้าน หรือบริษัทนั้นต้องอยู่
ในฐานะนิติบุคคล หรือได้จดทะเบียนแล้วโดย
ชอบด้วยกฎหมาย

๒. ต้องได้ติดต่อกับกรมกองต่างๆ ใน
พระราชสำนักมาก่อน

๓. เป็นกิจการที่มีหลักฐานมั่นคง มี
ฐานะทางการเงินดีปรากฏเป็นที่น่าเชื่อถือแก่
มหาชนมานานพอสมควร และไม่มีหนี้สินรุงรัง
ยกเว้นหนี้อันเป็นปกติวิสัยธรรมดาเฉพาะการ
ค้าขายตามประเภท

๔. ต้องประกอบการค้าขายโดยสุจริต
ตั้งอยู่ในศีลธรรม และไม่เคยมีความผิดฐาน
ทุจริตเป็นปฏิปักษ์ต่อความรู้สึกของมหาชน

ห้างร้านหรือบริษัทใดที่ได้รับพระราชทาน
ตราตั้งจะใช้เครื่องหมายตราตั้งประดับ ณ สถานที่
ทำการค้าหรือจะพิมพ์รูปจำลองเครื่องหมาย
ตราตั้งลงในกระดาษของใบเก็บเงิน ใบรับเงิน
ฉลาก ของ พาณิชย์บัตร และยานพาหนะขนส่ง
เฉพาะที่เกี่ยวกับกิจการค้าที่ได้รับพระราชทาน
พระบรมราชานุญาตนั้นก็ได้

ตราตั้งที่พระราชทานนี้ เป็นการ
พระราชทานเฉพาะบุคคล และสำหรับกิจการค้า
ประเภทที่ได้รับพระบรมราชานุญาตโดยเฉพาะ
จะโอนไปให้นิติบุคคลหรือบุคคลอื่นไม่ได้ และ
ตราตั้งนี้เป็นอันลบล้างตามพระราชอัธยาศัย
หรือเมื่อนิติบุคคลที่ได้รับพระราชทานตราตั้ง
ต้องชำระบัญชีเลิกห้างหุ้นส่วน หรือเลิกกิจการ
ค้าประเภทที่ได้รับพระบรมราชานุญาตให้ใช้
ตราตั้งนั้น หรือเมื่อโอนกิจการค้านั้นให้แก่ผู้อื่น
ต้องส่งคืนตราตั้งให้แก่สำนักพระราชวังโดย
เร็ว และจะใช้เครื่องหมายตราตั้งต่อไปไม่ได้เป็น
อันขาด

อนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติ
สำหรับผู้ได้รับพระราชทานตราตั้ง ระเบียบการ

พระราชทานตราตั้งห้างได้กำหนดข้อปฏิบัติสำหรับบุคคลผู้ได้รับพระราชทานตราตั้งไว้ คือ บุคคลผู้ได้รับพระราชทานตราตั้งต้องบำเพ็ญตนให้อยู่ในฐานะอันดี เสมอเหมือนกับเมื่อได้รับพระราชทานตราตั้งหรือดีขึ้นไปกว่าฐานะเช่นนั้น

นอกจากนี้ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรียังระบุนำห้ามมิให้ใช้เครื่องหมายตราตั้งเป็นเครื่องหมายการค้าของห้าง ห้ามมิให้ใช้ธงอันมีรูปเครื่องหมายตราตั้ง ห้ามมิให้ใช้คำว่า “หลวง” เช่น ช่างทองหลวง เป็นต้น และห้ามมิให้ใช้ตราตั้งหรือรูปจำลองเครื่องหมายตราตั้งในการอันไม่เกี่ยวกับกิจการค้าขาย ซึ่งได้รับพระราชทานตราตั้งโดยเฉพาะ อีกทั้งห้ามมิให้ประกาศหรือแจ้งความโฆษณาว่าตนเป็นผู้ทำการติดต่อกับราชการในพระราชสำนัก และห้ามมิให้ทำรูปจำลองหรือสำเนาตราตั้งแม้แต่ส่วนใดส่วนหนึ่ง

ขึ้นโดยมิได้รับอนุญาต

กิจการธุรกิจและพาณิชยกรรม นับเป็นมูลเหตุหลักของความเจริญมั่งคั่งทางด้านเศรษฐกิจของประเทศ ห้างร้านหรือบริษัทใดที่ดำเนินธุรกิจมาอย่างมั่นคง จนเป็นที่ยอมรับนับถือ และมีความซื่อสัตย์สุจริต ได้ติดต่อกับสนองพระเดชพระคุณในสถาบันพระมหากษัตริย์มาเป็นเวลาช้านาน ย่อมได้ชื่อว่าเป็นองค์กรที่มีคุณูปการต่อประเทศชาติ ดังนั้น พระมหากษัตริย์คุณในการพระราชทานตราตั้งห้างย่อมเป็นเกียรติยศอย่างยิ่งใหญ่ให้ผู้ประกอบกิจการค้าเหล่านั้นก่อให้เกิดกำลังใจมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างความเจริญแก่กิจการค้าของตนยิ่งขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ละเลยความสุจริตต่อมหาชนอันจะอำนวยผลดีทั้งแก่ผู้ประกอบกิจการค้านั้นๆ และสังคมโดยรวม

พระราชพิธีทรงบำเพ็ญ พระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน

นางสาวเพลินพิศ กำราญ

เมื่อออกพรรษา พุทธศาสนิกชน มีประเพณีสำคัญเนื่องในการบำเพ็ญกุศล ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ไปจนถึงวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ รวม ๑ เดือน เรียกว่า ประเพณีทอดกฐิน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในฐานะที่ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน ณ พระอารามหลวงต่างๆ ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด เรียกว่า **พระกฐินหลวง** ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปถวายเองบ้าง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ผู้แทนพระองค์ไปถวายแทนบ้าง และยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ส่วนราชการ คณะบุคคล หรือเอกชน รับพระราชทานไปทอดถวายตามพระอารามหลวงทั่วราชอาณาจักร เรียกว่า **กฐินพระราชทาน** หากเป็น

การบำเพ็ญพระราชกุศลเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐินเป็นการส่วนพระองค์ เรียกว่า **พระกฐินต้น**

ในปัจจุบันพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มีการ**พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน** ในเทศกาลออกพรรษา ณ พระอารามหลวงที่ทางราชการกำหนดเป็นวัดที่จะต้องเสด็จพระราชดำเนินเป็นประจำปี จำนวน ๑๖ วัด จากจำนวนพระอารามหลวงเกือบ ๓๐๐ วัด คือ

๑. วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (มีพระบรมราชสรีรางคาร รัชกาลที่ ๑)
๒. วัดอรุณราชวราราม (มีพระบรมราชสรีรางคาร รัชกาลที่ ๒)
๓. วัดราชโอรสาราม (มีพระบรมราชสรีรางคาร รัชกาลที่ ๓)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐิน ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

๔. วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม
(มีพระบรมราชสรีรางคาร รัชกาลที่ ๔)

๕. วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม
(มีพระบรมราชสรีรางคาร รัชกาลที่ ๕)

๖. วัดบวรนิเวศวิหาร (มีพระบรมราช-
สรีรางคาร รัชกาลที่ ๖)

๗. วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
(มีพระบรมราชสรีรางคาร รัชกาลที่ ๗ และ
พระราชสรีรางคารสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี
พระบรมราชินีในรัชกาลที่ ๗)

๘. วัดสุทัศนเทพวราราม (มีพระบรม-
ราชสรีรางคาร รัชกาลที่ ๘)

๙. วัดมกุฏกษัตริยาราม (มีพระบรม-

ราชานุสรณ์ รัชกาลที่ ๔)

๑๐. วัดราชาธิวาส (มีพระราชสรีรางคาร
สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ และ
พระราชสรีรางคาร สมเด็จพระศรีสวรินทิรา
บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า)

๑๑. วัดเทพศิรินทราวาส (เป็นวัดที่
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรง
สร้างอุทิศถวายพระบรมราชชนนี)

๑๒. วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ (เป็น
วัดคู่บ้านคู่เมืองประจำกรุงรัตนโกสินทร์)

๑๓. วัดสุวรรณดารามจังหวัดพระนคร
ศรีอยุธยา (เป็นวัดที่สมเด็จพระปฐมบรมมหา-
ชนก สร้างขึ้นไว้ ณ นิवासสถานเดิม)

๑๔. วัดนิเวศธรรมประวัติ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (เป็นวัดที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำริให้สร้างเป็นวัดประจำพระราชวังบางปะอิน)

๑๕. วัดพระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม (มีพระบรมราชสรีรางคาร รัชกาลที่ ๖)

๑๖. วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดพิษณุโลก(เป็นวัดที่มีความสำคัญในประวัติศาสตร์ถือเป็นราชประเพณีเมื่อพระมหากษัตริย์เสวยราชย์บรมราชาภิเษกแล้ว จะต้องเสด็จพระราชดำเนินไปถวายสักการะพระพุทธรชินราช)

พระอารามหลวงทั้ง ๑๖ วัดนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐินในวันแรก ต่อจากนั้นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าศรีรัศมิ์ พระวรชายา ในสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชทินนิตตามาตุ เสด็จพระราชดำเนินและเสด็จแทนพระองค์ตามลำดับ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริวัณณวรีนารีรัตน์ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์ และคณะองคมนตรี เชิญผ้าพระกฐินพระราชทาน

ไปทอดถวาย ณ พระอารามหลวงในจำนวน ๑๖ วัด ในบางปีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้มีการเสด็จพระราชดำเนินไปถวายผ้าพระกฐิน โดยกระบวนพยุหยาตราทางชลมารค ซึ่งเป็นการฟื้นฟูราชประเพณีแต่โบราณแล้ว เรือพระราชพิธีที่เป็นศิลปกรรมล้ำค่าที่ชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลายังได้รับการบูรณะซ่อมแซมให้สวยงามดังเดิม

นอกจากการทรงบำเพ็ญพระราชกุศลถวายผ้าพระกฐินในราชอาณาจักรแล้ว เนื่องจากการที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองและเข้มแข็งตลอดมา เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๘ กระทรวงการต่างประเทศมีดำริว่าควรเชิญผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอดถวายยังวัดพระพุทธศาสนาในมิตรประเทศที่มีประชาชนนับถือพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการกระชับสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศนั้นๆ ด้วย กระทรวงการต่างประเทศจึงได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต และขอพระราชทานผ้าพระกฐินพร้อมด้วยเครื่องบริวารและเงินบำรุงพระอารามเพื่อเชิญไปทอดถวายยังวัดพระธาตุหลวงเหนือ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว วัดสุภานุวงศ์รัตนาราม เมืองอุดงค์ ราชอาณาจักรกัมพูชา และวัดนาคะไคยกุ กรุงเทพมหานคร สหภาพพม่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรด

กระหม่อมพระราชทานผ้าพระกฐินพร้อมด้วย
เครื่องบริวารและเงินบำรุงพระอารามตามที่
กระทรวงการต่างประเทศขอพระมหากรุณา

การเชิญผ้าพระกฐินไปทอดถวายยังวัด
ดังกล่าวทั้ง ๓ วัด ได้รับความร่วมมือจาก
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนของทั้ง ๓
ประเทศเป็นอย่างดี นับว่าประสบผลสำเร็จตาม
วัตถุประสงค์ สามารถเสริมสร้างความเข้าใจที่ดี
ระหว่างประเทศไทยกับประชาชนของประเทศ
ดังกล่าวในทุกกระดับ ก่อให้เกิดสำนึกร่วมกัน
ทางวัฒนธรรมและทางศาสนาที่มีอยู่ และยัง
เป็นการเผยแพร่พระเกียรติคุณของพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในฐานะอัครศาสนูปถัมภก
ที่ทรงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญรุ่งเรือง
และดำรงอยู่สืบไป

หลังจากนั้น กระทรวงการต่างประเทศ
ได้เชิญผ้าพระกฐินพระราชทานไปทอดถวายยัง
วัดพระพุทธศาสนาในมิตรประเทศเป็นประจำ
ทุกปี โดยระหว่างพุทธศักราช ๒๕๓๙-๒๕๔๘
ได้เชิญผ้าพระกฐินไปทอดถวายในประเทศ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ราชอาณาจักรกัมพูชา สหภาพพม่า สาธารณรัฐ
ประชาชนจีน และสาธารณรัฐสังคมนิยม
ประชาธิปไตยศรีลังกา และตั้งแต่พุทธศักราช
๒๕๔๙ เป็นต้นมา ได้เพิ่มประเทศสาธารณรัฐ
สังคมนิยมเวียดนามอีก ๑ ประเทศ และได้

ดำเนินการเชิญผ้าพระกฐินไปถวายยังวัด
พระพุทธศาสนาในมิตรประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้น
เรื่อยๆ ตามความเหมาะสม จนกระทั่งพุทธศักราช
๒๕๕๑ กระทรวงการต่างประเทศได้เชิญ
ผ้าพระกฐินไปทอดถวายใน ๔ ประเทศ กำหนด
เชิญไปทอดถวายตั้งแต่วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๑
ถึงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ คือ

๑. ราชอาณาจักรกัมพูชา
๒. สหภาพพม่า
๓. สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตย

เนปาล

๔. สาธารณรัฐประชาชนจีน
๕. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน

ลาว

๖. สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา

๗. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

๘. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

๙. มาเลเซีย ๒ วัด คือ วัดเทพบดินทิต
รัฐเคดาห์ และวัดพิกุลทองวราราม เมืองโกตาบารู
รัฐกลันตัน

พระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศล
ถวายผ้าพระกฐิน เป็นการสืบทอดราชประเพณี
ที่สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชทรงปฏิบัติ
สืบมาแต่โบราณ และเป็นการจรรโลงพระพุทธ-
ศาสนาให้ยั่งยืนสืบไป

พระราชพิธีรัชชมงคลสมโภชสิริราชสมบัติ ครั้งแรกในรัชกาลปัจจุบัน

นางสาวทรงสรรค์ นิลกำแหง

ประชาชนชาวไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่ ถือกำเนิดหรือเจริญวัยขึ้นในรัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ซึ่งทรงเจริญพระชนมพรรษากว่า ๘๐ พรรษา และทรงครองสิริราชสมบัติมากกว่า ๖๐ ปี นอกจากการแสดงความจงรักภักดีอย่าง สูงสุดแล้ว แทบทุกคนจะจดจำได้ขึ้นใจว่า วันที่ เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ คือ วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ ซึ่งเป็นวันที่ชาวไทยประสบ ความวิปโยคสุดแสน ด้วยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร เสด็จสู่สวรรคาลัยอย่างกะทันหัน แต่พระผู้เป็นเสมือนดวงประทีปให้แสงสว่าง ความอบอุ่น ความหวัง และกำลังใจท่ามกลาง ความมืดมนของประเทศชาติและประชาชน คือ สมเด็จพระอนุชาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาล ปัจจุบัน ที่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติสืบแทน แม่หลังจากนั้นจะต้องเสด็จไปทรงศึกษาต่อใน ต่างประเทศอีกถึง ๔ ปี แต่เมื่อเสด็จกลับมา มี พระราชพิธีบรมราชาภิเษกเต็มตามแบบแผน

โบราณราชประเพณีในวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ ทุกพระราชกรณียกิจที่ ทรงปฏิบัติแต่นั้นมาจนปัจจุบัน ล้วนเป็นไป เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยามทั้งสิ้น ทั้งบางพระราชกรณียกิจยังได้แผ่ไปถึง ประชาชนในนานาประเทศอีกด้วย

โดยที่เป็นโบราณราชประเพณีที่จะมี การเฉลิมฉลองเมื่อถึงวาระครบรอบปีพระราช พิธีที่สำคัญ เช่น วันคล้ายวันพระราชพิธีบรม ราชาภิเษกที่เรียกว่า **วันฉัตรมงคล** มีพระราชพิธี เฉลิมฉลองเป็นประจำทุกปีในวันที่ ๕ พฤษภาคม นับแต่พุทธศักราช ๒๔๙๔ เป็นต้นมา ส่วนวัน คล้ายวันเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ ๙ มิถุนายน นั้น จะมีพระราชพิธีเฉลิมฉลองเฉพาะวาระครบ รอบปีที่สำคัญ เช่น **พระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก** เมื่อ ครบ ๒๕ ปี ในพุทธศักราช ๒๕๑๔ **พระราชพิธี รัชมังคลาภิเษก** เมื่อครบ ๔๒ ปี ในพุทธศักราช ๒๕๓๑ **พระราชพิธีกาญจนาภิเษก** เมื่อครบ ๕๐ ปี ในพุทธศักราช ๒๕๓๙ และ**พระราชพิธีฉลอง สิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี** ในพุทธศักราช ๒๕๔๙ จึงเป็นที่น่าสนใจศึกษาว่า ในช่วงเวลา ๔ ปี

นับแต่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติในพุทธศักราช ๒๔๘๙ จนถึงทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกในพุทธศักราช ๒๔๙๓ ทั้งมิได้ประทับอยู่ภายในพระราชอาณาจักร ได้มีพระราชพิธีเฉลิมฉลองใดเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านหรือไม่ ด้วยสถานการณ์เช่นนี้มิได้มีปรากฏบ่อยครั้งนัก ในประวัติศาสตร์ของชาติไทย

เมื่อได้ตรวจสอบจากหนังสือและเอกสารจดหมายเหตุ โดยยี่ดราษกิจจานุเบกษา เป็นหลัก พบว่า มีการประกอบพระราชพิธีเฉลิมฉลองวันคล้ายวันเสด็จถวัลยราชสมบัติในรัชกาลปัจจุบัน ครั้งแรกในวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๐ เรียกว่า **พระราชพิธีรัชชมงคล** หมายความว่า เป็นพระราชพิธีอันเป็นมงคลแห่งรัชกาล และโดยที่สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทรได้เสด็จสวรรคตบรรจบครบรอบปีแรกในโอกาสเดียวกัน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้รวมการบำเพ็ญพระราชกุศลทั้งสองงานเข้าเป็นงานเดียวกัน รวมเรียกว่า **พระราชกุศลทักษิณานุปทานและพระราชพิธีรัชชมงคล** ดังปรากฏในหมายกำหนดการพระราชพิธีว่า

“นายกรัฐมนตรีในตำแหน่งบังคับบัญชาสำนักพระราชวัง รับผิดชอบและผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สั่งว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จเถลิงถวัลยราชสิริราชสันตติวงศ์ต่อจากสมเด็จพระ

พระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลมาจะบรรจบครบรอบปีในวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๙๐ นี้ ตามราชประเพณีที่เคยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกอบพระราชพิธีรัชชมงคลสมโภชสิริราชพรรษา ซึ่งมีพระราชกุศลทักษิณานุปทานถวายสมเด็จพระบรมราชบูรพการีเป็นเบื้องต้น และนับแต่สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลเสด็จสู่สวรรคต มาก็จะบรรจบครบรอบปีแรกในโอกาสเดียวกัน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บำเพ็ญพระราชกุศลวันสวรรคตรวมเข้าเป็นงานเดียวกันกับพระราชกุศลทักษิณานุปทาน...”

การบำเพ็ญพระราชกุศลที่แยกเป็น ๒ งาน มีกำหนด ๓ วัน คือ

พระราชกุศลทักษิณานุปทาน

ประกอบพระราชพิธีในวันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๐ ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง ซึ่งยังเป็นที่ประดิษฐานพระโกศพระบรมศพ พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร มีสวดมนต์ เทียน และสดับปกรณ์

เจ้าพนักงานเตรียมการตั้งแต่งโดยเชิญพระสัมพุทธพรโณสประดิษฐาน ณ พระแท่นมุกพร้อมด้วยพระพุทธรูปประจำพระชนมวาร สมเด็จพระบรมราชบูรพการี เชิญพระโกศพระบรมอัฐิสมเด็จพระบรมราชบูรพการีประดิษฐานเหนือพระราชบัลลังก์ภายใต้ฉัตรพญาลมพญาวตจักรประกอบด้วยเครื่องขัตติยราชูปโภคพร้อมสรรพ

เวลา ๑๗ นาฬิกา คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มายังพระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ประทานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร) ทรงจุดธูปเทียนเครื่องราชสักการะ ถวายนมัสการพระพุทธรูป และถวายบังคม พระบรมอัฐิ ทรงวางพวงมาลาของหลวงที่หน้า พระโกศพระบรมศพ ทรงจุดธูปเทียนถวายราชสักการะแล้ว พระสงฆ์ ๑๙ รูปสวดพระพุทธมนต์จบ ทรงจุดเทียนเครื่องทรงธรรม พระราชาคณะถวายพระธรรมเทศนาถกกัน ๑ จบแล้ว ทรงประเคนจตุปัจจัยไทยธรรม ทรงทอดผ้า พระสงฆ์สดับปกรณ์พระบรมอัฐิ แล้วถวายอนุโมทนา จากนั้นทรงทอดผ้าพระสงฆ์อีก ๒๐ รูปสดับปกรณ์ พระบรมศพ

การแต่งกายในการพระราชกุศลทักษิณานุเคราะห์นี้ แต่งเครื่องแบบเครื่องยศ ไว้ทุกยศ

พระราชพิธีรัชชมงคล

ประกอบพระราชพิธีในวันที่ ๘ และ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๐ ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง มีตั้งสมณศักดิ์ เจริญพระพุทธมนต์ และเลี้ยงพระ

วันที่ ๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๐ เวลา ๑๗ นาฬิกา คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มายังพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ประทานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงประเคนฐานันดรบัตรและเครื่องสมณศักดิ์ กับเครื่องไทยธรรมแด่พระสงฆ์ที่ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ พระสงฆ์ ๑๐ รูปเจริญชัยมงคล

คาถา ชาวพนักงานประโคมฆ้องชัย สังกข์ แตร ดุริยางค์ พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ใหม่ถวาย อนุโมทนา ประทานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการและ ทรงศีลแล้ว ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการ ทอมน้อยบุชาราชกฤถภัณฑ์ เจ้าหน้าที่อ่าน ประกาศพระราชพิธีรัชชมงคลจบ พระสงฆ์ ๒๐ รูปเจริญพระพุทธมนต์

การแต่งกายในพระราชพิธีรัชชมงคล วันแรกนี้ แต่งเครื่องแบบเครื่องยศ

วันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๙๐ เวลา ๑๐ นาฬิกา ๓๐ นาที คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มายังพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ประทานคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการ และทรงศีล พระสงฆ์ถวายพรพระจบแล้ว ทรงประเคนภัตตาหาร พระสงฆ์ ๒๐ รูปรับ พระราชทานฉัน เสร็จแล้ว ทรงประเคนไทยธรรม พระสงฆ์ถวายอนุโมทนา ทรงจุดธูปเทียนเครื่องนมัสการทอมน้อยบุชาราชกฤถภัณฑ์ พราหมณ์ เปิกแว่นเวียนเทียนสมโภชสิริราชสมบัติ พนักงาน ประโคมสังข์ แตร บัณเฑาะว์ เครื่องดุริยางค์ ครบ ๓ รอบแล้ว พราหมณ์เจิมนพปฎล มหาเศวตฉัตร เจ้าพนักงานผูกผ้าสีชมพู

เวลา ๑๒ นาฬิกา ทหารบก ทหารเรือ ยิงปืนใหญ่เฉลิมพระเกียรติฝ่ายละ ๒๑ นัด

การแต่งกายในพระราชพิธีรัชชมงคล วันที่ ๒ นี้ แต่งเครื่องแบบปกติ

การพระราชพิธีรัชชมงคลสมโภชสิริ-

๑๕๕๐

ตอนที่ ๒๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๐ มิถุนายน ๒๔๕๐

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลมีหัตถ์มาจะบรรจบครบรอบ
 ปีในวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๔๕๐ นี้ ตามราชประเพณีเคยทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้ประกอบกรพระราชมงคลพิธีสมโภชมงคลสมโภชดิถี
 พระราชพิธีสมโภชดิถีที่เกษมสันดานพนาถายสมเด็จพระบรม
 ราชมหาราชเป็นเบื้องต้น และนับแต่สมเด็จพระบรมเชษฐาธิราช
 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลได้เสด็จสวรรคตมา
 ก็จะบรรจบครบรอบปีแรกในโอกาสเดียวกัน จึงทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ ให้บำเพ็ญพระราชกุศลวันสวรรคตรวมเข้าเป็นงาน
 เดียวกันกับพระราชกุศลที่เกษมสันดานพนาถ ดังมีกำหนดการต่อไปนี้

ทักษิณานุปทาน

วันที่ ๘ มิถุนายน พักงานเตรียมการพระราชกุศลทักษิณาน
 นุปทาน ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง
 ประดิษฐานพระธัมมพิทักษ์ในภาส ณ พระแท่นมุกตพรหมด้วย
 พระพุทธรูปประจำพระชนมวารแห่งสมเด็จพระบรมราชบุพการี
 แล้วเชิญพระโกศพระบรมอัฐิสมเด็จพระบรมราชบุพการีออก
 ประดิษฐานเหนือพระราชนัดดั่งยกยไ้ต้นพญานาคแล้วแล้ว
 ประกอบด้วยเครื่องขัตติยราชูปโภคพร้อมสรรพ

๑๕๕๑

ตอนที่ ๒๖ เล่ม ๖๕ ราชกิจจานุเบกษา ๑๐ มิถุนายน ๒๔๕๐

ที่ ๘/๒๕๕๑ กำหนดการ

พระราชกุศลทักษิณานุปทาน และพระราชพิธีสมโภชมงคล
 สมโภชดิถีที่เกษมสันดานพนาถ ๒๕๕๐

วันที่	เวลา	รายการ	ที่	แต่งกาย
๗	๑๗.๐๐ น.	ทักษิณานุปทาน สวดมนต์ เทศน์ ดัดขับกลอน ราชวงศ ตั้งสมณศักดิ์ เจริญพระพุทธมนต์ เสด็จพระ	พระที่นั่งดุสิต มหาปราสาท	ครึ่งยศ
๘	๑๖.๓๐ น.		พระที่นั่ง อมรินทร์	ครึ่งยศ ปกติ
๙	๑๐.๓๐ น.			

นายกรัฐมนตรี ในตำแหน่งบังคับบัญชาสำนักพระราชวัง
 รับบัญชาตณผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในพระปรมาภิไธย
 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จถึง
 ถอนยศผู้สำเร็จราชการแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๔๕๐

รัชชพรรษาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เรียบเรียงได้ให้รายละเอียดค่อนข้างมาก ด้วยหวังให้เป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษาด้านขนบประเพณี เพราะแม้ว่าจะเป็นการพระราชพิธีใหม่ แต่ก็ประสมรูปแบบของการพระราชพิธีเดิมๆ และปรับปรุงบ้างให้เหมาะสม โดยการพระราชกุศลทักษิณานุประทานถวายสมเด็จพระบรมราชบูรพการี การบำเพ็ญพระราชกุศลวันคล้ายวันสวรรคต รัชกาลที่ ๘ และการสมโภชสิริราชสมบัติ รวมจัดต่อเนื่องกัน เฉพาะการสมโภชสิริราชสมบัติ นั้น เนื่องจากยังมีได้มีพระราชพิธีบรมราชาภิเษก จึงใช้แนวทางตามโบราณประเพณีครั้งก่อนที่จะมีพระราชพิธีฉัตรมงคลในรัชกาลที่ ๔ ที่ข้าราชการฝ่ายหน้าฝ่ายในจัดพิธีสมโภชเครื่องราชูปโภค มีทำบุญเลี้ยงพระ จัดเครื่องสังเวย และเวียนเทียนสมโภช มีดนตรีประโคม

ต่อมาเมื่อมีพระราชพิธีบรมราชาภิเษกแล้ว จึงได้แยกเป็น ๒ พิธี คือ การบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุประทานคล้ายวันสวรรคต พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร งานหนึ่ง จัดในวันที่ ๙

มิถุนายน มีการสวดมนต์เย็น ถวายพระธรรมเทศนาถ้อยคำ ๑ ทรงทอดผ้าสดับปกรณ์พระบรมอัฐิ กับพระราชพิธีฉัตรมงคล อีกงานหนึ่ง ซึ่งจัดเป็น ๓ วัน วันที่ ๓ พฤษภาคม เป็นการบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุประทานถวายสมเด็จพระบรมราชบูรพการี วันที่ ๔ พฤษภาคม เป็นการบำเพ็ญพระราชกุศลเฉลิมฉลองพระมหาเศวตฉัตร เครื่องราชกกุธภัณฑ์ และพระแสงสำคัญ ประจำรัชกาล วันที่ ๕ พฤษภาคม เป็นพระราชพิธีคล้ายวันที่ทรงรับนพปฎลมหาเศวตฉัตร เครื่องราชกกุธภัณฑ์ และพระมหามงกุฎในการบรมราชาภิเษก มีการบำเพ็ญพระราชกุศลและเวียนเทียนสมโภชพระมหาเศวตฉัตร และเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์ในเวลาเช้า ส่วนเวลาบ่ายเป็นการเสด็จออกมหาสมาคม พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าแก่ข้าทูลละอองธุลีพระบาทฝ่ายหน้าฝ่ายใน แล้วเสด็จพระราชดำเนินไปถวายบังคมพระบรมรูปสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า ณ ปราสาทพระเทพบิดร วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ดังเช่นที่ปรากฏในปัจจุบัน

พระพุทธนารวันตบพิตร

พระพุทธนารวันตบพิตร

นางสาวเฟลีนพิศ กำราญ

การสร้างพระพุทธรูปเพื่อเคารพบูชา แทนองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในหนังสือ **ตำนานพระพุทธเจดีย์** พระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ กล่าวว่าเริ่มสร้างขึ้นในประเทศอินเดีย ที่แคว้นคันธารราช แล้วได้แพร่หลายไปยังประเทศอื่นๆ รวมทั้งประเทศไทยซึ่งได้พบการสร้างพระพุทธรูปในศิลปะสมัยทวารวดี ศรีวิชัย เชียงแสน สุโขทัย ลพบุรี อยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์

ส่วนราชประเพณีการสร้างพระพุทธรูป เพื่อเป็นที่ระลึกในโอกาสต่างๆ นั้น สมัยรัตนโกสินทร์ที่ปรากฏหลักฐาน มีการสร้างพระพุทธรูปประจำวันเกิด เรียกว่า **พระพุทธรูปประจำพระชนมวาร** พระพุทธรูปที่สร้างเพื่ออุทิศถวายพระมหากษัตริย์รัชกาลก่อนๆ เรียกว่า **พระพุทธรูปปางประจำรัชกาล หรือพระพุทธรูปฉลองพระองค์** พระพุทธรูปที่ทรงสร้างในโอกาสพระชนมายุครบปี หรือครบรอบนักษัตร เรียกว่า **พระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษา** พระพุทธรูปที่ทรงสร้างภายหลังพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของ

แต่ละรัชกาล เรียกว่า **พระพุทธรูปถวายวันขึ้นครองราชย์**

นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปที่พระมหากษัตริย์หรือพระบรมวงศ์ทรงสร้างเป็นอนุสรณ์ถวายเป็นพุทธรูป เนื่องใน**พระราชพิธีทรงพระผนวช** ที่ปรากฏหลักฐานคือ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงพระผนวชเป็นพระภิกษุ ในพุทธศักราช ๒๔๑๖ แล้วประทับ ณ พระที่นั่งทรงผนวช ในพระบรมมหาราชวัง ครั้นทรงลาพระผนวชแล้วได้ทรงสร้างพระพุทธรูปปางห้ามสมุทร สูง ๑๙.๗ นิ้ว ถวายพระนามว่า **พระพุทธรูปนันทา** ประดิษฐาน ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นอนุสรณ์ที่ได้ทรงพระผนวช จึงถือเป็นราชประเพณีสืบมา

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ขณะดำรงพระอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร ทรงพระผนวชเป็นพระภิกษุ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๔๗ ประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ครั้นทรงลาพระผนวชได้ทรงสร้างพระพุทธรูปปางนาคปรก

หน้าตักกว้าง ๙ นิ้ว ถวายพระนามว่า **พระมหานาคชินะ** ประดิษฐาน ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงพระผนวชเป็นพระภิกษุ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๐ ขณะดำรงพระอิสริยยศ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าประชาธิปกศักดิเดชน์ กรมขุนสุโขทัยธรรมราชา ประทับ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อทรงลาพระผนวช ได้ทรงสร้างพระพุทธรูปปางอุ้มบาตร สูง ๒๐ นิ้ว ถวายพระนามว่า **พระธรรมาธิปกบพิตร** ประดิษฐาน ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

ครั้นพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ได้ทรงพระผนวชเป็นพระภิกษุระหว่างวันที่ ๒๒ ตุลาคม ถึงวันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๙๙ เมื่อทรงลาพระผนวชแล้ว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประติมากร กรมศิลปากร ปั้นหุ่นและหล่อพระพุทธรูปปางห้ามสมุทร สูง ๓๖.๕ เซนติเมตร จีวรห่มคลุม พระศกเป็นกันหอย พระเกตุมาลาเป็นเปลวฐานบัวคว่ำบัวหงาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเททองหล่อพระพุทธรูปนี้ ณ พระที่นั่งราชฤดี ในพระบรมมหาราชวัง ภายหลังทรงสถาปนาสมณศักดิ์พระสงฆ์เนื่องในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๔๙๙ ที่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ครั้นช่างได้ตกแต่งพระพุทธรูปเรียบร้อยแล้ว ถวายพระนามว่า **พระพุทธรณารวันตบพิตร** พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระสุหร่าย

และทรงเจิม เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๐๐ ที่ฐานพระพุทธรณารวันตบพิตร มีอักษรจารึกว่า

“พระพุทธรณารวันตบพิตร

ศุภมัสดุ พระพุทธศาสนาล่วงแล้ว ๒๔๙๙ พรรษา วันที่ ๒๒ ตุลาคม พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดินทร์ จักรีนถบดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชศรัทธาในพระบวรพุทธศาสนา ได้เสด็จออกทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เสด็จมาประทับบำเพ็ญสมณปฏิบัติ ณ พระปันหย้า วัดบวรนิเวศวิหาร ได้ทรงสถาปนาพระพุทธรูปปฏิมาพระองค์นี้ขึ้นไว้ในพระบวรพุทธศาสนา ณ วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๙ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ได้ถวายพระนามว่า พระพุทธรณารวันตบพิตร เชิญขึ้นประดิษฐานไว้ ณ พระปันหย้าเป็นพระราชกุศลสืบไป”

ต่อมาพุทธศักราช ๒๕๐๗ พระพุทธรณารวันตบพิตรได้หายไปจากพระปันหย้าทางวัดบวรนิเวศจึงได้นำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท ครั้นวันที่ ๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๐๗ ได้มีเด็กชายคนหนึ่งนำห่อของ ๒ ห่อ มาฝากพระภิกษุในวัดบวรนิเวศวิหาร ขอให้ให้นำห่อของทั้งสองนั้นถวายเจ้าอาวาส เมื่อเจ้าอาวาสในขณะนั้น คือ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

(เจริญ สุวฑฺฒโน) ครั้งดำรงสมณศักดิ์ พระสาสนโสภณ แก่ห่อทั้งสองนั้นดูก็ปรากฏว่าเป็นพระพุทธรารวันตบพิตร กับฐานพระพุทธรารวันตบพิตร จึงเป็นที่ยินดีและเป็นที่ประหลาดใจของวัดและผู้เกี่ยวข้อง ฉะนั้น ทางวัดบวรนิเวศวิหาร จึงได้กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตฉลองพระพุทธรารวันตบพิตรในคราวเดียวกันกับการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินไปทรงบำเพ็ญพระราชกุศลฉลองพระรูป สมเด็จพระสังฆ-

ราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ พระราชอุปัชฌาย์ ในวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๐๗ ณ พระอุโบสถวัดบวรนิเวศวิหาร และขอพระราชทานให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระสุหร่ายและทรงเจิม พระพุทธรารวันตบพิตรในโอกาสนั้นด้วย

พระพุทธรารวันตบพิตร จึงเป็นพระพุทธรูปสำคัญองค์หนึ่งที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงสร้างขึ้นในรัชกาลของพระองค์ เพื่อเป็นการสืบสานราชประเพณีที่มีมา

หลักการทรงงาน ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน

นางสาวทรงสวรรค์ นิลกำแหง

ตอนที่ ๑

แม้จะมีคำกล่าวกันว่า คนไทยส่วนมาก ไม่ชอบอ่านหนังสือ แต่ในขณะเดียวกันก็มีคำกล่าวว่า คนไทยไม่น้อยที่เป็นหนอนหนังสือ และคนไทยอีกเช่นกันที่มีธรรมเนียมอ่านหาได้ยาก ในคนชาติอื่น คือธรรมเนียมการพิมพ์หนังสือที่ระลึกแจกเป็นวิทยาทาน ไม่ว่าจะเป็นในงานมงคล หรืออวมงคลก็ตาม ผู้เป็นเจ้าของภาพในการจัดพิมพ์ อาจเป็นเอกบุคคคล หมู่คณะ หรือหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ไปจนถึงรัฐบาล เนื้อเรื่องที่ จัดพิมพ์อาจเกี่ยวกับพระบรมฉายาลักษณ์เป็นวิทยาทาน ที่ก่อให้เกิดกุศลสูงสุด ไปจนถึงเรื่องเกี่ยวกับ สุขภาพอนามัย ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนหนังสือหายากอันเป็นมรดกทาง ภูมิปัญญาของชาติที่ควรแก่ความภาคภูมิใจทั้ง ฝ่ายผู้จัดพิมพ์และผู้ได้รับเป็นที่ระลึก

บรรดาหนังสือที่ระลึกเหล่านี้ชุดที่ใช้เงิน ค่าจัดพิมพ์สูงและพิมพ์เป็นจำนวนมาก หากก็ยัง หาอ่านได้ยาก เพราะผู้ได้รับย่อมเก็บรักษาทะนุถนอมอย่างดีแต่จะมีอยู่ในทุกห้องสมุดของสถาน ศึกษาของรัฐทุกระดับ ตลอดจนห้องสมุดของ ประชาชน ที่คนส่วนใหญ่จะเข้าไปใช้ประโยชน์ได้ ทั่วถึง นั่นคือ หนังสือชุดที่รัฐบาลจัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในโอกาสสำคัญของประเทศและของ พระมหากษัตริย์ อาทิ หนังสือชุดที่ระลึกงาน สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๒๕ หนังสือชุดที่ระลึกงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาส งานพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๔๙ และหนังสือชุดที่ระลึกงาน พระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพ สมเด็จพระ

พระเจ้าฟ้างแผ้ว เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวง
นราธิวาสราชนครินทร์ พุทธศักราช ๒๕๕๑

ด้วยความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ
ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล-
อดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน ที่ทรงดำรงอยู่ใน
ทศพิธราชธรรม ทรงยึดมั่นในพระปฐมบรม-
ราชโองการและพระราชลัทธิชาตินิยม “เราจะครอง
แผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชน
ชาวสยาม” ตลอดรัชสมัยอันยาวนานกว่าพระมหา-
กรุณาธิคุณใดทั้งในประวัติศาสตร์ชาติไทย
และในโลก บทความนี้จึงขอนำตัวอย่างหนังสือ
ที่ระลึกเล่มหนึ่งในชุดหนังสือเฉลิมพระเกียรติ
เนื่องในโอกาสงานพระราชพิธีฉลองสิริราชสมบัติ
ครบ ๖๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๕๑ มากล่าวถึงให้
เป็นที่ปรากฏ ด้วยหนังสือชุดดังกล่าว รัฐบาลโดย
คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราช-
สมบัติครบ ๖๐ ปี ได้มอบหมายให้คณะกรรมการ
ฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุจัดพิมพ์
เฉลิมพระเกียรติถึง ๑๓ รายการ ประกอบด้วย
หนังสือประมวลความรู้เกี่ยวกับเครื่องราช-
อิสริยาภรณ์ในเชิงกฎหมาย งานของรัฐบาลใน
รัชสมัย เศรษฐกิจพอเพียง งานศิลปะไทยอันเป็น
มรดกของแผ่นดิน ชาดกและพุทธประวัติจาก
ตุลารัตนน้ำ พระราชดำริและพระราชวินิจฉัย
เกี่ยวกับงานศิลปะไทยแขนงต่างๆ บทร้อย
กรองเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งเหล่ากวีสำคัญของชาติ
ร้อยกรองถวาย หนังสือเฉลิมพระเกียรติฉบับ
ภาษาต่างประเทศ หนังสือจดหมายเหตุเกี่ยวกับ
งานฉลองสิริราชสมบัติ ครบ ๖๐ ปี และหนังสือ

รวมพระราชกรณียกิจ รวมสถิติและเอกสาร
สำคัญที่เกิดขึ้นในรัชสมัย ซึ่งหนังสือเล่มสุดท้าย
ที่กล่าวถึงนี้ มีชื่อว่า “จดจารพระมหากรุณา พระ
มหากษัตริย์นักพัฒนา เพื่อปวงประชาร่วมเย็น”

หนังสือเรื่อง “จดจารพระมหากรุณา
พระมหากษัตริย์นักพัฒนา เพื่อปวงประชาร่วม
เย็น” เป็นบทวิเคราะห์การทรงงานของพระบาท
สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
รัชกาลปัจจุบัน ตลอดช่วงระยะเวลา ๖๐ ปีแห่ง
การครองราชย์ ที่ทรงสร้างคุณูปการแก่แผ่นดิน
อย่างมากมาย โดยเฉพาะการสร้างรากฐานที่
เข้มแข็งแก่ประชาชาติด้วย หลักแห่งความ
พอเพียง จนทำให้ประเทศเจริญก้าวหน้าอย่าง
ยั่งยืน หนังสือเล่มนี้แบ่งออกเป็น ๓ ภาค

ภาคที่ ๑ เป็นพระราชประวัติ

ภาคที่ ๒ เป็นพระราชกรณียกิจในมิติ
ต่างๆ ในเชิงสถิติ นับแต่เสด็จขึ้นครองราช-
สมบัติ ทรงเป็นมิ่งขวัญของแผ่นดินด้วย
พระราชจริยวัตรอันงดงาม พระปรีชาสามารถ
ในด้านต่างๆ ทั้งศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
ทรงสร้างเกียรติภูมิไทยให้เกริกไกรในเวทีโลก
ด้วยการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเจริญทาง
พระราชไมตรีกับนานาประเทศ ทรงสร้างความ
วัฒนาถาวรของแผ่นดินด้วย โครงการส่วน
พระองค์ โครงการหลวง และโครงการอันเนื่อง
มาจากพระราชดำริต่างๆ ทั่วประเทศ และที่
สำคัญคือ ทรงสร้างความเป็นปึกแผ่นสมาน-
ฉันท์ที่เกิดขึ้นในแผ่นดิน

ภาคที่ ๓ เป็นประมวลภาพเหตุการณ์

สำคัญและพระบรมฉายาลักษณ์ที่ประทับใจ
พลกนิกรมาตลอดรัชสมัย

หนังสือเรื่อง “จดจารพระมหากรุณา
พระมหากษัตริย์นักพัฒนา เพื่อปวงประชาร่วม
เย็น” ได้วิเคราะห์หลักการทรงงาน ของพระบาท
สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
รัชกาลปัจจุบัน ที่ทรงนำมาเป็นยุทธศาสตร์ใน
การประกอบพระราชกรณียกิจต่างๆ ทำให้ทรง
แก้ไขปัญหาของราษฎรได้ครอบคลุมทุกมิติ
และอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งเพื่อการดำรงชีวิต
เพื่อการประกอบอาชีพ เพื่อการส่งเสริมคุณภาพ
ชีวิต เพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคม ตลอดจน
เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยสรุป
เป็นหลักการทรงงาน ๑๒ ประการ คือ

ประการที่ ๑ ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ประการที่ ๒ ระเบิดจากข้างใน

ประการที่ ๓ ค่อยเป็นค่อยไป

ประการที่ ๔ ภูมิสังคม

ประการที่ ๕ ประหยัด เรียบง่าย

ได้ประโยชน์สูงสุด

ประการที่ ๖ หลักแห่งความเป็นจริง

ตามธรรมชาติ

ประการที่ ๗ แก้ปัญหาที่จุดเล็ก

ประการที่ ๘ ทำใ้ง่าย

ประการที่ ๙ ไม่ติดตำรา

ประการที่ ๑๐ ขาดทุนคือกำไร

ประการที่ ๑๑ รวมจุดที่เดียว

ประการที่ ๑๒ องค์รวม

หลักการทรงงานทั้ง ๑๒ ประการนี้
เกิดจากพระปรีชาสามารถที่ทรงรอบรู้ในศาสตร์
ต่างๆ อย่างลึกซึ้ง และจากประสบการณ์ในการ
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในทุก
พื้นที่ โดยเฉพาะที่ทุรกันดารและอยู่ห่างไกล
แม้ที่นั่นจะเป็นเพียงหมู่บ้านเล็กๆ ซึ่งแม้แต่
ฝ่ายปกครองท้องถิ่นหรือประชาชนคนธรรมดา
อาจไม่เคยได้ยินชื่อและไม่คิดที่จะไปเยือน ทรง
สังเกตการณ์ และทรงรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ
อันเป็นมูลเหตุแห่งทุกข์ของราษฎรของพระองค์
จนมีคำกล่าวว่า ไม่มีที่แห่งใดในประเทศไทย ที่
พระองค์ไม่เคยย่างพระบาทไปถึง

รายละเอียดในหลักการทรงงานทั้ง ๑๒
ประการ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
ภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน จะได้นำเสนอ
ในตอนต่อไป

ตอนที่ ๒

พระราชกรณียกิจในด้านต่างๆ ของ
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
รัชกาลปัจจุบัน ที่ได้ทรงปฏิบัติบำเพ็ญมาตลอด
ระยะเวลากว่า ๘๐ ปีแห่งพระชนมพรรษา และ

ระยะเวลากว่า ๖๐ ปีแห่งรัชสมัย หนังสือเรื่อง
“จดจารพระมหากรุณา พระมหากษัตริย์
นักพัฒนา เพื่อปวงประชาร่วมเย็น” ที่รัฐบาล
โดยคณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและ

จดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๔๙ ได้จัดทำ และพิมพ์เผยแพร่เพื่อเฉลิมพระเกียรติ ได้วิเคราะห์หลักการทรงงาน เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยามไว้รวม ๑๒ ประการ มีสาระสำคัญอันควรเผยแพร่ให้ปรากฏ เพื่อเฉลิมพระเกียรติคุณให้ยิ่งๆ ขึ้นไป และควรที่เรชาวไทยทั้งหลายจะเจริญรอยตามพระยุคลบาท น้อมนำหลักการทรงงานมาเป็นพื้นฐานทั้งด้านการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิตสืบไป

หลักการทรงงานทั้ง ๑๒ ประการ คือ

ประการที่ ๑ ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ทรงศึกษาข้อมูลรายละเอียดของปัญหาและความเป็นไปได้ของแนวทางการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย ข้อมูลเบื้องต้น เอกสารแผนที่ โดยเฉพาะการสอบถามเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราษฎรในพื้นที่ ดังจะเห็นได้จากการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎร ณ ที่ใดจะทรงศึกษาสภาพภูมิประเทศและภูมิสังคม มีพระราชปฏิสันถารกับราษฎรอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ได้รายละเอียดของปัญหาอย่างเป็นจริงที่สุด สามารถพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว ตรงจุด ตามความต้องการของราษฎร

ประการที่ ๒ ระเบิดจากข้างใน

ในการพัฒนาประเทศ ทรงมุ่งมั่นพัฒนา “คน” เป็นหลัก ด้วยทรงตระหนักว่าเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุด การระเบิดจากข้างใน จึงหมายถึงการสร้างคามเข้มแข็งให้คนในชุมชนที่จะเข้าไป

ดำเนินการพัฒนาให้มีความพร้อมเป็นอันดับแรก ประชาชนในพื้นที่ต้องมีส่วนร่วมริเริ่มดำเนินการ ต้องมีความเข้าใจ พร้อมทั้งจะเริ่มจากสิ่งรอบตัวภายในพื้นที่นั้นๆ มิใช่เป็นการนำเอาความเจริญหรือบุคคลจากสังคมภายนอกเข้าไปหาชุมชนหมู่บ้านที่ยังไม่ทันได้มีโอกาสเตรียมตัวหรือตั้งตัว เช่น การสนับสนุนการประกอบอาชีพ ควรใช้เทคโนโลยีชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เรียบง่ายและมีราคาถูก ชาวบ้านสามารถเรียนรู้ได้เร็วและมีไว้ใช้อง

ประการที่ ๓ ค่อยเป็นค่อยไป

ทรงเริ่มต้นจากสิ่งอันเป็นความจำเป็นที่สุดของราษฎรก่อน ได้แก่ การแพทย์และสาธารณสุข จากนั้นจึงพระราชทานความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านสาธาณูปโภคพื้นฐานและสิ่งสำคัญในการประกอบอาชีพ เช่น ถนน แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยทรงตระหนักว่าเมื่อร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงคนก็จะสามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ และเมื่อได้รับการส่งเสริมให้สามารถหารายได้จนเพียงพอแก่ตน จึงขยายไปสู่การพัฒนาสังคม และพัฒนาประเทศต่อไป

การทรงงานตามลำดับขั้นต่อนั้น ทรงคำนึงถึงทุกปัจจัยและเงื่อนไขเวลาให้มีความพอดี สมดุล รอบคอบ และสอดคล้องกับลักษณะของภูมิสังคม มิใช่การดำเนินงานในลักษณะก้าวกระโดด

ประการที่ ๔ ภูมิสังคม

การพัฒนาพื้นที่ใดๆ ก็ตาม ทรงคำนึงถึงความสอดคล้องกับภูมิสังคม คือสภาพภูมิประเทศบริเวณนั้นผนวกกับสภาพทางสังคม ทั้งด้านการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และนิสัยใจคอของคนในพื้นที่นั้นๆ จึงจะสามารถหาแนวทางการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุด การนำหลักความคิดหรือนำความเจริญจากภายนอกเข้าไปให้โดยไม่ศึกษาว่าพื้นที่นั้นต้องการหรือไม่ ทรงถือว่าเป็นการดำเนินการที่ผิดหลักการ

ประการที่ ๕ ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด

การพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราษฎร ทรงใช้หลักการแก้ไขปัญหาด้วยความประหยัด เรียบง่าย ราษฎรสามารถทำได้เอง วัสดุหาได้ในท้องถิ่นหรือประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคนั้นๆ โดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ยุ้งยาก เช่น การนำไม้และก้อนหินที่อยู่ในบริเวณป่ามาสร้างฝายแบบท้องถิ่นเบื้องต้นเพื่อให้ความชุ่มชื้นแก่ป่า การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก ปล่อยให้ขึ้นเองตามธรรมชาติ

ประการที่ ๖ หลักแห่งความเป็นจริงตามธรรมชาติ

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลายโครงการ ทรงนำหลักของธรรมชาติมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานะที่ไม่ปกติให้เข้าสู่

สภาวะปกติ เช่น ทรงนำหลักปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ น้ำขึ้นน้ำลง มาใช้ในการบำบัดน้ำเสีย ทรงนำผักตบชวาซึ่งมีอยู่มากตามธรรมชาติมาดูดซับสิ่งสกปรกในน้ำ เหล่านี้ล้วนสะท้อนถึงพระปรีชาสามารถที่ทรงเชี่ยวชาญในระบบนิเวศวิทยาและธรรมชาติวิทยาอย่างลึกซึ้ง

ประการที่ ๗ แก้ปัญหาที่จุดเล็ก

ทรงพระปรีชาสามารถในการแก้ปัญหาเป็นพิเศษ ด้วยทรงมองปัญหาในภาพรวม (macro) ทรงคำนึงถึงปัจจัยทุกด้านของปัญหานั้นๆ แล้วจึงทรงเริ่มแก้ปัญหาที่จุดเล็กๆ (micro) คือแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่มักจะมองข้ามกัน เช่น การแก้ปัญหาจราจรในกรุงเทพฯ ซึ่งการสร้างระบบโครงข่ายจะสามารถรองรับการจราจรได้อย่างยั่งยืน มีพระราชกระแสให้แก้ปัญหามุ่งที่จุดที่วิกฤตหนักก่อน ต่อมาจึงทรงขยายและเชื่อมต่อเส้นทางย่อยๆ แต่ละจุดเข้าด้วยกัน จนเกิดเป็นระบบโครงข่ายที่ช่วยแก้ปัญหาการจราจรได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

ประการที่ ๘ ทำให้ง่าย

ทรงยึดหลักการทำสิ่งที่ยากให้กลายเป็นสิ่งที่ง่าย ทรงทำสิ่งที่ซับซ้อนให้เข้าใจง่าย โดยทรงวางแผน ออกแบบ ค้นหาวิธีดำเนินงานที่มีลักษณะเรียบง่ายอยู่บนพื้นฐานของกฎธรรมชาติ ทั้งในด้านแนวความคิดและด้านเทคนิควิชาการ มีความสมเหตุสมผล ทำได้รวดเร็ว แก้ปัญหาให้แก่ประชาชนได้จริง และสามารถนำไปเป็นตัวอย่างได้ ดังเช่นโครงการแก้มลิง เป็นการจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อแก้ปัญหาอุทกภัย โดย

ทรงใช้ธรรมชาติของสิ่งเป็นตัวอย่าง กลายเป็นองค์ความรู้ที่ทุกคนเข้าใจได้โดยง่าย

ประการที่ ๙ ไม่ติดตำรา

ทรงตระหนักว่า การนำแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ของฝรั่งมาใช้กับประเทศไทยโดยไม่รอบคอบ ไม่พิจารณาถึงความแตกต่างในด้านต่างๆ ให้รอบคอบ มักจะประสบความล้มเหลวหรือไม่บังเกิดผลดีอย่างเต็มที่ ดังนั้นในบางคราวจึงทรงงานในลักษณะไม่ติดตำรา แต่จะทรงคำนึงถึงภูมิสังคม คำนึงถึงสภาพความเป็นจริงของปัญหาเป็นที่ตั้ง เพื่อที่จะแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดที่สุด

ประการที่ ๑๐ ขาดทุนคือกำไร

ทรงยึดหลัก “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไร คือ ความอยู่ดีมีสุขของราษฎร ทรงดำเนินงานที่ยึดผลสำเร็จแห่งความ “คุ้มค่า” มากกว่า “คุ้มทุน” ทรงเล็งเห็นผลที่ได้จากการลงทุนเพื่อประโยชน์แก่คนส่วนใหญ่อันได้แก่ความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ซึ่งไม่สามารถตีค่าเป็นตัวเงินได้ และมีความสำคัญมากกว่าตัวเลขตามหลักเศรษฐศาสตร์ที่อาจจะถือว่าเป็นการลงทุนที่ขาดทุนหรือไม่คุ้มทุน

ประการที่ ๑๑ รวมที่จุดเดียว

ทรงมุ่งเน้นการแก้ปัญหาในรูปแบบการพัฒนาแบบผสมผสาน ที่ให้ผลเป็นการ “บริการรวมที่จุดเดียว” (one stop services) อันเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการบริหารงานจากต่างคนต่างทำมาสู่การประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังปรากฏในการดำเนิน

งานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งเป็นศูนย์รวมของการศึกษาค้นคว้า ทดลอง และปฏิบัติการพัฒนาในแขนงต่างๆ ซึ่งเป็นการให้บริการที่เบ็ดเสร็จในพื้นที่เดียวกัน

ประการที่ ๑๒ องค์รวม

ทรงมีวิสัยทัศน์เป็นองค์รวม (holistic) หรือมองอย่างครบวงจร ในการพระราชทานพระราชดำริในแต่ละโครงการนั้นจะทรงมองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง เช่น “เกษตรทฤษฎีใหม่” ที่พระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมอย่างเป็นองค์รวม ตั้งแต่การถือครองที่ดินโดยเฉลี่ยประมาณ ๑๐-๑๕ ไร่ เพื่อการบริหารจัดการที่ดินและแหล่งน้ำ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการประกอบอาชีพ เมื่อมีน้ำในการทำเกษตรส่งผลให้ผลผลิตดีขึ้นนำไปสู่การเรียนรู้วิธีการจัดการและการตลาด รวมถึงการรวมกลุ่มรวมพลังชุมชนให้มีความเข้มแข็งพร้อมจะออกไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมภายนอกได้อย่างครบวงจร

หลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบัน จากหนังสือ “จดจารพระมหากฤษฎาพระมหากษัตริย์นักพัฒนา เพื่อปวงประชาร่วมเย็น” ที่ประมวลมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า ทุกสิ่งล้วนทรงยึดหลักการดำเนินงานบนพื้นฐานของทางสายกลาง สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว กับ

ภูมิสังคม และสามารถปฏิบัติได้จริง ทรงมอง
ปัญหาตั้งแต่ภาพใหญ่จนถึงภาพเล็กในทุกๆ มิติ
ทรงเน้นความเรียบง่ายและความเป็นธรรมชาติ
เป็นสำคัญ หลักการทรงงานนี้ มิใช่เพียง
อำนวยความสะดวกต่อปวงชนชาวไทย หากยังเป็น
ประโยชน์ต่อมนุษยชาติที่น้อมนำไปปฏิบัติตาม
ด้วย นายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติ
จึงได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย **รางวัลความ
สำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์** (Human

Development Lifetime Achievement
Award) ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
เป็นรางวัลแรกขององค์กร เมื่อพุทธศักราช
๒๕๔๙ เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาล
ปัจจุบัน ที่ทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อ
พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวไทย และ
พระราชทานแนวทางให้ประชาชนสามารถพึ่ง
ตนเองได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน

รายนามคณะอนุกรรมการจัดทำเอกสารและบทความสดุดีบุคคลสำคัญ
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

๑.	นายขวัญแก้ว วัชโรทัย	ประธานอนุกรรมการ
๒.	นางสาวทรงสรรค์ นิลกำแหง	รองประธานอนุกรรมการ
๓.	ผู้อำนวยการสถาบันวิทยุกระจายเสียง- แห่งประเทศไทย หรือผู้แทน (นางสาวสุมาวลี หงษ์ทอง) (นางสาวมยุรี สุขไย) (นางอรุณี แดงพันธ์)	อนุกรรมการ
๔.	นางจรรูดี ฝโลประการ	อนุกรรมการ
๕.	นายชัยพล ไชยพร	อนุกรรมการ
๖.	นางสาวฉวีงาม มาเจริญ	อนุกรรมการ
๗.	นางเบญจมาศ แพทอง	อนุกรรมการ
๘.	นางสาวปริญญา ฤทธิ์เจริญ	อนุกรรมการ
๙.	นางสาวเพลินพิศ กำราญ	อนุกรรมการ
๑๐.	นายพินิจ สุขะสันต์	อนุกรรมการ
๑๑.	นางสาววนิดา สติตานนท์	อนุกรรมการ
๑๒.	นางสายไหม จบกลศึก	อนุกรรมการ
๑๓.	หม่อมหลวงสุรรัตน์ เทวกุล	อนุกรรมการ
๑๔.	นางสุมาลี เกตุแก้ว	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๕.	นางสมจิตต์ เทียนสว่าง	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๖.	นางสาววณิกา พินธุวัฒน์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๗.	นางสาวคชาภรณ์ พรหมตั้ง	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

